

Beleidskader sociaal domein Zuid

Vernieuwen, Verbinden en Vereenvoudigen

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1.	Waarom een nieuw beleidskader?	3
1.2.	Status	3
1.3.	Leeswijzer	4
2.	Missie en visie	5
2.1.	Missie	5
2.2.	Visie	5
3.	Strategie	7
3.1.	Context stadsdeel Zuid	7
3.2.	Uitgangspunten bestuursperiode	9
3.3.	Uitwerking in rollen sociaal domein	9
4.	Maatschappelijke effecten en doelstellingen	12
4.1	Wmo	12
4.1.1	Maatschappelijk effect: burgers weten de weg te vinden naar het Wmo- en zorgaanbod (inzet stadsdeel is Loket Zorg en Samenleven)	12
4.1.2	Maatschappelijk effect: burgers participeren in sociale netwerken en leveren een bijdrage aan het welzijn van anderen in het stadsdeel	13
4.1.3	Maatschappelijk effect: burgers met een sociaaleconomische- of taalachterstand doen actief mee aan de samenleving in de vorm van werk of zinvolle dagbesteding	19
4.1.4	Maatschappelijk effect: burgers met een fysieke en/of mentale beperking kunnen ondanks die beperking zelfstandig wonen, zich verplaatsen in de buurt en meedoen in de samenleving	21
4.1.5.	Maatschappelijk effect: burgers ervaren een sociaal veilige omgeving waarbij overlast van bewoners tot een minimum beperkt wordt.	24
4.1.6	Maatschappelijk effect: de nadelige gevolgen die bewoners ondervinden van de bezuinigingsmaatregel op de ondersteuning en begeleiding van de AWBZ via welzijnsinstellingen zijn opgevangen	28
4.1.7	Flankerend beleid	29
4.2	Jeugd	32
4.2.1.	Maatschappelijk effect: Met een startkwalificatie van school	32
4.2.2	Maatschappelijk effect: randvoorwaarden voor kinderen en jeugd om zelfstandig te zijn, zijn aanwezig	36
4.2.3	Maatschappelijk effect: kinderen en jongeren doen mee in de samenleving en ontwikkelen hun talenten	39
4.3	Sportstimulering	42
4.3.1	Maatschappelijk effect: alle bewoners van stadsdeel Zuid een leven lang actief (sportstimulering)	42
5.	Financiën	45
6.	Communicatie	53
	Bijlage: Verklarende woordenlijst	54

1. Inleiding

1.1. Waarom een nieuw beleidskader?

Voor u ligt in concept het beleidskader sociaal domein Stadsdeel Zuid voor de periode 2010-2014. Onder het sociaal domein verstaan we de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), het jeugdbeleid (wat gedeeltelijk onderdeel is van de Wmo), inclusief onderwijs en opvoed- en opgroeiondersteuning, en het sportstimuleringsbeleid. De inburgeringswet en het armoedebeleid zijn niet opgenomen in de Wmo. De doelstelling van beide beleidsterreinen draagt echter bij aan die van de Wmo. Daarom is gekozen deze doelstellingen onder het Wmo-beleid nader uit te werken. In dit beleidskader zijn de ambities verwerkt van de stad, het stadsdeel en de externe partners met betrekking tot gestroomlijnde dienstverleningsprocessen, samenhang in het aanbod en balans tussen regels en handelingsvrijheid.

Per 1 mei zijn de stadsdelen Oud-Zuid en Zuideramstel samengevoegd tot Stadsdeel Zuid. Om de beleidskaders van beide stadsdelen te uniformeren en om de accenten van het nieuwe bestuur vorm te geven in aangepast beleid, is een nieuw beleidskader sociaal domein Zuid 2010-2014 opgesteld.

Dit beleidskader vervangt dus de beleidsstukken:

'Jong Amsterdam in Zuideramstel 2007-2010',
'Voortgangsrapportage Jong Amsterdam in Zuideramstel 2008',
'Jong Oud-Zuid, integraal jeugdbeleid 2007-2010',
'Programma Sport Zuideramstel 2009-2012',
'Programma Sport Oud-Zuid 2009-2012',
'Integraal Wmo-programma Zuideramstel 2007',
'Voortgangsrapportage integraal Wmo-programma Zuideramstel 2007-2010',
'Programma Meedoen Oud Zuid 2009-2012',
'Nota toekomst gesubsidieerde arbeid, 2003',
'Maatregelenpakket Armoede, 2007',
'Brede School in Zuideramstel, 2007',
'Jeugd en Veiligheidsplan 2005-2009',
'Notitie Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) Oud-Zuid, 2007',
'Notitie vrijwilligersbeleid, 2006',
'Verbeterplan 80+20>100; vaststelling in Zuideramstel, 2008',
'Nota sociale activering Oud-Zuid',
'Nota vrijwilligersbeleid Oud-Zuid, 2003',
'Maatregelenpakket armoede Oud-Zuid, 2001',
'Ontmoeten en je plek vinden', 'Notitie Scheiding Kerk en Staat, Oud-Zuid, 2009',
'Het vervolg op Wij Amsterdammers in Oud-Zuid, 2008' en
'Oud-Zuid tegen radicalisering'. Verkleinen van de voedingsbodemp en weerbaar zijn, 2007'.

In het voorliggende beleidskader worden de missie en visie van Stadsdeel Zuid uitgewerkt naar beoogde maatschappelijke effecten en naar doelstellingen. Voor elke doelstelling zijn indicatoren geformuleerd waarmee we de voortgang zullen volgen. Bovendien is er een uitvoeringsplan opgesteld. Hierin staan de doelstellingen verder uitgewerkt naar benodigde activiteiten van het stadsdeel, en worden de verantwoordelijkheden van andere partijen benoemd. Ook wordt beschreven wie welke rol vervult (stad, stadsdeel, instellingen en/of samenwerkingspartners) en welke middelen beschikbaar worden gesteld voor de activiteiten. Dit is het kader voor het sociaal domein 2010-2014

1.2. Status

Dit beleidskader geeft weer hoe het bestuur de ambities en prioriteiten vorm wil geven. Dit concept wordt ter consultatie voorgelegd aan het maatschappelijk middenveld. De stadsdeelraad wordt gevraagd om op 25 november 2010 het beleidskader sociaal domein 2010-2014 vast te stellen. Dit kader is het uitgangspunt voor de subsidieverstrekingen voor 2011 en opvolgende jaren.

Opmerking vooraf: In dit concept zijn de bezuinigingen verwerkt die door Stadsdeel Oud-Zuid zijn aangenomen. Ook zijn de uitgangspunten en ambities uit het programma-akkoord Stadsdeel Zuid

2010-2014 in dit concept verwerkt. De consequenties van de verwachte bezuinigingen vanuit het Rijk en de gemeente Amsterdam zijn niet verwerkt aangezien deze nog niet bekend zijn. De gemeente bespreekt met de stadsdelen hoe deze bezuinigingen kunnen worden geoperationaliseerd. De consequenties van de stedelijke bezuinigingen voor de burgers zijn nog niet te voorzien. Logisch is dat daar waar geen geld voor is, de activiteiten komen te vervallen en ambities bijgesteld moeten worden. De bezuinigingen en consequenties worden, zodra ze bekend zijn, in dit beleidskader en uitvoeringsplan verwerkt. Halverwege deze bestuursperiode wordt geëvalueerd welke ontwikkelingen van invloed zijn op de beoogde doelstellingen (midterm review). Additionele bezuinigingen zullen daar mogelijk uit voortvloeien.

1.3. Leeswijzer

In dit beleidskader leest u in hoofdstuk 2 waar het sociaal domein Zuid voor staat (missie) en waar het voor gaat (visie). Vervolgens lichten we in hoofdstuk 3 toe hoe we de visie willen bereiken en wat daarin de veranderingen zijn ten opzichte van voorgaande bestuursperioden (strategie). In hoofdstuk 4 worden de missie en visie vertaald naar beoogde maatschappelijke effecten die verder uitgewerkt worden in doelstellingen. In hoofdstuk 5 vindt u gecompriemd de inzet van de middelen. Hoofdstuk 6 is de communicatieparagraaf. In de bijlage vindt u een verklarende woordenlijst.

2. Visie en missie

2.1. Visie

Het Sociaal Domein Zuid heeft als visie dat iedere inwoner het recht en de plicht heeft om een volwaardig lid van de samenleving te zijn (of te worden).

De samenleving in stadsdeel Zuid kent een grote diversiteit in leeftijd, afkomst, achtergrond, opleiding en overtuigingen. Deze diversiteit is de kracht van Zuid. In Zuid vind je zowel de grote stad als de kleine buurt. Hier kunnen mensen zichzelf zijn, zonder te voldoen aan de normen van anderen, mits men elkaar uiteraard geen overlast bezorgt. Mensen in Zuid zijn bij elkaar betrokken en er bestaat een grote mate van buurtbinding, die de kracht van de buurten versterkt. Het stadsdeel geeft ruimte aan diversiteit en onderneemt zonnig en naar vermogen actie als er spanningen tussen groepen ontstaan. In Zuid zijn veel vrijwilligersorganisaties, informele netwerken en bewoners die zich inspannen voor de samenleving. Het stadsdeel stimuleert deze maatschappelijke betrokkenheid. De visie berust op de acht bakens van Welzijn Nieuwe Stijl, te weten: vraaggericht werken, direct er op af, gebaseerd op de eigen kracht burger, meer collectief dan individueel, informele zorg en formele zorg zijn in optimale verhouding, samenwerken met organisaties, resultaatgericht en ruimte voor de professional.

Het stadsdeel accommodeert en stimuleert sport, goed onderwijs, kinderopvang en naschoolse activiteiten. Met als doel dat kinderen een startkwalificatie kunnen halen, hun talenten kunnen ontwikkelen en ouders de zorg voor kinderen en een baan kunnen combineren. Het stadsdeel streeft er naar met een aanbod van voorzieningen, zorg en ondersteuning de zelfstandigheid en zelfredzaamheid, gezondheid en veiligheid van mensen te bevorderen.

Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor hun levensonderhoud. Wie door omstandigheden niet in staat is om te werken wordt in een zo vroeg mogelijk stadium door het stadsdeel ondersteund met als doel de betrokkene zo snel mogelijk weer op weg te helpen en zelfredzaam te maken. Belemmeringen om te kunnen werken worden zo veel mogelijk weggenomen, mensen die kunnen werken worden actief naar werk geleid. Immigranten worden door middel van inburgering in staat gesteld te participeren in de Nederlandse samenleving.

2.2. Missie

Wmo

De missie van het stadsdeel is dat iedereen mee kan doen aan de maatschappij, ondanks beperkingen. Daarbij wordt uitgegaan van de eigen kracht van mensen, waarbij de primaire verantwoordelijkheid om aan de maatschappij mee te (blijven) doen bij de mensen zelf ligt. Het is aan de overheid om ze te helpen bij het scheppen van de voorwaarden om mee te doen. Het stadsdeel biedt hiernaast, in een zo vroeg mogelijk stadium, een wijkgericht aanbod aan voorzieningen, zorg en ondersteuning. Mensen worden - ongeacht hun beperking - in staat gesteld zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen en de regie kunnen houden over hun eigen leven.

Mensen met een beperking zullen daarnaast in veel gevallen terugvallen op hun sociale netwerken (familie, vrienden, burens, collega's) voor ondersteuning. Het stadsdeel stimuleert dat mensen zich vrijwillig inzetten voor hun buurt en dat mantelzorgers hun verantwoordelijkheid nemen voor hun directe omgeving, zonder daarbij overbelast te raken. Daarnaast zet het stadsdeel zich in om burgers gericht en effectief naar het juiste ondersteuningsaanbod te leiden. Hierbij is de vraag van de burger leidend. Indien het ondersteuningsaanbod rondom een cliënt niet goed is georganiseerd pakt het stadsdeel een rol in de afstemming en coördinatie hiervan.

Voor mensen waarbij het sociaal netwerk door ouderdom of andere omstandigheden is weggefallen probeert het stadsdeel een passend aanbod aan ontmoetingsruimte en activiteiten te creëren, waar zij hun netwerk weer kunnen opbouwen.

Het vroegtijdig ingrijpen en goed doorverwijzen naar de juiste instanties en vereenvoudigen van de procedures is essentieel. Het stadsdeel wil voorkomen dat mensen door bureaucratie en lange wachtlijsten niet tijdig de ondersteuning krijgen die zij op dat moment nodig hebben.

Jeugd

Het stadsdeel vindt het belangrijk dat kinderen en jongeren optimaal opgroeien en zich thuis voelen in een veilige Omgeving waarin ze hun talenten ontdekken en ontwikkelen. Ouders moeten de zorg voor hun kinderen goed kunnen combineren met arbeid, en vragen daarom steeds vaker om een hogere kwaliteit van voorzieningen.

Jonge kinderen krijgen goede ondersteuning bij het gezond opgroeien, de zuigelingenverzorging in het Ouder Kind Centrum (OKC) is laagdrempelig en biedt een veilige omgeving waar ouders met vragen over opgroeien en opvoeden terecht kunnen. Deze voorziening blijft ouders gedurende alle fases van de opvoeding ten dienst.

Onderwijs neemt een centrale rol in bij de ontwikkeling van kinderen. Het onderwijs wordt daarom door het stadsdeel zo goed mogelijk gefaciliteerd met passende en voldoende huisvesting. Daarnaast draagt het stadsdeel bij aan vakleerkrachten, voorscholen en activiteiten die gericht zijn op sport en kunst en cultuur. Kinderopvang moet in voldoende mate aanwezig en van een goede kwaliteit zijn. Het stadsdeel biedt de ruimte aan kinderopvangorganisaties om zich te vestigen in een geschikte omgeving en stimuleert het voorschoolprogramma.

Het stadsdeel wil kinderen en jongeren zoveel mogelijk in staat stellen om mee te doen in de samenleving. Kinderen en jongeren moeten hun talenten kunnen ontwikkelen tijdens en na school, in de buurt en in de stad. De bibliotheken, sportvoorzieningen en kunstinstellingen die Stadsdeel Zuid rijk is bieden programma's aan voor kinderen en jongeren en werken samen met scholen en kinderopvang. De openbare ruimte is kindvriendelijk en biedt voldoende ruimte om te spelen en te sporten. Het stadsdeel ziet graag dat jongeren zich ontwikkelen tot actieve burgers en worden daarom betrokken bij ontwikkelingen in hun leefomgeving.

Als hulpverleners de regie kwijt zijn bij problemen in een gezin, levert het stadsdeel ondersteuning. En als jongeren zich niet gedragen op straat, pakt het stadsdeel die jongeren aan.

Sport

Het stadsdeel stimuleert een gezonde leefstijl, waar beweging een belangrijk onderdeel van uit maakt. Alle bewoners van Zuid moeten de mogelijkheid hebben om te kunnen sporten en bewegen. Bewoners van stadsdeel Zuid hebben plezier in sport, en bewegen voldoende in hun dagelijkse leven. Hierdoor blijven bewoners gezond, leren ze buurtgenoten kennen en doen ze mee in de maatschappij. Op het gebied van sportstimulering betekent dit dat het stadsdeel, daar waar het meeste rendement te behalen valt, investeert om jeugd en volwassenen aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden. Het stadsdeel streeft er naar overgewicht en obesitas tegen te gaan door bewegen, sporten en gezond eten te stimuleren. De activiteiten die het stadsdeel ondersteunt zullen dan ook bijdragen aan deze sport- en gezondheidsvisie. Dit betekent dat er vooral ingezet wordt op de breedtesport waarbij speciale aandacht uit gaat naar jeugd, ouderen en mensen met een beperking.

Stadsdeel Zuid zal hiervoor nog beter samenwerken met lokale aanbieders (commerciële, non-profit- en vrijwilligersorganisaties) en deze organisaties ook ondersteunen in activiteiten die bijdragen aan sportievere en daarmee gezondere inwoners.

Naast de breedtesport wil Stadsdeel Zuid ook de Olympische Ambitie van Amsterdam ondersteunen. Dat zal zij doen door mee te denken en mee te werken aan de Sport-As, Olympische Coalitie en de ondersteuning van topsportevenementen zoals het EK atletiek.

Voor benoemde activiteiten en ambities zijn goede sportaccommodaties noodzakelijk. Op sportaccommodaties wordt 400.000 euro bezuinigd. Getracht wordt deze bezuiniging te realiseren zonder dat dit negatieve gevolgen heeft voor het stimuleren van sportbeoefening.

3. Strategie

3.1. Context stadsdeel Zuid

Demografische gegevens

De bewoners van Zuid verschillen in hun kenmerken iets van het Amsterdamse gemiddelde.

De verschillen in inkomens zijn in Zuid groter dan in Amsterdam. Per huishouden heeft stadsdeel Zuid het hoogste gemiddelde inkomen van de stad. De meest oostelijke en westelijke buurten van het stadsdeel hebben een inkomen dat onder het stedelijk gemiddelde ligt.

Het opleidingsniveau van de bewoners in Zuid is tamelijk hoog. Alleen in de Diamantbuurt en Buitenveldert-Oost wonen relatief veel mensen met ten hoogste een VMBO-diploma.

In Zuid wonen in verhouding minder kinderen tussen de 5 en 19 jaar dan in de rest van Amsterdam. Er zijn wel grote verschillen tussen de verschillende wijken in Zuid. In voormalig Oud-Zuid wonen relatief veel mensen tussen de 20 en 34 jaar. In Buitenveldert wonen veel ouderen. Het aandeel kinderen tot 20 jaar stijgt sinds 1997. Vergrijzing is de komende jaren niet de trend.

Het aandeel eenoudergezinnen ligt op het gemiddelde van de stad. In de Diamantbuurt, IJselbuurt en Schinkelbuurt is dit veel hoger.

Het aandeel autochtonen is met 60 procent iets hoger dan het gemiddelde in Amsterdam (51 procent), net als het aandeel westerse allochtonen (20 procent in Zuid, 15 procent in Amsterdam).

Om de leefsituatie en participatie van mensen in de stad te kunnen vergelijken wordt gebruik gemaakt van de leefsituatie-index (Staat van de stad). Hierin zijn factoren opgenomen die van invloed zijn op het algehele welzijn van de Amsterdammers. Over het geheel scoort Zuid beter dan het gemiddelde van de stad.

Mensen zijn over het algemeen tevreden over hun buurt en ervaren hun buurt als veilig. Participatie in de vorm van inzetten voor de buurt is echter minder dan gemiddeld. Wel ervaren de bewoners van Zuid de hoogste sociale cohesie van alle Amsterdammers. In heel Amsterdam zijn sinds 2000 mensen zich meer verbonden gaan voelen met elkaar. Ook in Zuid is een stijging te zien. Bovendien zijn de bewoners van Zuid veel vaker dan gemiddeld actief lid van een of meer verenigingen.

Kaders vanuit rijk en stad

Stadsdeel Zuid zorgt voor maatwerk in beleid en uitvoering voor de inwoners van het stadsdeel. In dit beleidskader is uitgewerkt hoe het stadsdeel dit wil doen. Deze uitwerking staat per doelstelling beschreven in hoofdstuk 4. Het maatwerk past binnen het kader van wettelijke verplichtingen. Voorbeelden hiervan zijn de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), de Wet op het Primair Onderwijs, de Leerplichtwet en de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (jeugdgezondheidszorg.) Op stapel staande nieuwe wetgeving wordt geanalyseerd op consequenties voor het stadsdeel. In hoofdstuk 4 wordt aangegeven waar wijzigingen in wetgeving verwacht worden.

Vanaf 2008 hebben de stadsdelen en de stad onder de noemer '80+20>100' geïnvesteerd in het creëren van een eenduidig aanbod voor de inwoners van Amsterdam. Dit alles met flexibiliteit voor de stadsdelen om gerichte voorzieningen te bieden. Hiertoe zijn gezamenlijk zogenaamde basispakketten ontwikkeld. Daarnaast zijn de signalen uit de samenleving van belang voor het bepalen van de couleur locale en het 'pluspakket' van Stadsdeel Zuid. Zo hebben we een basis- en pluspakket Ouder Kind Centrum. Een basispakket Brede Talentontwikkeling wordt in het najaar van 2010 vastgesteld. Voor de Wmo is een gestandaardiseerd aanbod uitgewerkt. In het kader van '80+20>100' is bovendien geïnvesteerd in het verbeteren van de dienstverlening in het sociaal domein. In het zogenaamde dienstverleningsmodel is uitgewerkt hoe alle Amsterdammers

bereikt moeten worden door het zogenaamde Breed Sociaal Loket en door het inzetten van bewonersadviseurs in alle stadsdelen.

Externe ontwikkelingen en financiële consequenties

Landelijk zijn in het sociaal domein de afgelopen vijf jaar verschillende financieringsstromen veranderd: meer verantwoordelijkheden voor het welzijn van burgers zijn nu belegd bij de gemeenten en stadsdelen. De Wmo maakt daar een groot onderdeel van uit. De wet bestrijkt zowel het preventief jeugdbeleid, de klassieke welzijnstaken als de huishoudelijke hulp. In dit beleidskader behandelen we het jeugdbeleid apart van de rest van de Wmo. Expliciet onderdeel van de Wmo is, naast de technische overheveling van wetgeving, middelen en verantwoordelijkheden, het herijken van het beleid. Ook op andere beleidsterreinen vindt er een mogelijke overheveling van verantwoordelijkheden plaats van de centrale stad naar de stadsdelen. Stadsdelen zullen meer taken en bevoegdheden krijgen die hen in staat stellen de dienstverlening en voorzieningen op het gebied van zorg, welzijn en participatie op een samenhangende wijze te organiseren voor de burgers.

Het huidige tijdsgewricht kenmerkt zich door een economische crisis. De daaruit voortvloeiende korting op het gemeentefonds met gevolgen voor het stadsdeelfonds én een nieuwe kabinetsperiode waarin forse bezuinigingen doorgevoerd gaan worden, stellen de stad Amsterdam en de stadsdelen voor grote financiële en maatschappelijke opgaven. De bezuinigingsopgaven dwingen tot scherpe keuzes, ook in het sociaal domein. Om tot verantwoorde keuzes te komen werkt het stadsdeel goed samen met de partners in het stadsdeel die door hun aanwezigheid in de buurten goed op de hoogte zijn van de opgaven en mogelijkheden van bewoners en ondernemers. Een vruchtbare samenwerking biedt de mogelijkheid om mensen en middelen op een zodanige manier te combineren dat doelen worden gerealiseerd.

Voorgestelde bezuinigingsopgaven:

Buurthuiswerk/jongerenwerk	€ 800.000
Wijkopbouwcentra	€ 600.000
Subsidie bewonersinitiatieven/kleine buurtbeheerbudgetten	€ 60.000
Bibliotheekwerk	€ 300.000
Dienstencentrum Rijnstraat	€ 100.000
Afbouw diversiteitsbeleid	€ 100.000
En op aanpalende beleidsterreinen:	
Wijksteunpunt wonen	€ 240.000
Sportaccommodaties	€ 400.000

Deze bezuinigingen zijn aanvullend op de in 2009 vastgestelde Heroverweging Sociaal Domein van Stadsdeel Oud-Zuid, waarvan een groot deel (702.154 euro Wmo en 89.881 euro Jeugd) nog in 2011 moet worden gerealiseerd.

Naast de bezuinigingen van het stadsdeel zijn additionele bezuinigingen te verwachten vanuit het rijk en de stad Amsterdam, de zogenaamde doeluitkeringen. Op het moment van schrijven maken de stad en de stadsdelen een analyse hoe de aangekondigde bezuinigingen te realiseren. Dit gebeurt in samenhang met de heroverweging van taken en bevoegdheden. Stadsdeel Zuid ziet er op toe dat de overdracht van taken en bevoegdheden gepaard gaat met de overdracht van de bijbehorende financiële en personele middelen. Wijzigingen in de doeluitkeringen hebben gevolgen voor de, in dit beleidskader, geformuleerde opgaven. Zodra de doeluitkeringen bekend zijn, worden deze verwerkt. Daarnaast wordt halverwege deze bestuursperiode, in 2012, geëvalueerd welke ontwikkelingen van invloed zijn op de beoogde doelstellingen (mid term review). Additionele bezuinigingen kunnen daar mogelijk uit voortvloeien.

De voorliggende keuzes vragen om een creatieve en efficiënte inzet van middelen zodat de beoogde maatschappelijke effecten worden gehaald. De burger moet kunnen rekenen op een maximaal effect per uitgegeven euro.

3.2. Uitgangspunten bestuursperiode

De focus in deze bestuursperiode is gericht op vereenvoudigen, vernieuwen en verbinden. Het stadsdeel wil een betere samenwerking tot stand brengen tussen zorg- en welzijnsaanbieders (verbinden) en wil de relatie opdrachtgever-opdrachtnemer verzakelijken (vernieuwen) door het scheppen van meer duidelijkheid. Niet de hoeveelheid activiteiten staan centraal maar het bereikte maatschappelijk effect (vereenvoudigen). We sturen op effectiviteit (kwaliteit) en efficiëntie (doelmatigheid). De doelmatigheid en kwaliteit moeten uiteraard aangetoond worden door meetbare indicatoren.

Het stadsdeel zal sturen op de samenhang tussen het beoogd maatschappelijk effect, doelstellingen en activiteiten, daarmee gepaard gaande middelen en de verantwoordelijkheden die elke partij hierin heeft. De beleidsdialoog met de organisaties die subsidie ontvangen, de opdrachtnemers, zal dan ook gaan over het realiseren van beoogde maatschappelijke effecten en daarvan afgeleide doelstellingen. De relatie met opdrachtnemers wordt verder verzakelijkt: we maken heldere afspraken met alle opdrachtnemers en meten en sturen op de voortgang. We streven hierbij naar vereenvoudiging. Onnodige bureaucratie wordt bestreden. De verantwoordingssystematiek van opdrachtnemers wordt herzien. Uitgangspunt is dat de verantwoordingssystematiek zoveel mogelijk de te bereiken resultaten ondersteunt.

In Zuid zijn individuele en collectieve welzijnsvoorzieningen. Het streven is het welzijn van burgers zoveel mogelijk te ondersteunen met inzet van vrijwilligers en maatschappelijk ondernemerschap, zonder dat dit aan de kwaliteit van diensten inboet. Daar waar burgers gebruik maken van het aanbod van welzijnsvoorzieningen beoogt het stadsdeel keuzevrijheid. Bovendien dient het aanbod vraaggericht te zijn. Aanbod waar geen of te weinig gebruik van wordt gemaakt, wordt gestopt. Als burgers aangeven behoefte te hebben aan specifiek aanbod zal het stadsdeel bekijken of deze behoefte eventueel in te vullen is, uiteraard binnen de beperkte middelen die beschikbaar zijn.

Het bestuur kiest ervoor geen standpunt in te nemen over de notitie 'Scheiding van kerk en staat', die in 2008 door de centrale stad is opgesteld en in 2009 door het voormalige Stadsdeel Oud-Zuid is vastgesteld. Dit betekent dat de notitie wordt ingetrokken. Uitgangspunt is dat het stadsdeel de scheiding tussen kerk en staat eerbiedigt. Het stadsdeel subsidieert daarom geen religieuze activiteiten. Bepaalde activiteiten van religieuze organisaties kunnen eventueel in aanmerking komen voor subsidie wanneer deze passen binnen het beleidskader en er nadrukkelijk geen missiewerk wordt verricht. Ook kan het stadsdeel indien nodig religieuze instellingen ondersteunen in het kader van openbare orde en veiligheid. Centraal staat hierin de taak van de overheid om de veiligheid van burgers te waarborgen en niet het ondersteunen van religieuze activiteiten als zodanig.

In het kader van vereenvoudigen, vernieuwen en verbinden ligt de focus deze bestuursperiode op het verbeteren van de ketenzorg. Een voorbeeld hiervan zijn de vier woonservicewijken. Met ketenpartners op het gebied van wonen, zorg en welzijn maakt het stadsdeel afspraken over hoe de bewoners, ondanks dat ze een grote zorgvraag hebben, kunnen blijven wonen waar ze wonen. Er wordt gestuurd op creatieve samenwerkingsverbanden tussen bijvoorbeeld welzijn, zorg en onderwijs.

3.3. Uitwerking in rollen sociaal domein

De werkwijze in het sociaal domein wordt bepaald door de verantwoordelijkheid van het stadsdeel om de regie te voeren op het samenbrengen van de vraag van de burger en het aanbod van voorzieningen. Hier zijn drie kerntaken uit af te leiden, die in onderstaand stedelijk dienstverleningsmodel schematisch worden gepresenteerd:

(zie volgende pagina)

Informatie en advies verstrekken: De meeste burgers vinden zelf de loket- of baliefunctie van de voorzieningen. Het Loket Zorg en Samenleven helpt burgers die de weg niet goed vinden op weg door het geven van informatie en advies en het leiden naar de juiste voorzieningen. Het Loket Zorg en Samenleven zal uitgroeien tot het Breed Sociaal Loket waar mensen voor steeds meer vragen terecht kunnen. Burgers die ondersteuning of zorg kunnen gebruiken, maar die zich niet melden bij een van de voorzieningen of het Loket Zorg en Samenleven worden thuis bezocht door bewonersadviseurs. Vanuit het Ouder Kind Centrum (OKC) wordt advies en informatie geboden over de gezondheid van kinderen en opvoeding.

Regie voeren/aanbodcoördinatie: In de ontwikkelfase van nieuw beleid brengt het stadsdeel, als regisseur, partijen bij elkaar om te komen tot het wenselijke samenwerkingsverband en benodigde afspraken. Ook in de uitvoering van beleid blijft het stadsdeel monitoren en partners tot samenwerking bewegen om resultaten te behalen. In de uitvoeringsfase voert het stadsdeel regie over hulpverleningstrajecten voor cliënten met complexe problematiek waarbij meerdere partijen betrokken zijn en een regulier hulpverleningsaanbod ontoereikend is. Dit gebeurt ook in overlastsituaties waarbij meerdere partners samenwerken om de overlast op te lossen. De inspanningen om het geheel aan activiteiten bij elkaar te brengen noemen we aanbodcoördinatie.

Opdrachtgever: Een kerntaak van het sociaal domein is een passend en samenhangend dienst- en hulpverleningsaanbod. Dit vraagt om adequaat beleid, om heldere kaders voor efficiënte uitvoering van beleid in wijken en voor goed opdrachtgeverschap.

De verantwoordelijkheid van het stadsdeel is om:

- helder beleid te ontwikkelen;
- kaders aan te reiken voor efficiënte uitvoering van beleid;
- de werkrelatie te verzakelijken zodat helder gestuurd kan worden op het realiseren van beoogde doelen die bijdragen aan gewenste maatschappelijke effecten.

Beleidsontwikkeling

Met het aantreden van een nieuw kabinet en de aangekondigde bezuinigingen is de verwachting dat op verschillende beleidsterreinen bijstellingen moeten worden uitgevoerd. Het stadsdeel werkt daarbij zoveel mogelijk samen met de stad en de partners om passend beleid te ontwikkelen. In deze bestuursperiode wordt daarom gewerkt aan het ontwikkelen dan wel bijstellen van benodigd beleid, maatwerkbeleid voor het Stadsdeel Zuid, en op het realiseren van kwaliteit en doelmatigheid in de wijkgerichte uitvoering. Het stadsdeel bepaalt waar de producten in Zuid aan moeten voldoen en zoekt marktpartijen die dit kunnen leveren.

Kaders opstellen voor efficiënte uitvoering van beleid in wijken

We willen de stapeling van beleid tegengaan in bepaalde gebieden, efficiënt omgaan met middelen en beter inspelen op vraag en aanbod. Uitgegaan wordt van de mogelijkheden van inwoners van het stadsdeel. Wat kan de klant zelf, met ondersteuning van zijn/haar sociale netwerk? Wat mag de lokale overheid niet overnemen, maar waarmee moet de lokale overheid wel ondersteunen zonder mensen hun verantwoordelijkheid te ontnemen? Het stadsdeel wil mensen bij elkaar brengen en ze in staat stellen iets voor de samenleving te betekenen.

Het stadsdeel wil het beleid zo doelmatig mogelijk laten aansluiten bij de behoefte in de wijken. Een hulpmiddel hierbij is de wijkanalyse op basis van beschikbare gegevens. Vervolgens is input nodig van ondernemers, burgers en instanties uit de buurten. Als partners worden zij uitgenodigd mee te denken over hoe op een efficiënte en effectieve manier invulling kan worden gegeven aan het gewenste resultaat. De volgende vragen worden gesteld: Kan de uitvoering van het beleid in de wijk efficiënter zonder aan effectiviteit in te boeten? Wat kan door de bewoners zelf worden gedaan? Wat kan door vrijwilligers dan wel vrijwilligersorganisaties worden opgepakt? Wat kan efficiënter aangeboden worden door nieuwe samenwerkingsverbanden te stimuleren en het welzijnswerk te 'ontschotten'? Hoe kan optimaal gebruik gemaakt worden van locaties? Om deze vragen te kunnen beantwoorden is input nodig. Met deze werkwijze geeft het stadsdeel vorm aan de ambitie om vraaggericht te gaan werken.

Dit betreft een verandering van denken. In plaats van denken in activiteiten per instantie, betekent het denken in een combinatie van interventies van verschillende partijen binnen en buiten het

welzijnswerk die nodig is voor een effectieve aanpak om zo een beoogd resultaat in de wijk te behalen. Het 'ontschotten' van het zorg- en welzijnsaanbod is daarbij noodzakelijk om te zorgen dat de cliënt centraal komt te staan en de ondersteuning krijgt die hij/zij nodig heeft.

Het efficiënt en effectief gebruik maken van het maatschappelijk vastgoed vormt hier een wezenlijk onderdeel van. Uitgangspunt is dat niet instellingen worden gefinancierd, maar activiteiten die nodig zijn om de doelstellingen te behalen. Geanalyseerd wordt welke activiteiten aangeboden kunnen worden vanuit de beschikbare gebouwen om de doelstellingen te behalen. Dit betekent dat gebouwen en activiteiten worden ontvlochten en dat leidt tot minder locaties. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de bezuinigingsopgave zonder dat er noodzakelijk minder activiteiten worden aangeboden voor de burgers. Het optimaal benutten van vastgoed heeft prioriteit en vraagt een belangrijke inspanning en samenwerking van meerdere afdelingen binnen het stadsdeel. Daarom wordt op programmatische wijze sturing gegeven aan strategisch vastgoed. Aan de hand van een overzicht van het aanwezige vastgoed in het stadsdeel - zowel eigendom als huur -, de onderhouds- en overige kosten en de gewenste clustering van aanbod in een gebouw, wordt toegewerkt naar een optimale inzet van het vastgoed. Verschillende onderdelen binnen het sociaal domein zullen hun inbreng leveren door de sociale opgave helder te formuleren: zij maken duidelijk welke activiteiten passen binnen een gebouw om de doelstellingen te behalen. En zij dragen bij aan een strategie en de uitvoering daarvan die leiden tot de gewenste effecten.

Het verzakelijken van de werkrelatie opdrachtgever - opdrachtnemer

Een verdere verzakelijking van de relatie tussen stad en stadsdeel en tussen stadsdeel en aanbieders biedt duidelijkheid aan alle partijen en zorgt voor de focus op resultaten. Als partner denkt het stadsdeel met organisaties en burgers na over wijzigingen in de uitvoering van het sociaal domein om zo efficiënter en effectiever te opereren. Gekeken wordt wat gedaan kan worden door ondernemers en door vrijwilligers zonder dat het resultaat aan kwaliteit inboet. Als opdrachtgever stuurt het stadsdeel op de samenhang tussen missie, visie, maatschappelijke effecten, doelstellingen en activiteiten door heldere prestatieafspraken te maken en verantwoordelijkheden eenduidig vast te leggen. Het stadsdeel formuleert het kader waarbinnen organisaties mogen offren: zij biedt helderheid over de gewenste maatschappelijke effecten en de daarvan afgeleide doelstellingen. En zij geeft aan binnen welke randvoorwaarden dit moet gebeuren, zoals de uitgangspunten van dit bestuur. Het stadsdeel nodigt organisaties uit om met voorstellen/offertes te komen waarin zij uitgewerkt laten zien met welke (zoveel mogelijk evidence-based) activiteiten zij de beoogde doelstellingen willen behalen, welke middelen zij daarvoor nodig hebben en met welke prestatie-indicatoren zij de voortgang gaan volgen. De prestatie-indicatoren worden nog verder door-ontwikkeld. Uiteindelijk maakt het stadsdeel als opdrachtgever heldere afspraken met de opdrachtnemer over te bereiken doelen, te behalen prestatie-indicatoren, benodigde middelen en de rapportage.

4. Maatschappelijke effecten en doelstellingen

4.1 WMO

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) is een verzamelwet waarin een breed scala aan regelingen en wetten op het terrein van zorg, welzijn en participatie is opgenomen. De Wmo richt zich vooral op het bevorderen van de participatie van burgers. Iedere burger moet kunnen meedoen aan de samenleving, ongeacht psychische, sociale, verstandelijke of fysieke belemmeringen. De Wmo neemt de eigen kracht en zelfredzaamheid van burgers als uitgangspunt. In eerste instantie zijn mensen zelf verantwoordelijk voor de organisatie van hun eigen ondersteuning. De overheid verzorgt de ondersteuning voor mensen die dat niet zelfstandig kunnen. De mate waarin de overheid die ondersteuning organiseert, verschilt. Dit komt ook tot uitdrukking in de vier hoofddoelstellingen die hieronder zijn beschreven. De hoofddoelstellingen zijn zo gerangschikt dat de mate van ondersteuning die bewoners nodig hebben per doelstelling toeneemt. Naarmate die ondersteuning toeneemt, verschuiven de rol en de mogelijkheden tot sturing van het stadsdeel. De Wmo biedt de mogelijkheid om op lokaal niveau de beleidsterreinen Zorg en Welzijn met elkaar te verbinden. Amsterdam heeft de negen prestatievelden die door het Rijk voor de Wmo zijn benoemd vertaald naar vier programmalijnen waarin de behoeften en vragen van de burgers centraal staan. De programmalijnen zijn:

1. Amsterdam voor Elkaar, 2. Jeugd, 3. Mensen met een beperking en 4. Mensen uit de openbare geestelijke gezondheidszorg. Het onderdeel jeugd komt aan de orde in hoofdstuk 4.2 van dit beleidskader.

Het onderscheid in aandachtsgroepen wil niet zeggen dat er een doelgroepenbeleid wordt gevoerd. Het is juist belangrijk om het ondersteuningsaanbod voor zoveel mogelijk aandachtsgroepen toegankelijk te maken. Integreren, verbinden en vereenvoudigen zijn daarbij uitgangspunten. We werken zoveel mogelijk vanuit de ketengedachte - van het preventieve welzijnsaanbod tot het curatieve zorgaanbod - waarbij het welzijns- en zorgaanbod zoveel mogelijk op elkaar aansluiten.

4.1.1 Maatschappelijk effect: burgers weten de weg te vinden naar het WMO- en zorgaanbod (inzet stadsdeel is Loket Zorg en Samenleven)

Wat is het Loket Zorg en Samenleven:

Bij het Loket Zorg en Samenleven kunnen burgers terecht met alle vragen over bijvoorbeeld voorzieningen in de Wmo, inkomensondersteuning, gezondheid, huisvesting, vrijwilligersondersteuning en mantelzorg. Waar nodig kunnen mensen in de loketten in gesprek met adviseurs die de vraag of het probleem helpen analyseren. Het is een breed adviesloket, gericht op de gehele samenleving. Bewoners worden gericht en effectief doorgeleid naar voorzieningen. Het doel is om vraag en aanbieder(s) bij elkaar te brengen, zonder hierbij de keuzevrijheid voor bewoners te belemmeren. Als het even kan wordt vanuit het loket direct het aanbod georganiseerd. Het loket maakt ook het werk voor aanbieders/voorzieningen makkelijker. Zij krijgen gericht vragen en kunnen het loket inschakelen als zij zelf niet in staat zijn om een burger goed te helpen.

Analyse:

Het Loket Zorg en Samenleven heeft een loket in het stadsdeelkantoor op de President Kennedylaan en vier satellietlocaties verspreid over het stadsdeel. Dit is een tijdelijke situatie die is ingesteld naar aanleiding van de fusie tussen de stadsdelen Zuideramstel en Oud-Zuid. Momenteel wordt er gewerkt aan een voorstel voor een andere invulling van het loket. Het gaat hierbij om fysieke, organisatorische en personele invulling.

Opgave:

Het Loket Zorg en Samenleven maakt onderdeel uit van het dienstverleningsmodel dat in Amsterdam wordt gehanteerd. De afspraak tussen stad en stadsdelen is dat het loket wordt doorontwikkeld naar een Breed Sociaal Loket. Het Breed Sociaal Loket is het loket voor mensen die moeite hebben om zelf hun weg te vinden in het complexe ondersteuningsaanbod van de Wmo. Er is direct contact met

de klant en men is gericht op het ophalen en verhelderen van de vraag, het geven van informatie en advies, (warm) doorverwijzen naar achterliggende voorzieningen, ondersteuning bij aanvragen en kleine dienstverlening. De doorontwikkeling wordt gedaan in samenhang met Achter de Voordeur, Meldpunten Zorg & Overlast en de Maatschappelijke dienstverleningsorganisaties. Bij de doorontwikkeling worden aanbieders van diensten/voorzieningen betrokken.

Om de dienstverlening te vereenvoudigen, zijn al een aantal stappen genomen. Zo zijn het meldpunt Zorg en Overlast, het vrijwilligerssteunpunt en de mantelzorgondersteuning geïntegreerd in het Loket Zorg en Samenleven. Er ligt nog een opgave om de aanpak 'tegenaan van huiselijk geweld' in het loket te integreren, en om de aanbodcoördinatie, in de vorm van stadsdeeltafels, verder te versterken. Daarnaast is stedelijk afgesproken om bewonersadviseurs in te zetten die potentiële cliënten van het loket thuis bezoeken. Dit is een nieuwe functie binnen de stadsdeelorganisatie die onderdeel uitmaakt van het Breed Sociaal Loket. De implementatie is echter afhankelijk van de uitkomst van de discussie over financiering tussen centrale stad en stadsdeel. Als deze discussie is afgerond neemt Zuid hier een verdere beslissing over.

Stadsdeel Zuid kiest ervoor het loket Zorg en Samenleven/Breed Sociaal Loket te verbinden aan de bestaande woonservicewijken (zie paragraaf. 4.1.4 doelstelling ad 1). Hierdoor verbetert de samenwerking tussen welzijn en zorgpartners, wat weer een positieve uitwerking heeft op cliënten. Hierbij is het ontwikkelen van de samenwerking met de eerstelijnszorg op het gebied van signaleren, preventieve gezondheidsbeleid en ketenzorg een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast wordt onderzocht of het participatiecentrum, inclusief de Taalwijzer (zie paragraaf 4.1.3, doelstelling ad 2) ondergebracht kan worden bij het Loket.

Het uitvoeringsplan Loket Zorg en Samenleven wordt in een apart document opgesteld en is eind 2010 gereed. Het plan wordt binnen de beschikbare middelen vorm gegeven. Indicatoren vloeien voort uit het uitvoeringsplan. Vanaf 2011 vindt de implementatie plaats.

4.1.2 Maatschappelijk effect: burgers participeren in sociale netwerken en leveren een bijdrage aan het welzijn van anderen in het stadsdeel

Stadsdeel Zuid levert haar bijdrage aan het ontwikkelen van gemeenschapzin in buurten. Dit met als doel dat mensen niet alleen prettig met en naast elkaar wonen, maar zich ook verantwoordelijk voelen voor elkaar. Het gaat daarbij onder meer om het creëren van sociale netwerken waarmee sociaal isolement en vereenzaming wordt voorkomen of doorbroken en waar mensen indien nodig een beroep op kunnen doen. Daarvoor is het nodig om vooral kwetsbare en actieve bewoners met elkaar te verbinden. Particulier initiatief en vrijwillige inzet van bewoners staan hierbij centraal. Het stadsdeel ondersteunt en faciliteert vrijwilligers en mantelzorgers die een bijdrage leveren aan het welzijn en de zorg voor elkaar.

Doelstelling: Het stimuleren van mensen om vrijwilligerswerk te doen in het stadsdeel (inzet stadsdeel is vrijwilligersondersteuning)

Wat is vrijwilligersondersteuning:

Ondersteuning aan vrijwilligers kent het volgende globale onderscheid:

- 1) werven, matchen, ondersteunen en faciliteren van individuele vrijwilligers;
- 2) het ondersteunen en faciliteren van groepen vrijwilligers;
- 3) het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties.

Analyse:

Het stedelijk beleid van Amsterdam heeft als kern dat er een vrijwilligerssteunpunt is in elk stadsdeel, dat er voldoende ruimte ter beschikking wordt gesteld aan vrijwilligersorganisaties en dat er subsidiemogelijkheden zijn voor vrijwilligers en bewonersinitiatieven. De stedelijke notitie 'Uitvoeringsprogramma Vrijwillige Inzet 2010-2012' kan als uitgangspunt dient voor het harmoniseren van het uitvoeringsbeleid van Oud-Zuid en Zuideramstel tot één beleid voor Zuid. In Zuid neemt het aantal vrijwilligers langzaam af (in Oud-Zuid van 34 naar 32 procent en in Zuideramstel van 38 naar 29 procent in de periode 2006-2008).

Opgave:

Het stadsdeel hecht grote waarde aan vrijwillige inzet van mensen. Het aangeboden vrijwilligerswerk sluit aan bij de gevarieerde samenstelling van inwoners in Stadsdeel Zuid: van vrijwillige bestuursfuncties bij (semi-)professionele organisaties tot inzet voor praktische ondersteuning in een verzorgingshuis of bij een sportvereniging. Het stadsdeel wil deze diverse groepen vrijwilligers faciliteren. De nieuwe opgave is de komende bestuursperiode gericht op het ombuigen van de afname van het aantal vrijwilligers. Het stadsdeel kan bij deze opgave meeliften met inspanningen die landelijk en stadsbreed zullen plaatsvinden in het kader van het Europees jaar van de vrijwilliger in 2011. Het Stadsdeel wil vrijwilligers beter faciliteren en knelpunten die zij ervaren wegnemen. Het stadsdeel treedt hierbij voornamelijk op als opdrachtgever waarbij het aan de opdrachtnemers is om vrijwilligers te werven, individuele vrijwilligers te matchen met het aanbod en ondersteuning en ruimte te bieden aan vrijwilligersgroepen. Binnen het vrijwilligersbeleid richt het opbouwwerk (zie onderstaand, ad 2) zich specifiek op de tijdelijke ondersteuning van groepen vrijwilligers die zich willen inzetten voor de buurt.

Daarnaast ondersteunt het stadsdeel vrijwilligersorganisaties, heeft zelf als verhuurder een rol in het bieden van ruimte en speelt een rol in de waardering van vrijwilligers. Het stadsdeel stimuleert met het budget 'vrijwilligersinitiatieven' eenmalige activiteiten. De bezuiniging die het bestuur hierop wil realiseren maakt het opstellen van nieuwe laagdrempelige toewijzingscriteria, het instellen van een maximaal budget per initiatief en het zoeken naar externe financieringsmogelijkheden (onder andere fondsen) noodzakelijk.

Tot slot liggen er vanuit het vrijwilligersbeleid verbindingen met de participatieopgave voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Soms is zinvolle dagbesteding, waaronder vrijwilligerswerk, een realistischer doel dan terugkeer in het arbeidsproces.

Het vrijwilligersbeleid wordt in een apart uit te werken document in 2011 voorgelegd.

Indicatoren:

De daling van het percentage mensen dat vrijwilligers werk doet stopt in 2011 en stijgt vervolgens met 1 procent per jaar (in 2009 doet 30 procent aan vrijwilligerswerk, bron Basismeetset).

Bezuinigingsopgave:

Er ligt een bezuinigingsopgave van 60.000 euro bij vrijwilligersbeleid. Hierdoor is er in elk geval minder ruimte voor de subsidieregeling vrijwilligers- en bewonersinitiatieven.

Doelstelling: het activeren van bewoners om op eigen kracht initiatieven voor de buurt te ontplooiën (opbouwwerk)

Wat is opbouwwerk:

Opbouwwerk stimuleert en ondersteunt mensen en groepen vrijwilligers uit een wijk om samen met andere bewoners initiatieven en activiteiten te organiseren gericht op de directe leefomgeving. Bewoners nemen zo medeverantwoordelijkheid voor hun buurtgenoten. Op deze wijze wordt een positieve bijdrage geleverd aan het versterken van gemeenschapszin en eigen initiatief van bewoners voor de buurt.

Analyse:

Opbouwwerk stamt uit de tijd van vóór de stadsdelen. Er werden overlegorganen in het leven geroepen waardoor de stad voeling hield met wat er op lokaal niveau speelde via de zogenoemde wijkraad. Sinds de invoering van de stadsdelen is deze taak minder noodzakelijk. Sinds 1 mei 2010 hebben de gefuseerde stadsdelen zelfs de taak gekregen om zelf de vraag en behoefte in buurten op te halen. Verandering van bevolkingssamenstelling, emancipatie, technologische ontwikkelingen en een toenemend individualisme vragen om nieuwe vormen van burgerparticipatie, waarmee meer mensen worden bereikt. Het stadsdeel wil daarom experimenteren met nieuwe vormen van bewonersparticipatie. Dit valt echter buiten de reikwijdte van dit beleidskader en zal op een later moment nader worden uitgewerkt. Het opbouwwerk heeft zich in Zuid geleidelijk steeds meer gericht op het ondersteunen van bewonersinitiatieven in brede zin, waaronder initiatieven op gebied van zorg en welzijn. De AWBZ-paketafregeling en bezuinigingen maken het steeds meer noodzakelijk dat er sociale netwerken in buurten ontstaan ter ondersteuning van mensen met een beperking. Het opbouwwerk zou hierbij een belangrijke rol kunnen spelen bij het activeren van vrijwilligers in de wijk.

Opgave:

De wens van het dagelijks bestuur is om het opbouwwerk te vernieuwen en anders in te vullen. De activiteiten van het opbouwwerk moeten binnen het kader van de WMO worden gebracht, door vrijwillige initiatieven van bewoners op gebied van zorg en welzijn te stimuleren en te faciliteren. Hierdoor ontstaan sociale netwerken met verbindingen tussen actieve en kwetsbare bewoners in de buurt. De kerntaak van opbouwwerk wordt - meer dan vroeger - het stimuleren van bewoners zich (weer) in te zetten voor hun directe leefomgeving. Bewonersgroepen en vrijwilligers krijgen tijdelijke ondersteuning bij de organisatie van activiteiten, maar worden vooral uitgedaagd zoveel mogelijk zelfstandig te doen. Het opbouwwerk is daarbij onderdeel van de keten van welzijns- en zorgaanbod in de wijk. De ondersteuning van traditionele taken van het opbouwwerk op het gebied van (langdurige) ondersteuning van werkgroepen, meer politieke activiteiten en wijkraden passen niet binnen het kader van de WMO en daarmee ook niet binnen dit beleidskader. Deze activiteiten worden daarom niet langer gefinancierd vanuit het sociaal domein. Het stadsdeel zal nader bepalen op welke wijze zij bewonersparticipatie in de toekomst wil vormgeven.

Het stadsdeel wil daarnaast meer samenhang tussen opbouwwerk, vrijwilligersondersteuning en buurthuiswerk: buurthuiswerk is meer gericht op ontmoeting, opbouwwerk is gericht op het zelfstandig maken van bewoners- en vrijwilligersgroepen in de organisatie van activiteiten. Bewonersgroepen hebben voor deze activiteiten bijvoorbeeld een fysieke ruimte nodig, waarin buurthuiswerk op haar beurt kan voorzien. Daarnaast wordt vanuit het buurthuiswerk gestimuleerd dat bewoners meer activiteiten zelf organiseren, waar het opbouwwerk op haar beurt bij kan ondersteunen.

Om effectief en efficiënt te zijn met opbouwwerk, gaat kritisch gekeken worden naar de schaal waarop opbouwwerk wordt aangeboden. Dit kan ondermeer tot gevolg hebben dat huidige organisaties en/of personeel worden samengevoegd. Opbouwwerk is niet gebonden aan een specifieke locatie in de buurt. Huisvesting wordt daarom losgekoppeld van de activiteiten van het opbouwwerk, met als gevolg dat de wijkopbouwcentra als zelfstandige locatie zullen verdwijnen. Om meer mensen te bereiken dient het opbouwwerk zo veel mogelijk plaats te vinden vanuit de bestaande buurthuizen en andere logische, reeds aanwezige - laagdrempelige - ontmoetingsplekken in de buurt

Bezuinigingsopgave (heroverweging Zuid):

Het stadsdeel wil een bezuiniging van 600.000 euro realiseren op het opbouwwerk. De uitwerking en consequenties van de bezuiniging worden dit najaar met de betrokken organisaties besproken. Daarnaast wordt op dienstencentrum Rijnstraat 100.000 euro bezuinigd.

Indicatoren:

- Aantal vrijwilligers dat zich inzet voor mensen in de buurt.
- Minimaal 8 initiatieven per jaar van bewoners, die met behulp van het opbouwwerk tot zelfstandig functioneren worden gebracht.

N.B. De Natuur- en Milieuteams maken geen onderdeel uit van dit beleidskader. Mogelijk heeft de voorgestelde beleidswijziging wel effect op de werkwijze van de Natuur- en Milieuteams. Deze gevolgen worden in 2011 bekeken,

Doelstelling: Voorkomen van sociaal isolement en vereenzaming (buurthuiswerk)

Wat is buurthuiswerk:

Buurthuiswerk biedt alle bewoners van een buurt een laagdrempelige gelegenheid elkaar te ontmoeten door een aanbod van diverse activiteiten die aansluiten bij de behoefte van de verschillende buurtbewoners. Alle activiteiten zijn gericht op het verbinden van bewoners uit de buurt. Hierdoor wordt sociaal isolement en vereenzaming voorkomen of doorbroken en ontstaan sociale netwerken waar men indien nodig op terug kan vallen.

Analyse:

Buurthuiswerk in Amsterdam stamt uit het verzuilde tijdperk net na de Tweede Wereldoorlog. Activiteiten waren gericht op de eigen religieuze of ideologische bewonersgroep. Door het afbrokkelen van de verzuilde maatschappij, nam ook de binding met de buurt en het buurthuis(werk) af. Nadien richtte het buurthuiswerk zich op achterstandswijken en bijbehorende bewonersgroepen. Het werd

geprofessionaliseerd en gesubsidieerd door de stadsdelen. Subsidie-eisen waren gericht op het bereiken van bewoners met een zwakke sociaaleconomische positie, uitgevoerd door sociaal cultureel werkers. Het huidige buurthuiswerk kenmerkt zich door aanbodgerichte activiteiten voor (bredere) groep bewoners. Hierbij staat de activiteit en niet de ontmoeting van anderen centraal.

Opgave:

Buurthuiswerk moet worden herzien. Er zijn twee opgaven:

Als eerste het creëren van een activiteiten aanbod dat aansluit bij de behoefte van de verschillende buurtbewoners, en dat zich richt op het verbinden van de verschillende bewoners uit de buurt. Het buurthuiswerk werkt daarbij meer vraaggericht dan in het verleden, ook worden bewoners meer gestimuleerd om zelf buurtactiviteiten te organiseren. Diversiteit en toegankelijkheid van activiteiten zorgen ervoor dat verschillende groepen burgers (kwetsbaar én actief) met elkaar in contact komen. Hiertoe kan buurthuiswerk waar mogelijk gemengd worden met andere (semi-)commerciële functies die ook actieve bewoners aanspreken. Kwetsbare groepen die in ieder geval bereikt moeten worden met het nieuwe aanbod zijn mensen met een bijstandsuitkering die vanuit Dienst Werk en Inkomen in het kader van activering mee moeten kunnen doen aan ontmoetingsactiviteiten. Verder bereikt het aanbod mensen met complexe psychiatrische problematiek, mensen uit de openbare geestelijke gezondheidszorg die zelfstandig wonen in de wijk, mensen die negatieve consequenties ervaren van de bezuiniging op de AWBZ en kwetsbare groepen die het risico lopen te vereenzamen.

Ten tweede moet er efficiënter gebruik gemaakt gaan worden van beschikbare ruimtes. Er is momenteel overcapaciteit aan buurthuisgerelateerde locaties in het stadsdeel. Door een efficiënter gebruik van beschikbare ruimte kunnen locaties worden afgestoten. Om toegankelijkheid en contact te bevorderen wordt meer gebruik gemaakt van logische, reeds aanwezige - laagdrempelige - ontmoetingsplekken in de buurt zoals bijvoorbeeld de bibliotheek. Buurthuiswerk komt namelijk het meest tot zijn recht in een multifunctionele omgeving.

Daarnaast wordt het buurthuiswerk waar mogelijk losgekoppeld van het buurthuis als fysieke plek. Het stadsdeel streeft naar een kostendekkende exploitatie van de gebouwen en het bundelen van functies die elkaar kunnen versterken.

Bezuinigingsopgave:

Het stadsdeel wil een bezuiniging van 800.000 euro realiseren door het sluiten van minimaal twee buurthuizen en het bezuinigen op jongerenwerk (zie ook paragraaf Participatie Jeugd). N. B. deze opgave is additioneel aan de nog in te vullen bezuiniging van 500.000 euro uit de Heroverweging Sociaal Domein van Oud-Zuid (zie financieel overzicht in hoofdstuk 5 financiën).

Indicatoren:

- Aantal en soort bewoners die deelneemt aan buurthuisactiviteiten blijft op het niveau van 2010 (vanwege bezuinigingen). Bron Rapportage buurthuiswerk
- Aantal bewoners dat zelf buurthuisactiviteiten organiseert neemt toe met 10 procent per jaar (in 2007 waren er 7 initiatieven)
- Er wordt een indicator ontwikkeld in hoeverre mensen door buurthuisactiviteiten daadwerkelijk nieuwe sociale contacten hebben opgedaan.

Doelstelling: mantelzorgers kunnen de zorg voor zichzelf en een ander goed combineren

Wat is mantelzorgondersteuning:

Een mantelzorger is iemand die zorg geeft aan een hulpbehoevende in zijn of haar naaste omgeving. Mantelzorg kent veel verschijningsvormen. Onderscheid wordt gemaakt in intensieve mantelzorg (denk aan verzorging in laatste levensfase), langdurige mantelzorg (denk aan verzorging van kinderen met een beperking of chronisch zieken) en een combinatie van langdurige en intensieve mantelzorg (bijvoorbeeld de zorg voor meervoudig gehandicapte kinderen en ernstig chronisch zieken).

Analyse:

In stadsdeel Zuid is ongeveer 20 procent van de volwassen bevolking mantelzorger. Hiervan geeft 42 procent (9367 mensen) zowel langdurige als intensieve hulp. De groep mantelzorgers die zowel langdurige als intensieve mantelzorg geeft is de laatste jaren groter geworden. De oorzaak hiervan is dat er meer nadruk is komen te liggen op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en de toename van het aantal mensen dat met intensievere hulp thuis wordt verzorgd (bron: SCP 2010). Een deel van

deze mantelzorgers combineert werk met zorgtaken. Kenmerkend voor mantelzorgers is dat zij zichzelf niet of nauwelijks als zodanig herkennen en daarom ook niet om hulp vragen. Daarbij kunnen ze de zorg vaak moeilijk aan een ander overlaten. Dit alles met het risico zelf ziek of overbelast te raken. De daaruit voortvloeiende frustratie of machteloosheid kan soms zelfs mishandeling van de naaste tot gevolg hebben.

In 2009 is het basispakket mantelzorgondersteuning door de stad en stadsdelen vastgesteld. Dit pakket heeft verschillende doelen: meer en betere informatie voor mantelzorgers over ondersteuningsmogelijkheden, de vergroting van het aantal koppelingen tussen mantelzorgers en vrijwillige respitzorgers, en het leveren van de emotionele, educatieve en materiële steun waaraan mantelzorgers in het stadsdeel behoefte hebben. Respitzorg wil zeggen dat de zorg voor een naaste tijdelijk wordt overgenomen door een professional of vrijwilligers zodat de mantelzorger even aandacht kan besteden aan zichzelf.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het basispakket mantelzorgondersteuning ligt bij de stadsdelen. De stad (dienst Wonen, Zorg en Samenleven) stelt middelen beschikbaar aan de stadsdelen voor de uitvoering van het basispakket. Daarnaast financiert de stad een stedelijk expertisecentrum mantelzorg voor stadsdeeloverstijgende voorlichting en scholing. Stedelijk is er aandacht voor jonge mantelzorgers, mantelzorgers van GGZ-cliënten en allochtone mantelzorgers.

Opgave:

Het stadsdeel wil mantelzorgers nog beter faciliteren en knelpunten die zij ervaren wegnemen. Daarbij heeft het stadsdeel speciale aandacht voor mantelzorgers die zorgtaken met werk combineren, en voor het creëren van (informele) respitzorgmogelijkheden. Hierbij is een rol weggelegd voor het Loket Zorg en Samenleven, maar is ook samenwerking en voorlichting nodig van en met professionals van zorg- en welzijnsinstellingen en de eerstelijns gezondheidszorg. Uitwerking hiervan past binnen de opgave van de woonservicewijken in Zuid. Om informele respitzorg mogelijk te maken zijn er meer vrijwilligers nodig die daarvoor ingezet kunnen worden, zogenaamde zorgvrijwilligers. Het accent ligt de komende periode op de werving van mensen die deze taak op zich willen nemen.

Indicatoren:

- Stijging van 0,4 naar 2 procent van het aantal mantelzorgers dat:
 - bij het Loket Zorg en Samenleven informatie vraagt;
 - een adviestraject doorloopt;
 - cursussen over emotionele en educatieve ondersteuning volgt.
- Nog te ontwikkelen: Aantal succesvolle koppelingen tussen zorgvrijwilligers en mantelzorgers (respitzorg)

Risico:

Voor 2010 is stedelijk 112.096 euro ter beschikking gesteld voor de ondersteuning van mantelzorgers in Zuid. Het is onzeker of, en zo ja, welk bedrag in 2011 stedelijk aan Zuid ter beschikking wordt gesteld. Het stadsdeel vindt de ondersteuning van mantelzorgers belangrijk, maar de mogelijkheden hiertoe zijn afhankelijk van beschikbare middelen.

Doelstelling: burgers worden betrokken bij de Wmo-beleidsontwikkeling en uitvoering (participatie in het WMO-beleid)

Wat is participatie in het WMO-beleid:

Met deze vorm van participatie wordt bedoeld dat bewoners van het stadsdeel betrokken zijn bij de totstandkoming en de uitvoering van het Wmo-beleid.

Analyse:

De Wmo vraagt dat burgers en belanghebbenden de mogelijkheid gegeven wordt invloed te hebben op het beleid. Dat betekent voor lokale overheden de verplichting om een werkwijze te organiseren die deze vorm van burgerparticipatie mogelijk maakt. Stedelijk is met betrekking tot de Wmo afgesproken dat ieder stadsdeel een eigen Wmo-podium heeft. Dit is een klankbordgroep van betrokken burgers die het stadsdeel adviseert over beleid en uitvoering.

Er zijn verschillende belangengroepen met een dergelijke adviesrol over de Wmo. Zo zijn er de Ouderen Adviesraad Zuid, Chronisch Zieken Gehandicapten Adviesraad, werkgroep Toegankelijkheid en het Wmo-cliëntenplatform.

Opgave:

Nieuwe opgave is om één adviesorgaan te realiseren waarmee beleid en uitvoering met betrekking tot de Wmo getoetst kan worden. Dit nieuwe orgaan dient recht te doen aan de belangen van de verschillende gebruikers/cliënten van de Wmo. Dat betekent dat representativiteit gewaarborgd dient te zijn. Onderzocht wordt welke vorm hier het meest geschikt voor is. Hierbij betreft het stadsdeel de positief functionerende voorbeelden van andere steden en stadsdelen. Indien nodig en afhankelijk van de aard van het onderwerp, worden ook aanvullende participatiemiddelen ingezet. Hierbij valt te denken aan enquêtes en andere vormen van onderzoek.

Indicator:

Er komt een goed functionerend en representatief Wmo-platform.

Doelstelling: tegengaan van polarisatie

Wat is polarisatie:

Polarisatie wordt gedefinieerd als de verscherping van tegenstellingen tussen verschillende groepen burgers op het gebied van etniciteit of religie, die kan resulteren in spanning.

Analyse:

Stedelijk is er een meldpunt radicalisering, dat zorgt voor trainingen van professionals in het herkennen van radicalisering en kennisuitwisseling organiseert tussen stad en stadsdelen. De stadsdelen richten zich met name op het voorkomen van polarisatie. In de 'Veiligheidsmonitor Amsterdam' worden vragen gesteld die een indicatie geven over de mate van polarisatie in buurten. In de vorige bestuursperiode hebben Onderzoek & Statistiek, de VU en het Verwey-Jonkerinstituut in Oud-Zuid een onderzoek gedaan naar polarisatie en sociaal vertrouwen.

Opgave:

Omdat uit landelijk onderzoek is gebleken dat er de afgelopen jaren een accentverschuiving heeft plaatsgevonden van radicalisering naar polarisatie, wordt de komende bestuursperiode in vijf stadsdelen (waaronder mogelijk opnieuw in Zuid) de stand van zaken op het gebied van polarisatie onderzocht.

Dit is een verdiepend onderzoek om inzicht te verkrijgen in de aanwezigheid, achtergronden, risico- en beschermingsfactoren van polarisatie tussen bevolkingsgroepen, zodat op basis van deze kennis ongewenste polarisatie beter kan worden voorkomen of tegengegaan en vertrouwen tussen bevolkingsgroepen kan worden bevorderd.

Naar aanleiding van deze onderzoeksresultaten wordt besloten of extra interventies op dit terrein noodzakelijk zijn. De interventies vinden in elk geval zoveel mogelijk plaats binnen de bestaande inspanningen en doelstellingen van de beleidslijnen onderwijs, huisvesting, werkgelegenheid en overige beleidsterreinen. Het bevorderen van de dialoog tussen bevolkingsgroepen kan hier ook onderdeel van zijn, mits hieruit aantoonbaar positief effect is te halen.

Het stadsdeel onderhoudt informele netwerken, maar benadrukt dat zij haar bewoners zoveel mogelijk als individu en niet als groep benadert. Het stadsdeel stelt zelf geen extra middelen specifiek beschikbaar voor het tegengaan van polarisering, maar voert acties uit binnen de bestaande overige beleidslijnen.

Indicator:

De aanwezigheid van polarisatieprocessen in buurten (bron Veiligheidsonderzoek)

Risico:

Het stadsdeel signaleert en pleegt waar nodig interventies in het kader van veiligheid en antidiscriminatie. Zij stelt zelf geen extra middelen specifiek beschikbaar voor het tegengaan van polarisering, maar voert acties uit binnen de bestaande overige beleidslijnen.

Mocht blijken dat aanvullende maatregelen buiten de bestaande beleidslijnen noodzakelijk zijn moet worden bezien waar deze middelen uit onttrokken kunnen worden.

4.1.3 Maatschappelijk effect: burgers met een sociaaleconomische- of taalachterstand doen actief mee aan de samenleving in de vorm van werk of zinvolle dagbesteding.

De inburgeringswet en het armoedebeleid zijn niet opgenomen in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De doelstelling van beide beleidsterreinen draagt echter bij aan die van de Wmo. Daarnaast zien we dat mensen met schulden of een taalachterstand ook een beroep doen op Wmo-voorzieningen. Dit maakt het opnemen van de paragrafen armoedebeleid en inburgering in dit Wmo-hoofdstuk wenselijk.

Doelstelling: Het vroegtijdig signaleren van mensen die in de schulden dreigen te raken. ze dichter bij financiële zelfstandigheid brengen en ze ondersteunen (armoedebeleid)

Wat is armoedebeleid:

Onder armoedebeleid vallen preventieve en curatieve maatregelen die het stadsdeel onderneemt om armoede tegen te gaan. Hieronder vallen schuldhulpverlening, Vroeg eropaf en de voedselbank. Schuldhulpverlening biedt mensen met schulden een traject met als doel ze schuldenvrij te maken. Met Vroeg eropaf worden mensen met een beginnende huurachterstand door maatschappelijk werk actief benaderd om schuldenproblematiek tijdig te signaleren en waar mogelijk op te lossen. De voedselbank levert voedingspakketten en doorverwijzing aan bewoners die onder de armoedegrens vallen en dit nodig hebben.

Analyse:

De notitie 'Actief Armoedebeleid' uit 2009 van de Dienst Werk en Inkomen (DWI) beschrijft maatregelen, rollen en taken van stad en stadsdelen ten aanzien van het armoedebeleid in Amsterdam. Stad en stadsdelen hebben gezamenlijk de opdracht om de uitvoering van schuldhulpverlening te herzien. DWI is verantwoordelijk voor de stedelijke regie van de schuldhulpverlening, verzorgt onder andere budgetlessen op ROC's en is opdrachtgever voor het project Vroeg eropaf.

Stadsdeel Zuid voert het maatregelenpakket Armoede uit. Het betreft diverse maatregelen zoals de extra inzet van Sociaal Raadslieden, ondersteuning van de formulierenbrigade en (jongeren)schuldhulpverlening. Het stadsdeel houdt toezicht op de uitvoering van de schuldhulpverlening in Zuid. Daarnaast ondersteunt het stadsdeel de logistiek van de door vrijwilligers onderhouden Voedselbank.

Vanuit schuldhulpverlening liggen er inhoudelijke raakvlakken met maatschappelijk werk. Vanuit de aankomende nieuwe wet Gemeentelijke schuldhulpverlening en vanuit het ambtelijk kernteam schuldhulpverlening van stad en stadsdelen liggen er aanbevelingen om de effectiviteit van de schuldhulpverlening te verhogen. Aanbevolen wordt om de intake integraal uit te voeren. De rol van het maatschappelijk werk hierin wordt nog verder uitgewerkt. Schuldhulpverlening wordt door DWI en het stadsdeel samen gefinancierd. Het betreft een open-eind-regeling. Maatschappelijk werk wordt volledig door het stadsdeel gefinancierd. Huidige sturing- en financieringssystematiek zijn onderdeel van het herontwerp en de heroverweging Schuldhulpverlening. B&W beslist uiteindelijk op welke manier sturing en financieringssystematiek toegepast gaat worden. De voorzieningen van het armoedebeleid zijn een vindplaats voor klanten van het participatiecentrum.

Opgave:

In verband met de crisis ligt er deze bestuursperiode een noodzaak om de omvang en aard van armoede goed in beeld te houden. Het stadsdeel wil niet alleen curatief, maar ook preventief optreden. Hierbij is niet alleen aandacht voor mensen met een huurachterstand, maar ook voor mensen met een hypothecaire schuld en financiële problemen. Ook heeft het stadsdeel extra aandacht voor de ondersteuning van zelfstandige ondernemers die failliet zijn gegaan en ZZP-ers die door de crisis in de schulden zijn geraakt. Daarbij wordt aangehaakt bij ondersteuning die op stedelijk en landelijk niveau wordt geboden. Ook blijft het stadsdeel zich inzetten voor het voorkomen van wachtlijsten voor schuldhulpverleningstrajecten.

Ten aanzien van de schuldhulpverleningstrajecten acht het stadsdeel het stabiliseren van schulden in sommige gevallen een realistischer doel dan het volledig schuldenvrij maken. De sturing op de uitvoering van schuldhulpverlening is formeel ondergebracht bij DWI, uitvoering vindt plaats in het

stadsdeel met cofinanciering door het stadsdeel. Het bestuur van Stadsdeel Zuid wil deze rolverdeling opnieuw bespreken.

Het maatregelenpakket armoede is bedoeld als een dynamisch beleid. Op basis van door het stadsdeel bij te houden/te signaleren ontwikkelingen, kunnen nieuwe onderdelen worden toegevoegd of oude worden beëindigd.

Armoedebeleid wordt uitgewerkt in een apart beleidsdocument en in 2011 voorgelegd.

Indicatoren:

- Het percentage cliënten dat vanuit Vroeg eropaf bereikt wordt en waarvoor een oplossing voor de lange en korte termijn wordt bereikt blijft op 70 procent (is stedelijk 61procent);
- Percentage cliënten dat hun schuldhulpverleningstraject succesvol doorloopt tot aan de start van het 3-jarig saneringstraject neemt toe van 38 naar 45 procent¹;
- Geen wachtlijst voor schuldhulpverlening;
- Periode dat mensen gebruik maken van de voedselbank loopt niet op (in 2010 was de duur 4 maanden).

Risico

Schuldhulpverlening wordt gefinancierd op basis van prestaties. Vooraf is niet exact in te schatten hoeveel cliënten gebruik zullen maken van deze regeling. Een stijging van het aantal cliënten wordt verwacht omdat de gevolgen van de crisis zich pas later openbaren via schuldhulpverleningstrajecten. Bovendien wordt schuldhulpverlening stedelijk binnenkort herijkt met financiële gevolgen. Het stadsdeel hecht veel belang aan schuldhulpverlening, maar de mogelijkheden hiervan worden herzien zodra de financiële middelen bekend zijn.

Doelstelling: Mensen participeren in de samenleving. Bijstandsgerechtigden kunnen in een activeringstraject geplaatst worden en vrijwillige inburgeraars worden begeleid bij hun inburgeringstraject

Wat is participatie en wat is een vrijwillige inburgeraar:

Participatie houdt in dat mensen zonder al te veel belemmeringen mee kunnen doen aan de maatschappij.

Vrijwillige inburgeraars zijn mensen die op grond van de Wet Inburgering niet verplicht zijn om in te burgeren maar wel de wens hebben.

Analyse:

Het stadsdeel is verantwoordelijk voor de trajectbegeleiding aan vrijwillige inburgeraars. Daarnaast zijn er verplichte inburgeraars, daar is de centrale stad (DWI) verantwoordelijk voor. Het stadsdeel vindt de kwaliteit van de inburgeringstrajecten belangrijk en zal hier samen met DWI op toezien.

Een inburgeringstraject is een duaal traject: taallessen en activeringsactiviteiten. Het stadsdeel moet in 2010 250 mensen in een traject plaatsen. De groep vrijwillige inburgeraars wordt kleiner omdat steeds meer mensen zijn ingeburgerd.

Voor de activering van mensen met een bijstandsuitkering levert DWI, inspanningen in overeenstemming met de participatieladder (heeft de klant een grote of minder grote afstand tot de arbeidsmarkt). Het in eigen levensonderhoud voorzien door te werken is altijd het eerste doel. Maar voor cliënten in trede II en III van de participatieladder (grote afstand) wordt gebruik gemaakt van maatschappelijke en sociale activeringsplaatsen (MAP en SAP) binnen het stadsdeel. Het stadsdeel brengt voor DWI in kaart waar mogelijkheden liggen voor activeringsplaatsen in Zuid. Daar waar het DWI niet lukt om activeringsplaatsen in Zuid te organiseren bemiddelt het stadsdeel tussen DWI en de maatschappelijke organisaties in Zuid. Ook heeft DWI de taak om mensen die niet actief zijn en geen uitkering hebben, te bemiddelen naar activeringsaanbod. Deze groep wordt NUG genoemd (niet-uitkeringsgerechtigden).

Daarnaast faciliteert DWI het stedelijke project 'Participatiecentrum'. Samen met de stadsdelen leidt dit tot een voorstel om stadsbreed participatiecentra in te richten. De precieze invulling van participatiecentra is nog niet bekend, het doel wel: mensen die niet actief zijn activeren en mensen die wel actief zijn verder stimuleren om actief deel te nemen aan de samenleving.

¹ De schuldhulpverlening wordt stedelijk herijkt. Dit kan gevolgen hebben voor deze indicator.

Veel van de klanten van DWI (met complexe problematiek) komen in aanmerking voor een traject in het maatschappelijk steunsysteem (MSS), (zie 4.1.5 ad 2). Het aanbod van sociale activeringsplekken van DWI en het ontmoetingsaanbod van MSS worden op elkaar afgestemd. Dat levert efficiëntie en een meerwaarde voor individuele klanten op. DWI is een belangrijke partner bij de uitvoering van het MSS. Het is wenselijk dat DWI bij de verdere ontwikkeling van MSS in Zuid betrokken blijft.

Opgave:

Stadsdeel Zuid wil in 2011 een participatiecentrum hebben opgestart waarin verschillende netwerken, partners en organisaties uit het stadsdeel met elkaar worden verbonden met als doel verschillende cliëntgroepen, waaronder inburgeraars, te activeren. Een fysieke locatie is daarbij geen eerste vereiste. Voor de toegang van het participatiecentrum wordt de verbinding met het Breed Sociaal Loket, het huidige Loket Zorg en Samenleven, gezocht.

Bewoners van stadsdeel Zuid met een bijstandsuitkering kunnen in het eigen stadsdeel terecht voor een sociale en/of maatschappelijke activeringsplek. Hiertoe stimuleert het stadsdeel de maatschappelijke partners hun aanbod op te stellen voor deze doelgroep.

Zuid maakt jaarlijks een inschatting van het aantal inburgeraars in het stadsdeel. De duale trajecten (Taal en inburgering) worden door de centrale stad ingekocht. Het aanbod voor inburgeraars wordt geïntegreerd in het participatiecentrum.

Het bestuur van Stadsdeel Zuid wil inburgeraars met ambities om te ondernemen begeleiden door hen goed te informeren over de mogelijkheden.

Het stadsdeel heeft zich als taak gesteld in 2012 een afbouw te realiseren op verschillende diversiteitsbudgetten van 100.000 euro. Daarnaast wordt de uitgestelde taakstelling Oud-Zuid op het leerwerktraject De Badcuyp gerealiseerd van 38.953 euro.

Indicatoren:

- Het stadsdeel voldoet aan de vraag naar vrijwillige inburgeringstrajecten;
- Het stadsdeel voldoet aan de vraag naar MAP/SAP-plekken in het stadsdeel;

In 2010 wordt de eerste keuze over de uitwerking van het participatiecentrum voorgelegd aan het DB en in een beleidsstuk ter vaststelling voorgelegd aan de raad in 2011.

Risico:

Voor 2010 is stedelijk 356.800 euro ter beschikking gesteld voor het activeren van bijstandsgerechtigden (MAP/SAP) en vrijwillige inburgeraars. Voor 2011 is onzeker of, en zo ja, welk bedrag stedelijk aan Zuid ter beschikking wordt gesteld. Afhankelijk van de beschikbare middelen wordt heroverwogen of, en zo ja, hoe bovenstaande opgave uitgevoerd kan worden.

4.1.4 Maatschappelijk effect: burgers met een fysieke en/of mentale beperking kunnen ondanks die beperking zelfstandig wonen, zich verplaatsen in de buurt en meedoen in de samenleving.

Doelstelling: Vraaggericht aanbod op gebied van wonen, zorg en dienstverlening is aanwezig in de aangewezen woonservicewijken

De Wmo-uitgangspunten die bij het realiseren van deze doelstelling gehanteerd worden zijn:

- Mensen doen ondanks hun beperking mee in de maatschappij;
- Mensen doen zoveel mogelijk zelf, waar nodig maken ze gebruik van een netwerk of ondersteuning van de gemeente;
- Goed toegankelijke openbare ruimte en openbare gebouwen zijn belangrijk voor mensen met fysieke en/of mentale beperkingen.

Wat is een woonservicewijk:

Een woonservicewijk is een bestaande wijk, waar een verhoogd zorg- en welzijnsaanbod aanwezig is zodat bewoners met én zonder zorgvraag zelfstandig en naar eigen tevredenheid kunnen wonen. Het aanbod van zorg en welzijn is vraaggericht en de partners (stadsdeel, woningcorporaties, zorg- en welzijnsaanbieders) in de wijk werken samen en stemmen hun aanbod goed op elkaar af. Zuid telt vier woonservicewijken: in de Stadionbuurt, in de Pijp, in het zuidelijk deel van de Rivierenbuurt en in Buitenveldert Noord.

Analyse:

De woonservicewijken zijn ontwikkeld om (on)planbare zorg en welzijn bij mensen thuis in de wijk te leveren zodat zij niet in het ziekenhuis hoeven worden opgenomen of naar een verzorgings- of verpleeghuis hoeven te verhuizen (extramuralisering). Door speciale aandacht voor preventie en verbetering van laagdrempelige zorg in de wijk kunnen bovendien gezondheidsproblemen in een vroegtijdig stadium worden voorkomen. Daarnaast is het voor deze groep belangrijk dat er sociale contacten zijn en de woonomgeving veilig en toegankelijk is. Samenwerking en afstemming tussen partners in zorg- en welzijn op wijkniveau is essentieel om een integraal aanbod van zorg en welzijn te kunnen bieden aan de mensen in de wijk. De centrale stad draagt zorg voor de uitvoering, monitoring en evaluatie van het stedelijke woonservicepact en zorgt voor de afstemming met stedelijke partners en tussen de stadsdelen onderling. In het woonservicepact voor de komende bestuursperiode zal de centrale stad zich meer inzetten voor het oplossen van knelpunten. Daarnaast beschikt de centrale stad over stimuleringsmiddelen voor de stadsdelen, die zij kunnen inzetten voor verdere ontwikkeling van de Woonservicewijken.

Stadsdelen voeren regie op het tot stand komen van woonservicewijken door gezamenlijk met de partners van wonen, zorg en welzijn te werken aan het realiseren van de doelstellingen van de woonservicewijken.

De vier woonservicewijken van Zuid hebben ieder een eigen implementatieplan. In deze plannen is de bijdrage van de lokale ketenpartners op gebied van wonen, zorg en welzijn, aan de doelstellingen van de specifieke woonservicewijk vastgelegd.

Opgave:

Het stadsdeel richt zich op de verdere ontwikkeling van de vier bestaande woonservicewijken in Zuid. Het huidige economische klimaat vraagt om meer samenwerking van partners en het effectief en doelmatig inzetten van middelen.

De nieuwe opgave is het werken aan een integrale ketenaanpak voor diverse soorten gezondheidsproblematiek (ketenzorg), in samenwerking met partners uit de eerste- en tweedelijns gezondheidszorg. De reguliere welzijnsdiensten en gesubsidieerde activiteiten voor ouderen moeten aansluiten op het zorgaanbod en worden vraaggericht ingezet in de woonservicewijken. Het stadsdeel zoekt daarnaast naar extra financieringsbronnen voor de financiering van innovatieve zorgprojecten in samenwerking met ketenpartners. Loket Zorg en Samenleven speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van de woonservicewijken, bijvoorbeeld als verbinding tussen het Wmo-aanbod en het gezondheidszorgaanbod bij het signaleren van een zorgbehoefte, mantelzorgondersteuning of het inzetten van vrijwilligers.

De woonservicewijken fungeren als voorlopers bij het verbeteren van het zorg- en welzijnsaanbod in het stadsdeel. In het kader van efficiëntie worden verbetertrajecten eerst in één van de woonservicewijken ontwikkeld, waarna ze over de overige woonservicewijken en wellicht in de rest van de stad worden uitgerold.

Indicatoren:

- Het aantal toegevoegde zorgwoningen (een zelfstandige woning gericht op het verlenen van zorg) in de woonservicewijken in 2015 is 335 (Is onderdeel van het woonbeleid. De woonvisie wordt herzien);
- Gemaakte prestatieafspraken tussen de partners over de woonservicewijken zijn uitgevoerd;
- Het aantal en soort problemen waarvoor een integrale ketenaanpak is ontwikkeld. N.B. deze is afhankelijk van de problematiek in de woonservicewijk en de partners. Deze indicator wordt uitgewerkt in het plan van aanpak.

Risico:

Voor 2010 is stedelijk 465.344 euro ter beschikking gesteld voor een vraaggericht aanbod op het gebied van wonen, zorg en dienstverlening in de aangewezen woonservicewijken van Zuid. Voor 2011 is onzeker of, en zo ja, welk bedrag stedelijk aan Zuid ter beschikking wordt gesteld. Afhankelijk van de beschikbare middelen wordt heroverwogen of en hoe bovenstaande opgave uitgevoerd kan worden.

Doelstelling: mensen met een fysieke en/of mentale beperking kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen

Wat is het basispakket individueel gerichte welzijnsdiensten en wat is ouderenbeleid:

Het basispakket individuele welzijnsdiensten is een samenhangend pakket van voorzieningen en dienstverlening. Het bestaat uit sociale alarmering, maaltijdvoorziening (thuismaaltijden en wijkrestaurants), thuisadministratie, klussenhulp, cliëntondersteuning, telefooncirkel en boodschappendienst.

Voor het basispakket zijn stedelijk toewijzingscriteria vastgelegd. Het ouderenbeleid biedt in de keten van welzijn en zorg een aantal activiteiten, aanvullend op het basispakket 'individueel gerichte welzijnsdiensten'. Denk hierbij aan het informeren van ouderen door middel van het op preventie gerichte huisbezoekproject 75-plus.

Analyse:

In 2010 zijn de producten (behalve de boodschappendienst en de telefooncirkel) van het basispakket individueel gerichte welzijnsdiensten herijkt en vastgesteld in de stad en stadsdelen. In de nota 'naar een Amsterdams basispakket Wmo: algemene uitgangspunten voor de individueel gerichte welzijnsdiensten' zijn algemene uitgangspunten op het gebied van inhoud, toegang en organisatie van diensten beschreven.

In de keten van voorzieningen voor mensen met een beperking gaat het basispakket vooraf aan en is aanvullend op het pakket van de individuele zorgvoorzieningen, waar de huishoudelijke hulp en het aanvullend openbaar vervoer onder vallen. Het ouderenbeleid biedt in deze keten een aantal aanvullende voorzieningen op welzijnsgebied, voorlichtings- en ontmoetingsactiviteiten.

De stad is verantwoordelijk voor de toewijzing van en de inkoop van de individuele zorgvoorzieningen. Uitvoering van het basispakket is, op sociale alarmering na, de verantwoordelijkheid van de stadsdelen. Voor de aanvullende voorlichtings- en ontmoetingsactiviteiten voor ouderen is het stadsdeel opdrachtgever.

Opgave:

Het stadsdeel streeft naar uitbreiding/verbetering van het aanbod aan mensen met een beperking, waaronder ouderen. Het stadsdeel stelt kwaliteitseisen aan het basispakket. Het stadsdeel wil meer keuzevrijheid voor klanten in het aanbod. Mensen kunnen bovenop het basispakket tegen betaling gebruik maken van een aanvullend aanbod.

Deze opgave wil zij in ieder geval realiseren in de woonservicewijken. Het stadsdeel wil ontmoeting mogelijk maken en sociaal isolement voorkomen

Huishoudelijke hulp is nu een door de stad (Dienst Wonen, Zorg en Samenleven) uitgevoerde taak. Stedelijk is de intentie uitgesproken deze taak te beleggen bij de stadsdelen. Gezien de complexiteit en omvang van deze operatie zal hierover in samenspraak met stadsdelen worden onderhandeld over de termijn en voorwaarden.

Indicatoren:

- De individuele welzijnsdiensten zijn conform de stedelijke afspraken herijkt en ingevoerd;
- De zelfredzaamheid van ouderen in het huishouden blijft boven de 60 procent (GGD-monitor);
- De tevredenheid over het geboden aanbod (de verschillende producten van de individuele welzijnsdiensten conform stedelijke afspraken elk afzonderlijk beoordeeld) is minimaal ruim voldoende (welzijnsinstellingen met HKZ-certificering meten dit zelf, andere krijgen opdracht via beschikking dit bij te houden).

Risico's:

- Voor 2011 is onzeker of, en zo ja, welk bedrag stedelijk aan Zuid ter beschikking wordt gesteld. Het betreft een doeluitkering van 144.168 euro. Afhankelijk van de beschikbare middelen wordt heroverwogen of en hoe bovenstaande opgave uitgevoerd kan worden.
- Het stadsdeel er kritisch op toezien dat, indien de verantwoordelijkheid voor de taak huishoudelijke hulp wordt overgedragen, ook de bijbehorende middelen ter beschikking worden gesteld. De middelen dienen toereikend te zijn voor het aantal inwoners dat in aanmerking komt voor deze voorziening.

Doelstelling: Mensen met psychische, psychosociale en/of financiële problemen worden begeleid om te kunnen (blijven) meedoen aan de samenleving (maatschappelijke dienstverlening)

Wat valt er onder maatschappelijke dienstverlening:

Maatschappelijk werk biedt ondersteuning aan cliënten met complexe maatschappelijke problematiek met als doel om deze zelfstandig(er) te maken in hun eigen leefomgeving. Dit loopt van hulp bij acute crisissituaties tot en met meer algemene ondersteuning en doorverwijzing naar voorzieningen. Sociaal Raadsliedenwerk is gericht op cliënten met juridische vragen en geeft onder andere advies bij dreigend ontslag, werkloosheid en kan helpen bij vragen over woon-, zorg- en huurtoeslagen. Het Sociaal Raadsliedenwerk werkt nauw samen met schuldhulpverlening.

Analyse:

De stad heeft geen verantwoordelijkheid over maatschappelijk werk of het werk van sociaal raadslieden. Het stadsdeel is opdrachtgever voor beide werksoorten. Het maatschappelijk werk is toegankelijk voor een brede doelgroep. De expertise van het maatschappelijk werk is om problematiek in kaart te brengen en uit te zetten naar samenwerkingspartners op gebied van wonen, zorg en welzijn. Daarmee speelt maatschappelijk werk bij verschillende ontwikkelingen een belangrijke rol: bij de afstemming tussen partners in de woonservicewijk, bij het realiseren van een maatschappelijk steunsysteem en bij het signaleren van huiselijk geweld. Ze vervult een sleutelrol bij Vroeg eropaf.

De maatschappelijke dienstverleningsorganisatie heeft in het voormalige Oud-Zuid eigen voordeuren waar bewoners terecht kunnen voor informatie en advies. In Zuideramstel is het Loket Zorg en Samenleven de toegang voor de maatschappelijke dienstverlening als ook voor de sociaal raadslieden. Harmonisatie van beide organisatievormen is wenselijk.

Opgave:

Het stadsdeel zorgt voor een laagdrempelige, goed bereikbare en kwalitatief goede dienstverlening voor een breed publiek, waar mogelijk gekoppeld aan de woonservicewijken en het toekomstige Breed Sociaal Loket. Er komt onderzoek naar de druk op de sociaal raadslieden, waarmee een besluit kan worden genomen over de structurele uitbreiding van de capaciteit. In dit onderzoek wordt rekening gehouden met een nieuwe doelgroep: zelfstandig ondernemers en ZZP-ers.

Indicatoren:

- Behoeftte naar maatschappelijke dienstverlening is in kaart gebracht;
- Er wordt voldaan aan de vraag naar maatschappelijke dienstverlening.

Risico:

Onderzocht wordt nog of de beschikbare structurele middelen voldoen aan de vraag. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek wordt heroverwogen of en hoe bovenstaande opgave uitgevoerd kan worden met het beschikbare budget.

4.1.5. Maatschappelijk effect: burgers ervaren een sociaal veilige omgeving waarbij overlast van bewoners tot een minimum beperkt wordt.

Amsterdam heeft een grote groep kwetsbare bewoners die door psychosociale of psychiatrische problematiek meervoudige ondersteuning nodig heeft. Zonder deze ondersteuning zijn zij niet in staat om zelfstandig of in een beschermde omgeving te wonen en voldoende te participeren. Het gaat dan over de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ). De OGGZ richt zich primair op langdurig zorgafhankelijken, dak- en thuislozen, risicogroepen met een beginnende problematiek en slachtoffers van huiselijk geweld.

De centrale stad (DWZS en DWI) leveren inspanningen voor deze groep. Ook het stadsdeel neemt verantwoordelijkheid om – waar mogelijk en wenselijk – een bijdrage te leveren aan een goede maatschappelijke steunstructuur. Cruciaal voor de OGGZ is de realisatie van deze integrale aanpak. Het stadsdeel voert daarop de regie in de vorm van aanbodcoördinatie.

Aanbodcoördinatie is het geheel van activiteiten om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Het gaat daarbij om het voeren van regie over hulpverleningstrajecten voor cliënten met complexe problematiek

waarbij meerdere partijen betrokken zijn en een regulier hulpverleningsaanbod ontoereikend is. Aanbodcoördinatie is een taak van de gemeente. Dit is vastgelegd in de Wmo en de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (GGD-taken). Door de Sociale Alliantie (samenwerking van DWI, DMO, DWZS, DW, GGD en de stadsdelen) is een programma van eisen ontwikkeld als leidraad voor de stadsdelen bij het verder professionaliseren van de aanbodcoördinatie. Er zijn verschillende doelgroepen: volwassenen die (opnieuw) dakloos dreigen te worden, mensen met complexe problematiek, of mensen die overlast veroorzaken. Voor volwassenen voert het stadsdeel de regie vanuit het Meldpunt Zorg en Overlast, dat de (na)zorg van (crisis)meldingen op overlast en zorg coördineert. Hieronder valt ook het voeren van regie over het maatschappelijk steunsysteem en de meldingen van huiselijk geweld. Deze coördinatie vindt vooralsnog plaats in een klein en groot overleg (in kleine setting met stadsdeel, politie en GGD. In uitgebreidere setting met stadsdeel, politie, GGD, GGZ, verslavingszorg en andere organisaties op uitnodiging). Er zijn organisatorische aanpassingen nodig om het groot overleg daadwerkelijk om te vormen tot een stadsdeeltafel. Voor doorontwikkeling van de Meldpunten Zorg & Overlast in een Breed Sociaal loket zal stadsdeel Zuid in het najaar van 2010 aanhaken bij het stedelijk traject.

Indicator:

De waardering voor het element overlast uit de subindex buurtproblemen van de veiligheidsindex blijft minimaal op het niveau van 2008 (score 78).

Doelstelling: Om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen hebben burgers en hulpverleners handvatten om dit te herkennen en op te volgen.

Huiselijk geweld is:

eergerelateerd geweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling, huwelijksdwang- en drang, seksueel geweld en huiselijk geweld door jeugdige plegers.

Analyse:

In 2008 zijn meer dan 1.200 inwoners van 16 jaar en ouder het slachtoffer geweest van huiselijk geweld. Eén op de negen inwoners van stadsdeel Zuid geeft aan ooit slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. Vrouwen, gescheiden Amsterdammers en Amsterdammers die moeite hebben met rondkomen zijn vaker het slachtoffer geweest van huiselijk geweld (Volgens de Gezondheidsmonitor van de GGD over 2008). Uit onderzoek door Movisie blijkt dat 1 op de 20 ouderen (65 jaar en ouder) met een vorm van ouderenmishandeling te maken heeft (in stadsdeel Zuid wonen ruim 18.000 ouderen).

Stedelijk is huiselijk geweld ondergebracht bij de Wmo. In Zuid wil het bestuur huiselijk geweld verder uitwerken onder het programma openbare orde en veiligheid. In de afgelopen bestuursperiode is er stedelijk toegewerkt naar een samenhangende aanpak, uniform voor de stad met maatwerk in de stadsdelen. Afspraken hierover waren vastgelegd in bestuursakkoord stad-stadsdelen 2006-2010 ('Kadermodel huiselijk geweld'). Nieuwe afspraken moeten gemaakt worden na onderhandelingen op stedelijk niveau. Huiselijk geweld is een van de acht inhoudelijke thema's van de Sociale Alliantie. Er staat een grootschalige verbetering van de gehele infrastructuur rond huiselijk geweld op het programma.

Op huiselijk geweld heerst een taboe. Het gevolg is dat de meldingsbereidheid zeer laag is. Maatregelen zijn er dan ook op gericht de meldingsbereidheid bij slachtoffers te verhogen. Dit zal juist in eerste instantie leiden tot een stijging van het stedelijk aantal cliëntcontacten en aangiftes, en verhoging van het stedelijk aantal hulptrajecten waarbij het doel is dat het percentage recidivisten constant blijft. Hierdoor is het uiteindelijk wel mogelijk om het aantal slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen. En binnen het OKC worden medewerkers getraind in een protocol ter herkenning van kindermishandeling.

Opgave:

Eén professioneel advies- en steunpunt voor huiselijk geweld (ASHG) als leidend expertisecentrum in onze stad. Daarnaast worden binnen deze infrastructuur heldere afspraken gemaakt over monitoring en coördinatie (waaronder de regierol). Iedere burger weet waar hij/zij (een) vermoeden(s) van huiselijk geweld kan melden. Hierin speelt voorlichting een belangrijke rol. Professionals (uit zowel de

zorg- als strafrechtketen) kunnen huiselijk geweld signaleren, bespreekbaar maken en adequaat doorverwijzen. Er zijn voldoende hulptrajecten voor zowel slachtoffer als dader/pleger en deze kunnen snel worden ingezet. Professionals zijn in staat om huiselijk geweld goed vast te leggen (registratie). Stad en stadsdelen hebben een eigen rol. Het stadsdeel maakt afspraken met ketenpartners over samenwerking en coördinatie en voert regie op het verbeteren van preventie, signalering en toeleiding, evenals op de beschikbaarheid van (lokaal) aanbod. Stadsdeel Zuid legt het accent op doelgroepen ouderen, migrantengezinnen en plegers van huiselijk geweld. Acties zijn vastgelegd in een plan van aanpak en een uitvoeringsplan. Dit plan loopt tot het einde van 2010. Een nieuw plan wordt opgesteld nadat de stedelijke plannen voor het terugdringen van huiselijk geweld bekend zijn.

Indicatoren:

- Alle hulpverleners bij de maatschappelijk dienstverlenings (MADI)-instellingen hebben aan het einde van deze bestuursperiode een training gehad in alle vormen van huiselijk geweld;
- Partijen waarmee we een subsidierelatie hebben, hebben een aandachtsfunctionaris.

Doelstelling: burgers met meervoudige en/of complexe problemen of mensen in crisis worden ondersteund, zodat zij niet (opnieuw) dak- of thuisloos worden en geen overlast veroorzaken.

Wat is een maatschappelijk steunsysteem (MSS):

Onder een maatschappelijk steunsysteem verstaan we een georganiseerd netwerk van personen, diensten en voorzieningen. Kwetsbare mensen en hun eventuele mantelzorgers maken zelf deel uit van dit netwerk. Het netwerk ondersteunt hen op vele manieren om aan de samenleving mee te doen. Het betreft diensten op het gebied van zorg en welzijn, en het gaat om zowel formele als informele zorg.

Analyse:

Begin 2010 heeft de centrale stad een stedelijk kader opgesteld, waarin staat wat het doel is van MSS evenals de doelgroep en het aanbod. MSS wordt in relatie gebracht met de 'Tweede Fase Plan van Aanpak maatschappelijke opvang 2010 – 2014'. Daarin staan preventie en nazorg van mensen die een verhoogd risico lopen op dak- of thuisloosheid of dak- of thuisloos zijn geweest centraal. Er staat hoe MSS in de structuur van het stadsdeel moet worden ingebed: door ontwikkeling van het dienstverleningsmodel (Brede Loketontwikkelingen en stadsdeeltafels). Aan de hand van prestatieafspraken met bijbehorende indicatoren bewaakt de centrale stad dit met monitoring en evaluatie.

Het Meldpunt Zorg & Overlast kent in Zuid naast het klein en het groot overleg (in kleine setting met stadsdeel, politie en GGD, in uitgebreidere setting met stadsdeel, politie, GGD, GGZ, verslavingszorg en andere organisaties op uitnodiging) een extra overleg: het casuïstiekoverleg. De opzet van het overleg lijkt sterk op de structuur van de stadsdeeltafels (voor complexe zaken die vastlopen en waarvoor een procesmatige aanpak nodig is).

Opgave:

In hoeverre kan MSS worden gekoppeld aan de woonservicewijken. De nadruk zal komen te liggen op het verder uitbouwen van het netwerk van MSS met eerstelijnszorg, woningcorporaties, vrijwilligersorganisaties en het informele netwerk van een cliënt. Zij krijgen een rol in het signaleren en aanmelden van potentiële cliënten, en waar noodzakelijk en mogelijk een rol in het netwerk van de cliënt of in het aanbod dat past bij de behoefte van de cliënt. Daarnaast blijft het stadsdeel voor MSS-clieñten een taak houden in het organiseren van aanbod op het stimuleren van contacten en thuisadministratie. Een opgave is tevens het verhogen van de efficiency in de hulpverlening aan de cliënt. Er wordt een pilot uitgevoerd met als doel het verkorten van de wachttijd voor het aanvragen van indicaties. Ook dient de registratie voor MSS vormgegeven te worden bij het Meldpunt Zorg & Overlast. Het vergroten van kennis en kunde over MSS bij veldwerkers binnen het MSS blijft een speerpunt.

Indicatoren:

- Jaarlijkse instroom van 130 MSS-clieñten (prestatie-indicator);
- Jaarlijks 65 plekken thuisadministratie en 130 ontmoetingsplekken beschikbaar stellen (prestatie-indicatoren).
- Er zal een indicator worden ontwikkeld waarmee ook de effectiviteit van het maatschappelijk steunsysteem gemeten kan worden.

Risico:

Voor 2010 is stedelijk 333.678 euro ter beschikking gesteld voor dit onderwerp. Voor 2011 is onzeker of, en zo ja, welk bedrag stedelijk aan Zuid ter beschikking wordt gesteld. Afhankelijk van de beschikbare middelen wordt heroverwogen of en hoe bovenstaande opgave uitgevoerd kan worden

Doelstelling: het verbeteren van de leefsituatie voor dak- en thuislozen en het terugdringen van overlast en criminaliteit tot een minimum.

Wat is maatschappelijke opvang:

Maatschappelijke opvang is een opvangvoorzieningen voor dak- en thuislozen.

Analyse:

In 2006 zijn het Rijk en de G4 een 'Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang' overeengekomen. Dit plan houdt in dat de steden het initiatief nemen om in een periode van 7 jaar alle dak- en thuislozen in beeld te krijgen en te voorzien van een op de persoon toegesneden traject waarin wordt voorzien in aanbod op verschillende levensterreinen. Het aanbieden van huisvesting aan dak- en thuislozen is een gezamenlijke opgave van stad, stadsdelen en ketenpartners.

Het betreft een kwetsbare doelgroep die extra zorg en begeleiding nodig heeft. Door stad en stadsdelen is afgesproken om gezamenlijk 480 extra opvangplaatsen te realiseren. Hierbij vindt spreiding over de stad plaats. Het realiseren van huisvestingslocaties blijkt een lastige opgave. Binnen het stadsdeel zijn er de volgende maatschappelijke opvangvoorzieningen voor dak- en thuislozen:

- Teestube (Amoc/Regenboog), Stadhouderskade 159 – dagopvang buitenlandse verslaafden. In de nabije toekomst verdwijnt de nachtopvang in Makom en wordt geopend in de Teestube.
- Makom (Regenboog), Van Ostadestraat 153 – inloophuis en nachtopvang (12 bedden).
- JES (Je Eigen Stek), Tolstraat 86, fungeert als voorstroomhuis voor ex-daklozen op weg naar een eigen woning. De 16 bewoners hebben geen verslaving en behoeven geen psychiatrische ondersteuning. Opvang in eigen beheer met enige ondersteuning van HVO-Querido..
- Opvanghotel Ruysdael biedt in een veilige, schone en comfortabele omgeving tijdelijk overbruggingsopvang aan vijftig cliënten die op de wachtlijst staan voor plaatsing in een voorziening die aansluit bij hun individuele zorgbehoefte. Het gaat hierbij om dakloze mensen met een verslaving aan alcohol, harddrugs en/of psychiatrische problemen.
- Zuiderburg (Leger des Heils), Joh. M. Coenenstraat 2, opvang voor langere duur, aantal plaatsen 50. 2 keer per week veegdienst voor 10-15 cliënten op het Museumplein.
- Straetenburgh, Vechtstraat 92, 24-uurszorg aan 50 mannen en vrouwen. Het gaat om kwetsbare dak- en thuislozen, mensen met psychiatrische problemen, vaak in combinatie met verslaving. Onderdak en intensieve begeleiding.

Overige opvangvoorzieningen dak- en thuislozen:

- Discus Amsterdam, Discusstraat 15. Dit is een gezamenlijk initiatief van woningcorporatie De Alliantie Amsterdam, Jellinek Mentrum en HVO-Querido. Het project richt zich op dak- en thuislozen met meervoudige problematiek op het gebied van psychiatrie, verslaving en/of somatiek. De meeste van hen leven al vijf jaar op straat. Het motto is "eerst huis, dan hulp". Er zijn 77 woningen in de stad gerealiseerd, waarvan een aantal in Zuid.
- Donbosco, Apollolaan 91, iedere tweede woensdag van de maand inloop om (thuisloze) jonge moeders en zwangere meiden de mogelijkheid te bieden zich te ontspannen en in contact te komen met lotgenoten. Daarnaast biedt het pand tijdelijk onderdak aan 2 dakloze jongeren.

Geïntegreerde voorzieningen:

De stad heeft besloten vijf geïntegreerde voorzieningen te realiseren in de stad. In een dergelijke voorziening worden zorg en hulp geboden aan dak- en thuislozen. Dit houdt in dat de dienstverlening van onder meer DWI en GGD onder één dak worden aangeboden, verspreid over vijf locaties in de stad. Vooruitlopend hierop is eind 2007 een tijdelijke voorziening geopend op het IJsbaanpad waar 1500 dak- en thuislozen staan ingeschreven. Ze komen naar dit centrum om hun post op te halen en hulp te krijgen bij het vinden van een zinvolle dagbesteding. Ook kunnen ze hier uitkeringen aanvragen. In Zuidoost en Centrum zijn inmiddels dergelijke voorzieningen gerealiseerd. Een locatie in West is in voorbereiding.

Opgave:

Het realiseren van huisvestingslocatie(s) voor 67 personen. Hierbij wordt een zorgvuldige afweging van locaties gemaakt.

Het begeleiden van bestaande locaties om zoveel als mogelijk overlast voor de buurt tegen te gaan.

Financiële consequenties:

Zijn nog niet bekend.

Indicator:

67 extra opvangplaatsen zijn gerealiseerd.

4.1.6 Maatschappelijk effect: de nadelige gevolgen van de bezuinigingsmaatregel op ondersteuning en begeleiding van de AWBZ zijn opgevangen via welzijnsinstellingen

Wat is de AWBZ-pakketmaatregel:

De maatregel is in het leven geroepen om de bezuiniging van de AWBZ op te vangen in de Wmo. De effecten zijn vooral voelbaar voor cliënten in de dagverzorging/dagopvang (ouderen met regieproblemen, zeer oude ouderen, cliënten met een psychiatrische grondslag, allochtone doelgroepen, cliënten met niet-aangeboren hersenletsel) met weinig uren aan individuele begeleiding en personen in de directe omgeving van cliënten (zoals mantelzorgers en ouders van kinderen met gedragsproblemen).

Analyse:

De stad heeft een verantwoordelijkheid om de incidentele rijks gelden die beschikbaar zijn gesteld voor de consequenties van de bezuinigingsmaatregel effectief en functioneel in te zetten in de stad. De stad heeft een deel van dit budget over de stadsdelen verdeeld en een deel zelf beschikbaar gesteld aan organisaties voor de eerste opvang van knelpunten en het opzetten van nieuwe initiatieven in 2010. De lobby om structureel geld van het rijk beschikbaar te krijgen voor opvang van de maatregel in Amsterdam wordt ook vanuit de centrale stad georganiseerd. Ook heeft de stad samen met de zorg- en welzijnsinstellingen, het Centrum Indicatiestelling Zorg en Bureau Jeugdzorg onderzoek gedaan naar de omvang van de getroffen doelgroep in Amsterdam. In stadsdeel Zuid gaat het om ongeveer 500 mensen (volwassenen en kinderen/jeugdigen) voor wie door de bezuinigingsmaatregel ondersteuning en begeleidingsactiviteiten wegvallen. Daarnaast is er geen zicht op de omvang van nieuwe gebruikers die dus geen aanspraak kunnen maken op genoemde functies. Activiteiten die met de incidenteel beschikbare budgetten uit 2009 en 2010 gefinancierd worden dienen uiterlijk 1 oktober 2011 uitgevoerd te zijn. In totaal is 476.227 euro beschikbaar. Het stadsdeel beoogt met de inzet van dit incidentele budget een effect dat ook in de jaren na de uitvoeringsperiode merkbaar is. Daarbij sluit het stadsdeel met de inzet aan bij lopende ontwikkelingen die qua focus gericht kunnen worden op de specifieke groepen in Zuid die door de genoemde bezuinigingsmaatregel getroffen zijn.

Opgave:

Allereerst moet worden uitgezocht wat er aan ondersteuning en begeleiding wegvalt en hoe dit geïntegreerd kan worden in het bestaande aanbod. Daarom wordt een pilot uitgevoerd met adviseurs vanuit het Loket Zorg en Samenleven die de doelgroep actief (outreachtend) benadert. Deze pilot wordt geëvalueerd, en op basis van de uitkomsten en de stedelijke discussie over middelen kan worden besloten of en hoe de inzet van deze adviseurs ook na de overgangperiode kan worden voortgezet. Resultaten worden uitgewerkt in een voorstel met daarbij als resultaat projecten die een langdurig effect kunnen sorteren en bruikbare informatie kunnen leveren over de inrichting van het aanbod na de uitvoeringsperiode. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande ontwikkelingen, opgaven en ambities van het stadsdeel. Er zijn enkele projecten mogelijk:

- Betrekken van de eerstelijns hulpverlening en ketenpartners uit de woonservicewijken bij het Loket Zorg en Samenleven door de organisatie van themabijeenkomsten, specifiek gericht op de nadelen die deze groep ondervindt;
- Organiseren van kennisuitwisseling tussen (vrijwilligers)organisaties die aanbod leveren voor deze groep cliënten;

- Organiseren van Eigen Kracht-conferenties;
- Onderzoek naar informele respijtzorg.

Belangrijk bij de uitwerking is dat het stadsdeel in de uitvoering inzet op het voorkomen van het wekken van valse verwachtingen bij gebruikers aangezien het incidentele middelen betreft. Eventueel nieuw beleid dat in een apart beleidsdocument wordt voorgelegd is afhankelijk van de uitkomst van bovengenoemde pilot en de stedelijke doeluitkering vanaf 2011.

Indicator:

Dit is een incidentele maatregel. Daarom wordt geen indicator benoemd.

4.1.7 Flankerend beleid

Doelstelling: Modern bibliotheekwerk

Het stadsdeel ondersteunt de exploitatie en activiteiten van de bibliotheken in Zuid. De Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) is een laagdrempelige voorziening die fictie, non-fictie, tijdschriften en multimedia beschikbaar stelt voor gebruikers. De bibliotheken zijn gehuisvest op en nabij sociale knooppunten en zijn geopend op tijden die aansluiten bij de lokale behoefte. Bibliotheken richten zich op samenwerking met de vele culturele instellingen en initiatieven, scholen en kinderopvang.

Analyse:

OBA ontwikkelt zich steeds meer tot een plek waar mensen langer verblijven voor studie, werk en recreatieve doeleinden. Ontwikkelingen zoals de toenemende arbeidsparticipatie van mensen, het "nieuwe werken" en digitalisering vragen om een herijking van het bibliotheekwerk. Evenals het groeiend gebruik van kinderopvang en de nadruk op taalontwikkeling in kinderopvang en onderwijs. De OBA pakt deze ontwikkeling in Zuid op in programmering en door functiemenging met bijvoorbeeld (ondersteunende) horeca.

Opgave:

Stadsdeel Zuid wil bibliotheekwerk inzetten om de volgende doelen voor 2014 te bereiken:

- De huidige filialen richten zich op de specifieke aard van hun omgeving en zorgen dat het aanbod meer bezoekers trekt, die langer blijven;
- De bibliotheek is meer gericht op samenwerking met andere instellingen. In dat kader kunnen de bibliotheken sociaal culturele activiteiten aanbieden of huisvesten en worden mogelijkheden onderzocht om diensten aan te bieden aan kinderopvang. Voor deze activiteiten en diensten kan vergoeding worden gevraagd.
- De dienstverlening en bedrijfsvoering wordt efficiënter en is aangepast aan de nieuwe verblijfsfunctie met langer verblijf voor studie en recreatieve doeleinden. Aantrekkelijke literatuur voor een brede doelgroep aangevuld met horeca dragen daaraan bij.

Al deze aanpassingen dragen bij aan het meer kostendekkend maken van de bibliotheken.

Bezuinigingsopgave (heroverweging Zuid):

Het stadsdeel wil een bezuiniging van 300.000 euro realiseren met de volgende maatregelen:

- Verhuizing van het filiaal Buitenveldert naar het MFC Buitenveldert in 2012: 110.000 euro. Deze verhuizing wordt vooraf gegaan door een verbouwing in het MFC om dit gebouw aan te passen aan de eisen van de OBA. De kosten hiervan zijn meegenomen in de berekening.
- Efficiëncymaatregelen in 2011, 2012 en 2013: 190.000 euro. Bibliotheekwerk zelf moet efficiënter worden uitgevoerd. Concrete maatregelen worden in overleg met de bibliotheken en deskundigen uit het veld onder regie van het stadsdeel vormgegeven. Een voorstel volgt in 2011.

Indicatoren:

- Bezoekcijfers/uitleencijfers.
- Jaarlijks 10 activiteiten die verbindingen maken met andere culturele instellingen en maatschappelijke organisaties (totaal van alle filialen)
- Zichtbare participatie in het Cultuur Cluster Asscher
- Aantal groepen kinderen dat de bibliotheek bezoekt
- Overige indicatoren hangen af van de uitwerking van beoogde efficiëncymaatregelen (2011)

Doelstelling: het beperken van misstanden in de prostitutiebranche

Zorg voor prostituees en de aanpak van misstanden vallen onder het prostitutiebeleid. Binnen de keten is bijzondere aandacht voor misstanden zoals mensenhandel en illegale prostitutie. Gedwongen prostitutie valt onder het delict mensenhandel. Vanwege de aanwezige prostitutiebedrijven neemt het stadsdeel deel aan de stedelijke coördinatiegroep prostitutiebeleid. In een later stadium vloeien uit deze ketenaanpak afspraken voort in het kader van ondermeer handhaving en vergunningverlening en signalering die stadsbreed moeten worden uitgevoerd.

Analyse:

In 2000 is landelijk het bordeelverbod opgeheven. De gemeente Amsterdam beoogt de misstanden aan te pakken en de positie van de prostituees te verstevigen. Naast raamprostitutie zijn er andere vormen van prostitutie zoals clubs en privé-huizen, escort, straatprostitutie, thuisprostitutie en overige, onvergunde prostitutievormen. De stad richt zich op een aantal maatregelen en acties die de posities van sekswerkers in Amsterdam moet versterken en stelt daarvoor middelen beschikbaar.

- Een goed hulp-, advies- en gezondheidscentrum voor prostituees via het Prostitutie & Gezondheidscentrum;
- Steun en opvang via het Amsterdam Coördinatiepunt Mensenhandel. Het coördinatiepunt speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van de keten mensenhandel: deze keten signaleert en voorkomt seksuele uitbuiting van minderjarigen en volwassenen. Het organiseert zorg, hulp en diensten aan individuen uit de doelgroep, het ondersteunt strafrechtelijke opsporing en vervolging van verdachten;
- Informatie over toepassen arbeidsrecht. Kennis en toepassing van het arbeidsrecht. Binnen de branche is voortdurend discussie over arbeidsverhoudingen;
- Extra voorwaarden in exploitatievergunning. In de vergunning worden extra eisen gesteld aan de exploitant over arbeidsomstandigheden;
- Toezicht op de prostitutiebranche. Geanalyseerd wordt hoe het toezicht effectiever en efficiënter kan worden uitgevoerd door bijvoorbeeld multidisciplinaire controles van de politie, met belastingdienst, arbeidsinspectie, DWI en de afdeling bouw- en woningtoezicht van het stadsdeel;
- Structureel overleg met de branche. Met de exploitanten wordt bekeken hoe een transparante branche kan ontstaan;
- Onderzoek naar de prostitutiebranche. Momenteel wordt een onderzoek naar de aard en omvang afgerond.

Opgave:

Uitvoeren van acties die voortvloeien uit de stedelijke afspraken. Opstarten overleg met politie, vergunningen en handhaving.

Doelstelling bewonersondersteuning in het wijksteunpunt wonen

Wat is het wijksteunpunt wonen:

Het wijksteunpunt wonen is een organisatie in het stadsdeel die bewoners ondersteuning en advies biedt bij al hun vragen op het gebied van wonen: van woonkwaliteit tot huurprijzen. Het wijksteunpunt wonen treedt namens het stadsdeel op om woningklachten aan te pakken. Als er sloop/nieuwbouw of grootschalige renovatie plaatsvindt, kan het wijksteunpunt wonen bewoners neutraal en objectief adviseren en ondersteunen.

Analyse:

De ondersteuning van bewoners bij het wonen kent in Amsterdam een lange traditie. In de jaren zestig en zeventig ontstonden bewonerscomités en huurderverenigingen. De wijkcentra waren vaak de plek waar deze organisaties elkaar ontmoeten en gezamenlijke acties afspraken. Wijkcentra waren ook vaak de werkplek van de bewonersadviseurs en professionals die bewonersgroepen adviseerden. Sinds begin jaren negentig worden deze activiteiten door de gemeente Amsterdam en de stadsdelen actief ondersteund, in het begin in de vorm van de huurteams.

Het eerste volwaardige wijksteunpunt wonen ontstond rond 2003 in Oud-Zuid. In dit wijksteunpunt werden de huurteams, wijkspreekuren van vrijwilligers, bewonersondersteuning en de ondersteuning van huurderverenigingen bijeen gebracht in een professionele organisatie. Nu, 7 jaar later, zijn er in alle stadsdelen goedlopende wijksteunpunten wonen.

De veranderingen in het sociale domein, de nieuwe kijk op opbouwwerk en de relatie met vrijwilligersorganisaties leiden ook tot een nieuwe kijk op het wijksteunpunt wonen.

Opgave:

Het stadsdeel wil een bezuiniging van 240.000 euro realiseren. De loketten van het wijksteunpunt wonen wordt tot een centraal loket teruggebracht, in nauwe samenhang met andere stadsdeeloketten. De werkplekken worden zo efficiënt mogelijk georganiseerd binnen het kader van de totale opgave in het maatschappelijke vastgoed.

Ondersteuning vanuit het wijksteunpunt wonen aan de huurderverenigingen wordt volledig afgebouwd. Daarnaast wordt bekeken of het wijksteunpunt wonen ook inhoudelijke ondersteuning kan bieden aan verhuurders, eigenaar/bewoners en aan verenigingen van eigenaren. Deze hoofdlijnen worden nader uitgewerkt in een uitvoeringsnota wijksteunpunt wonen 2010-2014.

Indicatoren:

Op centraal stedelijk niveau zijn afspraken gemaakt over de formatie van de huurteams en aantallen contacten met huurders, aantallen spreekurenbezoekers, actieve benadering, opnamen en gestarte procedures.

Risico:

Mogelijk leidt deze maatregel nog tot een extra bezuiniging op het wijksteunpunt wonen vanwege het verdwijnen van een deel van de matchingsgelden van de centrale stad. Eventuele extra activiteiten van het wijksteunpunt wonen kunnen pas plaatsvinden als er extra middelen worden toegekend.

4.2 Jeugd

4.2.1. Maatschappelijk effect: Met een startkwalificatie van school

Een succesvolle schoolloopbaan vraagt kwaliteit in het onderwijs, een goede aansluiting tussen primair en voortgezet onderwijs, en kwaliteit en aansluiting van peuterspeelzalen, naschoolse opvang/activiteiten en kinderdagverblijven.

Het stadsdeel is verantwoordelijk voor het primair onderwijs, waaronder ook de speciale scholen voor basisonderwijs. Het stadsdeel draagt zorg voor de huisvesting van de scholen en voor (de uitvoering van) het onderwijsbeleid. Daarnaast is het stadsdeel verantwoordelijk voor de handhaving van de leerplicht. Wat betreft de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is het stadsdeel verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie voor peuters (2,5 tot 4 jaar) De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de Vroegschoolse Educatie voor kleuters (4 tot 6 jaar). Het stadsdeel is daarnaast verantwoordelijk voor de reguliere peuterspeelzalen. Schoolbesturen Primair Onderwijs moeten erop toezien dat voor-, tussen- en naschoolse opvang geregeld zijn. Kinderdagverblijven zijn commerciële bedrijven. Tot slot is het stadsdeel opdrachtgever van naschoolse activiteiten.

Binnen de gemeente Amsterdam is de centrale stad verantwoordelijk voor (bijvoorbeeld de huisvesting van) het voortgezet onderwijs. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor kwalitatief goed onderwijs. Zij gaan over personeelsbeleid, onderwijskundig beleid, pedagogisch didactisch beleid in de scholen en de uitvoering van de met de centrale stad en stadsdelen afgesproken doelen.

Stadsdeel Zuid kent maar liefst 70 scholen. In het primair onderwijs zijn dat 36 basisscholen en 3 scholen in het speciaal basisonderwijs. Het aantal leerlingen in het primair onderwijs is 9.200. Van deze basisscholen bieden 11 scholen een voorschools programma aan en werken zij samen met 17 voorschool-peuterspeelzalen en 3 voorschool-kinderdagverblijven. Naast de voorschool zijn er ook nog 19 reguliere peuterspeelzalen.

Ook het voortgezet onderwijs is relatief sterk vertegenwoordigd in Zuid: maar liefst één derde van alle Amsterdamse jongeren zit in stadsdeel Zuid op school. Ten slotte zijn er in Zuid ook vijf scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs, drie mbo-scholen en twee internationale scholen primair onderwijs en een voor voortgezet onderwijs.

Samengevat is het beoogde maatschappelijke effect dat kinderen en jongeren een succesvolle schoolloopbaan hebben en minimaal een startkwalificatie halen. Dit wordt uitgewerkt in drie doelstellingen:

1. Kinderen maken een goede start op school (Voor- en Vroegschoolse Educatie);
2. Kinderen gaan naar kwalitatief goede scholen (primair onderwijs);
3. Jongeren halen minimaal een startkwalificatie (bestrijding voortijdig schoolverlaten en verzuim).

Doelstelling: kinderen maken een goede start op school (Voor- en Vroegschoolse Educatie)

Wat is Voor- en Vroegschoolse Educatie:

De voorschool is een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf welke samenwerkt met een basisschool (vroegschool) en is bekend onder de naam Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE). Kinderen van 2,5 tot 6 jaar worden aan de hand van een speciaal voorschoolprogramma gestimuleerd in de taalontwikkeling en sociale vaardigheden. Het programma loopt door in groep 1 en 2 van de basisschool.

Op de voorschool is altijd dubbele bezetting (een tweede leidster op de peuterspeelzaal/het kinderdagverblijf, dan wel een extra leerkracht/onderwijsassistent op de basisschool) aanwezig. Ook worden ouders actief betrokken bij de voorschoolprogramma's en de ontwikkeling van hun kind.

Analyse:

Inmiddels zijn in stadsdeel Zuid 17 peuterspeelzalen en 3 kinderdagverblijven omgevormd naar voorschool. Het stadsdeel zet zich in om door middel van een voorschoolprogramma kwaliteit te

bieden op alle peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Hiermee sluit het stadsdeel aan bij de doelstelling van de stad om bij te dragen aan een succesvolle schoolloopbaan voor ieder kind.

De wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE-wet) treedt landelijk in werking op 1 augustus 2010. Het doel van de OKE-wet is het stimuleren van de taalontwikkeling van jonge kinderen en de verbetering van kwaliteitseisen voor peuterspeelzalen.

Opgave:

Er komt een apart beleidskader VVE Zuid dat zal worden vastgesteld door de Raad. Hierin worden de beleidswijzigingen die nodig zijn vanuit de nieuwe OKE-wet geïmplementeerd. De OKE-wet vraagt om maatregelen ten aanzien van het aanbod, bereik en deelname van de doelgroep, gekwalificeerd personeel, ouderbetrokkenheid, doorgaande leerlijn en ouderbijdrage.

Stadsdeel Zuid zet de komende jaren stevig in op kwaliteit. Naast het voldoen aan de OKE-wet en de bijbehorende targets vanuit de centrale stad zal er worden gestuurd op de ontwikkeling van een nieuw kwaliteitskader. Stedelijk wordt onderzocht hoe de stadsdelen een kwaliteitsbeleid kunnen opzetten en uitvoeren voor onderwijs, kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en opvang.

Om te meten of kinderen de VVE succesvol doorlopen, heeft de Universiteit van Amsterdam (UvA), in opdracht van de gemeente Amsterdam, taaldoelen ontwikkeld voor 4- en 6-jarigen. Het gaat om woordenschat en gebruik van grammatica. Deze normen worden opgenomen in de beschikkingen aan de instellingen zodat het stadsdeel kan volgen of de normen behaald worden.

Stadsdeel Zuid vindt dat de voorschool bereikbaar en toegankelijk moet zijn voor alle kinderen en zal daarom niet alleen worden toegepast op de peuterspeelzalen, maar ook in de kinderopvang. Door ook kinderdagverblijven mee te nemen in de uitbreiding van voorschoollocaties kan een kwaliteitsslag gemaakt worden in de kinderopvang. Een mogelijkheid is om kinderdagverblijven te stimuleren om een VVE-programma aan te bieden is door VVE als voorwaarde te stellen als een nieuw kinderdagverblijf zich in een locatie van het stadsdeel wil vestigen.

Financiële consequenties:

De financiële consequenties naar aanleiding van de invoering van de OKE-wet worden op dit moment doorberekend en komen in het beleidskader VVE terug. Dit zal aan de stadsdeelraad worden voorgelegd.

Indicatoren:

- 500 voorschoolplekken gerealiseerd in 2014 met een bezetting per locatie van 92,5 procent;
- Stedelijke norm taaldoelen 4-jarigen wordt jaarlijks behaald (nulmeting vanaf 2011);
- Kwaliteit VVE voldoet aan de wettelijke norm (onderwijsinspectie en GGD).

Doelstelling: kinderen gaan naar kwalitatief goede scholen (primair onderwijs)

Wat zijn kwalitatief goede scholen:

Het stadsdeel staat voor goed onderwijs. Het streeft naar goede kansen voor iedereen en het genieten van goed onderwijs is hiervoor een voorwaarde. De kwaliteit van het onderwijs is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Het stadsdeel kan randvoorwaarden voor kwaliteit ontwikkelen. Het gaat hierbij om het zorgen voor goede huisvesting, de aansluiting met netwerken rondom het (zorg)kind en de (brede) school en een aanvulling op het schoolprogramma via subsidies voor vakleerkrachten en naschoolse activiteiten.

Analyse:

Aan de hand van het programma 'Jong Amsterdam' wordt stedelijk beleid vastgesteld. Het doel van Jong Amsterdam is een samenhangend onderwijs- en jeugdbeleid door betere samenwerking tussen de partners, met name de schoolbesturen van het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs, de stadsdelen en de centrale stad. Programma 'Jong Amsterdam 2' zal in het najaar worden vastgesteld.

Het stadsdeel is toezichthouder openbaar onderwijs via de Commissie van Toezicht (CvT). De 23 openbare basisscholen uit de stadsdelen Zuid en Centrum behoren sinds 1 januari 2008 tot de Stichting Openbaar Onderwijs aan de Amstel. Via de CvT houden de stadsdelen Zuid en Centrum toezicht op de Stichting. De stadsdeelraad stelt de (meerjaren-)begrotingen, jaarrekeningen,

statutenwijzigingen en bestuurswisselingen van de Stichting vast en de CvT adviseert de raad over de vaststelling. Het stadsdeel heeft de Stichting een bruidsschat meegegeven voor vijf jaar (jaarlijks uitbetaald) om een bestuurlijke start te maken. Deze loopt eind 2012 af. Dit budget (WPO, art. 140a) dient volledig te worden aangewend voor administratie, beheer en bestuur.

Naar verwachting is in 2013 een nieuwe wet van kracht: de Wet Passend Onderwijs. De wet zal staan voor maatwerk in het onderwijs en voor de juiste externe ondersteuning. Om zich op deze wet te kunnen voorbereiden ontvangen de schoolbesturen een extra bedrag per leerling. Het stadsdeel zal de schoolbesturen erop aanspreken dat er regelingen komen waardoor gegarandeerd kan worden dat geen enkele leerling uit stadsdeel Zuid thuis zal zitten omdat er voor hem/haar geen passend onderwijs is te vinden.

Naast het genieten van goed onderwijs wil het stadsdeel dat kinderen hun talenten en competenties kunnen ontwikkelen door middel van kunsteducatie. Het leren over en het beoefenen van kunst, maar ook het leren beoordelen en genieten daarvan hoort bij ieders persoonlijke ontwikkeling. Zowel tijdens als na schooltijd, via naschoolse activiteiten. In het kader van de doorgaande leerlijn sluit kunsteducatie aan bij de activiteiten van 'Brede Talentontwikkeling', zie paragraaf 4.2.3.

Opgave:

Het op peil houden en realiseren van voldoende huisvesting dat voldoet aan de wettelijke norm voor het (Openbaar) Primair onderwijs in Zuid.

Via subsidiering aan schoolbesturen invloed uitoefenen op de kwaliteit van het onderwijs door middel van vakleerkrachten, uren voor schoolmaatschappelijk werk, schooltuinen, schoolzwemmen en kunsteducatie. Er zal een nieuwe subsidieverordening worden opgesteld voor Stadsdeel Zuid.

Het onderhouden van en regie voeren op netwerken zoals het Decentraal Lokaal Overleg (DLO), een zorgbreedteoverleg. Dit is een overleg tussen de portefeuillehouder onderwijs, schoolbesturen primair onderwijs en de welzijns- en kinderopvanginstellingen.

Met de schoolbesturen zal het stadsdeel ambitiegesprekken voeren. Hiertoe zijn kinddoelen en indicatoren opgesteld op het gebied van leerprestaties, VVE, veiligheid, aannamebeleid, schoolverzuim, onderwijshuisvesting en naschoolse activiteiten. Dit is vervolgens uitgewerkt in een afsprakenformulier per schoollocatie. Er worden afspraken gemaakt over doelen en resultaten, en over hoe deze bereikt kunnen worden. Deze ambitiegesprekken nemen al een voorzet op 'Jong Amsterdam 2'.

De Commissie van Toezicht zal er namens de stadsdelen Zuid en Centrum op toezien dat de Stichting Openbaar Onderwijs aan de Amstel haar meerjarenbegroting sluitend krijgt.

Het stadsdeel stimuleert de betrokkenheid van ouders bij haar onderwijsbeleid en bij het onderwijs van hun kinderen en wil ouders goed informeren over de schoolkeuze.

Voor ouders waarvoor de kosten van het onderwijs te hoog zijn, kan het stadsdeel een kleine bijdrage leveren in de betaling daarvan.

Alle basisscholen en voortgezet onderwijsscholen krijgen lesmateriaal over artikel 1 van de Grondwet, over de betekenis van geloofsvrijheid, inclusief het recht om niet te geloven, over de gelijkheid van man en vrouw en over de geschiedenis van Amsterdam Zuid in de Tweede Wereldoorlog.

Het stadsdeel stelt naar aanleiding van de vastgestelde 'Kunst en Cultuurvisie Zuid 2010-2020' een uitvoeringsnotitie vast waarin kunsteducatie een aandachtspunt is. Concrete beleidsdoelen zullen hierin worden vastgesteld.

Indicatoren:

- Elk jaar voert het stadsdeel ambitiegesprekken met alle schoolbesturen;
- Alle scholen Primair Onderwijs hebben een zorgbreedteoverleg dat voldoet aan de stedelijke norm;
- In 2014 neemt 80 procent van de scholen Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs het lespakket veilig en actief burgerschap af.

- Er is in het stadsdeel per leerling primair onderwijs voldoende vierkante meter onderwijshuisvesting aanwezig (volgens de Verordening Onderwijshuisvesting).

Doelstelling: Jongeren halen minimaal een startkwalificatie (voortijdig schoolverlater en schoolverzuim)

Wat is een startkwalificatie:

Een startkwalificatie is het minimale niveau dat nodig is om een volwaardige plaats op de arbeidsmarkt te veroveren, of door te stromen naar vervolgonderwijs (hoger onderwijs). Het niveau hiervan is landelijk vastgesteld op een afgeronde havo- of vwo-opleiding, of een basisberoepsopleiding (mbo-niveau 2). Jongeren tot 23 jaar worden als voortijdig schoolverlater gekenmerkt als zij geen opleiding hebben die geldt als startkwalificatie.

Analyse:

Om schoolverzuim en schooluitval tegen te gaan ziet het stadsdeel toe op de uitvoering van de leerplichtwet, stimuleert zij partijen hun verantwoordelijkheid te dragen door convenantafspraken te maken onder de naam 'Aanval op de uitval' (convenantafpraak tussen rijk, gemeente en scholen), en subsidieert zij een aantal aanvullende interventies.

De verantwoordelijkheid van de stadsdelen is het toezien op de uitvoering van de leerplichtwet. De stadsdelen hebben in 2010 besloten tot het mandateren van de Dienst Maatschappelijke Ondersteuning (het Bureau Leerplicht+) voor de uitvoering van de leerplichtwet. De leerplichtambtenaren van Zuid zijn in dienst van DMO. De stadsdelen zijn gezamenlijk opdrachtgever richting het Bureau Leerplicht+. De stadsdelen komen tot maatwerkafspraken op stadsdeelniveau via een jaarlijkse afsprakenbrief met het Bureau.

Daarnaast financiert de stad mee in de aanpak van schoolverzuim en schooluitval door de inzet van leerplichtassistenten.

Opgave:

Uitwerking geven aan 'Aanval op de uitval.' De opgave voor de komende jaren is dat het verzuim 100 procent in beeld is in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Daarnaast een vermindering jaarlijks 10 procent van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters (VO en MBO) ten opzichte van het aantal voortijdig schoolverlaters aan het eind van het schooljaar 2005-2006 en een afname van 50 procent van de recidive van het schoolverzuim. Indien nodig worden schoolveiligheidsteams met stedelijke middelen ingezet om veiligheid te vergroten en verzuim aan te pakken in voortgezet onderwijs- en mbo-scholen met hoog verzuim.

Via de zogenoemde afsprakenbrief maakt het stadsdeel afspraken met het Bureau Leerplicht+ over gedeeltelijk maatwerk. Het gaat om bijvoorbeeld deelname in de zorgbreedteoverleggen in het primair onderwijs, deelname in het jeugdnetwerk 12+, een adviserende rol richting het stadsdeel en de deelname aan de zorgadviesteams in het voortgezet onderwijs en het mbo.

Via lokale trajectbegeleiding worden jongeren die dreigen uit te vallen begeleid naar werk of onderwijs en in uiterste situaties richting zorg (met stedelijke financiering).

Het stadsdeel zet in op kinderen in groep 7 en 8 die moeite hebben met de overgang naar het voortgezet onderwijs door hen een coach aan te bieden.

De mogelijkheid wordt onderzocht om woon-leer-werktrajecten voor jongeren die dreigen uit te vallen wegens woon- en/of zorgproblemen in Zuid te faciliteren.

Indicatoren:

- Verzuim is voor 100 procent in beeld voor primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs;
- Afname schoolverzuim met 10 procent ten opzicht van het vorige jaar een afname van 50 procent van de recidive van het schoolverzuim;
- Afname aantal voortijdig schoolverlaters (VO en mbo) elk jaar met 10 procent ten opzichte van het aantal voortijdig schoolverlaters aan het eind van het schooljaar 2005-2006.

4.2.2 Maatschappelijk effect: randvoorwaarden voor kinderen en jeugd om zelfstandig te zijn, zijn aanwezig

Stadsdeel Zuid levert haar bijdrage aan de zelfstandigheid van kinderen en jeugd. Het stadsdeel stelt ouders in staat om hun opvoedtaak goed uit te kunnen oefenen en zorgt ervoor dat kinderen gezond kunnen opgroeien. Het stadsdeel vervult hiervoor vooral preventieve taken. Het biedt informatie en advies aan ouders en kinderen over al hun vragen over opgroeien en opvoeden. Er wordt ingezet op laagdrempelige ondersteuning, het liefst in de buurt van de mensen om wie het gaat, bijvoorbeeld via het consultatiebureau, schoolartsen of opvoedadviseurs. Het stadsdeel signaleert, geeft opdracht tot interventie, of leidt mensen naar de juiste ondersteuning. En in geval van overlast grijpt het stadsdeel in.

Het stadsdeel neemt ook de regie daar waar het complex is, met als doel ouders en kinderen zo effectief en efficiënt mogelijk te ondersteunen en de bureaucratie tegen te gaan. De jeugdzorg en – hulpverlening zijn complex georganiseerd, net als de justitiële zorg- en strafketen voor jeugd in het veiligheidsdomein. Dat betekent balanceren in een veld met veel uitvoerende partners met verschillende opdrachtgevers (diverse ministeries, de stadsregio, diverse stedelijke diensten) en wetgeving (AWBZ, Zvw, Wet op de Jeugdzorg, jeugd- & strafrecht, Wmo enzovoort.) Dit vertaalt zich ook in verschillende financiële stromen en belangen, en in aanbod dat niet altijd goed op elkaar is afgestemd.

Samengevat creëert het stadsdeel randvoorwaarden voor kinderen en jeugd om zelfstandig te zijn:

1. Goede opvoed- en opgroeimogelijkheden voor ouders, kinderen en jongeren;
2. De jeugd krijgt de kans om mee te doen in de samenleving en wordt gecorrigeerd op onacceptabel gedrag.

Doelstelling: ouders en kinderen hebben goede opvoed- en opgroeimogelijkheden (Ouder- en Kind Centra)

Wat is het Ouder Kind Centrum (OKC):

Het OKC is een laagdrempelig centrum waarin een aantal functies rondom opvoeden en opgroeien verenigd zijn, en waar alle ouders en kinderen gebruik van kunnen maken:

- stimuleren van opgroeien kinderen van 0 tot 4 jaar via het consultatiebureau;
- stimuleren van opgroeien van kinderen van 4 tot 12 jaar via de schoolartsen en -verpleegkundigen
- stimuleren van opvoeden van kinderen van 0 tot 18 jaar door pedagogisch opvoedadviseurs.

Verder kunnen in een OKC bijvoorbeeld ook kraamzorg en/of verloskundigen een plaats hebben. Het OKC zoekt actief de scholen en ouders op en informeert en adviseert hen. Het OKC heeft ook werkrelaties met de jeugdzorgpartners en zet desgewenst gezinscoaches in.

Analyse:

Het organiseren van een Ouder Kind Centrum (ook wel Centrum voor Jeugd en Gezin) en het op zich nemen van de regierol voor samenwerking binnen de jeugdketen is een wettelijke taak voor het stadsdeel. Stadsdeel Zuid is al verantwoordelijk voor het lokale jeugdbeleid op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg op grond van de Wet publieke gezondheid.

Het stadsdeel biedt goede opvoed- en opgroeimogelijkheden aan vanuit het OKC, met de jeugdgezondheidszorg en opvoedondersteuning als kernaanbod. Het OKC adviseert en informeert kinderen en ouders breed, ook over onderwijs en talentontwikkeling. Het OKC is toegankelijk voor elk kind en elke ouder en heeft voor hen een goed beschikbaar aanbod.

Veel partners binnen de jeugdzorg en –hulpverlening zijn verantwoordelijk voor deelgebieden van het leven van kinderen en jeugd. De stadsdelen zijn primair verantwoordelijk voor het preventief jeugdbeleid. De GGD voert namens de stadsdelen de jeugdgezondheidszorg uit. Bij de jonge kinderen (0 tot 4 jaar) wordt circa 95 procent van de ouders bereikt via het consultatiebureau in het OKC en kinderen tussen 4 en 12 jaar worden bereikt via de schoolartsen. Voor kinderen en jongeren met specifieke zorgproblemen zijn echter ook andere partners van belang: de stadsregio (jeugdzorg), het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (jeugd-GGZ en jeugd-AWBZ) en het ministerie van Justitie (jeugd-detentie, jeugdreclassering, uithuiszettingen en ondertoezichtplaatsingen).

Begin 2009 zijn het basispakket Ouder Kind Centrum en het convenant Multiprobleemgezinnen (MPG) vastgesteld in de stad en alle stadsdelen. Daarmee is het beleidskader rondom opgroeien en opvoeden duidelijk beschreven en ook neergezet als verantwoordelijkheid van vooral de stadsdelen. De stad zet de algemene inhoudelijke en financiële beleidskaders neer. In Zuid zijn drie OKC-locaties gerealiseerd. Binnen het basispakket worden de meeste taken regulier uitgevoerd in Zuid, de invoering van enkele nieuwe taken staat gepland voor 2011 en verder.

In 2011 zal de decentralisatie van de jeugdgezondheidszorg richting stadsdelen waarschijnlijk worden afgerond. Daarmee krijgen de stadsdelen er een belangrijke taak bij: het gezamenlijke opdrachtgeverschap richting de GGD, die de jeugdgezondheidszorg uitvoert. De jeugdgezondheidszorg is er voor de kleine kinderen van 0 tot 4 jaar, maar ook voor de kinderen in het primair en voortgezet onderwijs (schoolgezondheidszorg).

Daarnaast speelt in de jeugdhulp en jeugdzorg een discussie over decentralisering en bundeling van taken. De geschetste complexiteit in het veld zorgt nu voor versnippering, ondoelmatigheid en gebrekkige afstemming. En dat merken ouders en kinderen die worstelen met opgroeien en opvoeden. Verwacht wordt dat de vrijwillige jeugdzorg de komende jaren naar de gemeenten zal overgaan. In 2010 en 2011 wordt geëxperimenteerd met een decentralisatie van taken, zoals de indicatie voor vrijwillige jeugdzorg, richting de stadsdelen.

Opgave:

Het is belangrijk dat het OKC een laagdrempelig centrum voor alle ouders en kinderen is en blijft. Ouders en kinderen moeten zich er thuis kunnen voelen en het OKC sluit aan bij hun beleving en behoefte. De komende jaren staat de uitvoering van het basispakket OKC centraal. De focus ligt op het beter uitvoeren van de bestaande taken (kwaliteit en doelmatigheid) zodat alle kinderen en ouders hier baat bij hebben en ze beter bereikt worden.

Het stadsdeel gaat meten en sturen op tevredenheid bij ouders en samenwerkingspartners. De ondersteuning voor ouders en kinderen gaat thuis, op school of op andere plekken waar zij goed te bereiken zijn, plaatsvinden. Het stadsdeel stuurt op samenwerking in het veld door de rol als regisseur op het gebied van opvoeden en opgroeien stevig neer te zetten.

Het stadsdeel gaat het OKC-aanbod beter afstemmen op de vraag en behoefte van ouders en kinderen binnen het primair en voortgezet onderwijs. Daar ligt het zwaartepunt voor de komende jaren. Dat betekent een uitbreiding van de doelgroep van het OKC naar 23 jaar zoals ook wettelijk bepaald is. Daarmee verstevigen we ook de doorgaande zorg- en leerlijnen. Die hebben tot doel dat geen kind buiten boord valt, maar dat ouders en kind een vloeiende lijn ervaren bij de overgangen tussen zorg, opvang, en onderwijs. En daarnaast informeert het OKC ouders en kinderen ook over jeugdvoorzieningen, bijvoorbeeld over het onderwijs of talentontwikkeling.

De voorbereiding en uitvoering van het besluit om de jeugdgezondheidszorg te decentraliseren naar de stadsdelen is een belangrijk bestuurlijk en beleidsmatig aandachtspunt. Jonge kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar verdienen de beste zorg, zodat ze gezond opgroeien. Het stadsdeel bereidt zich ook voor op de mogelijk verdere decentralisatie en bundeling van taken in de jeugdhulp en jeugdzorg.

De doelmatigheid van de bestaande interventies wordt goed onder de loep genomen. Bijvoorbeeld de aanpak van multiprobleemgezinnen wordt zowel financieel als inhoudelijk eenduidiger gemaakt (herijken en harmoniseren). Het stadsdeel streeft ernaar risicogezinnen effectief te (laten) ondersteunen.

Schulden verhinderen de overgang naar zelfstandigheid. De pilot jongerenschuldhelpverlening zal worden geëvalueerd en regulier gemaakt worden indien blijkt dat die in een behoefte voorziet. Het stadsdeel wil de pilot onderbrengen in stedelijk beleid met bijbehorende financiering. De pilot sluit aan bij en is onderdeel van het armoedebeleid (zie 4.1.3).

Indicatoren:

- meer dan 90 procent van de ouders is tevreden over de geboden opvoedondersteuning (Triple P registraties);
- Tevredenheid van ouders met dienstverlening consultatiebureau is een 8 (GGD-gegevens);
- Aantal en percentage geregistreerde opvoedingsproblemen en algehele ontwikkelingsachterstand (Monitor JGZ 2005 van de GGD);
- Aantal gezinnen dat geen gebruik maakt van het consultatiebureau (GGD-gegevens).

Doelstelling: de jeugd krijgt de kans om mee te doen in de maatschappij en wordt gecorrigeerd op onacceptabel gedrag (Jeugd & Veiligheid)

Wat is jeugd en veiligheid:

Dit omvat alle taken die het stadsdeel op zich neemt met betrekking tot overlast en criminaliteit). Die taken zijn preventieve interventies zoals de opvang en het doorgeleiden van risicojeugd naar opleiding, school, werk of zorg, bijvoorbeeld door het straathoekwerk. Het stadsdeel coördineert de aanpak van risicojeugd door alle zorg-, onderwijs- en welzijnspartners in het Jeugdnetwerk 12+ samen te brengen. Daarnaast neemt het stadsdeel de regie over de aanpak van alle vormen van jeugdoverlast in samenwerking met de politie. Het stadsdeel vormt ook de verbinding met de justitiële zorgketen voor jeugd via de ketenunit.

Analyse:

De aanpak van jeugdoverlast en -criminaliteit kent een preventieve, curatieve en repressieve kant. Het stadsdeel neemt de regie op de aanpak hiervan voor haar rekening. Daarnaast is het stadsdeel vooral verantwoordelijk voor preventie: het bieden van kansen aan jongeren om mee te doen in de samenleving, bijvoorbeeld door talentontwikkeling te bieden in het jongerenwerk. Maar als jongeren over de schreef gaan, pakt het stadsdeel dit met de partners aan.

Maatschappelijke partners worden gefinancierd om de jeugd kansen te bieden door hen toe te leiden naar werk, onderwijs, zorg of vrijetijdsbesteding als ze op die domeinen achterstanden oplopen. Ook de stad financiert een aantal curatieve (zorg)interventies: Lokale Trajectbegeleiding (gericht op bestrijden voortijdig schoolverlaten) en Nieuwe Perspectieven (gericht op jeugd met criminele/overlastgevende problematiek). Politie en OM zijn verantwoordelijk voor repressie.

De regie op de aanpak van jeugdoverlast ligt bij het stadsdeel. Hierin werkt het stadsdeel vooral samen met de politie, straathoekwerk, woningcorporaties, DWI en de ketenunit (OM) om jeugdoverlast te beperken. Partners uit het preventieve veld worden samengebracht in het Jeugdnetwerk 12+. Het stadsdeel heeft de taak de openbare ruimte aan te pakken, van planvorming tot reiniging. Ook wordt jeugdoverlast aangepakt door interventie bij de aanpak van multiprobleemgezinnen. Op persoons- en groepsniveau is er de repressieve aanpak waar de politie en het OM verantwoordelijk voor zijn. Het stadsdeel verbindt de informatie over jongeren en groepen uit het zorg- en welzijnsveld en het onderwijs met die justitiële aanpak.

De afgelopen jaren is onder meer ingezet op meer regie en samenwerking tussen partners in dit complexe veld. Hiervoor zijn een aantal structuren gecreëerd. De afstemming van zorg in een justitieel kader is ondergebracht bij de Ketenunit, de regie op de aanpak van risicojeugd verloopt via het Jeugdnetwerk 12+ en voor de aanpak van jeugdgroepen is er de methodiek van de groepsaanpak. Dit raamwerk voldoet in de aanpak van jeugdoverlast en -criminaliteit. Met de inzet van de afgelopen jaren is een nieuwe structuur niet nodig, nieuwe accenten binnen de aanpak echter wel. Daarop wordt hieronder verder ingegaan.

Het doel van het beleid is kansen bieden, het tegengaan van jeugdoverlast en het voorkomen van, jeugdcriminaliteit. Dat is niet met elkaar in tegenspraak. Kansen bieden betekent ook grenzen aangeven en regels handhaven. Het stadsdeel richt zich op preventie (tiener- en jongerenwerk), curatief beleid (toeleiding naar zorg en hulpverlening) en de regie op jeugdoverlast. Het stadsdeel heeft niet de verantwoordelijkheid voor de aanpak van jeugdcriminaliteit. Ook de jeugd die kansen krijgt kan risicogedrag vertonen. Dan is het van belang dat een duidelijk signaal wordt afgeven: overlastgevend en crimineel gedrag worden niet getolereerd. Goed gedrag wordt beloond.

Opgave:

Het 'Jeugd- & veiligheidsbeleid Oud-Zuid 2005 - 2009' wordt momenteel geëvalueerd, wat als input dient voor het nieuwe beleidskader voor 2011 - 2014. De stad heeft medio 2010 een nieuw beleidskader 'Jeugd & Veiligheid 2010 - 2011' waarop kan worden voortgebouwd. In het nieuwe beleid zullen onder andere de preventieve activiteiten herijkt en geharmoniseerd zijn, zodat doelmatigheid wordt bereikt. Ook diverse inhoudelijke ontwikkelingen komen aan bod, bijvoorbeeld de aanpak van de openbare ruimte (inclusief de rol van cameratoezicht), vroeginterventie op 12-minners en verbetering van de informatiepositie van het stadsdeel zodat beter gestuurd kan worden. Het nieuwe beleid wordt opgenomen in het Meerjarenprogramma Veiligheid.

In 2011 worden, samen met de stedelijke partners, de voorbereidingen getroffen voor de landelijke ontwikkeling van Ketenuits naar Veiligheidshuizen in de stadsregio. Het stadsdeel draagt hieraan bij zodat een integrale aanpak van jeugd en zorg in de justitiële keten behouden blijft en gestuurd wordt op zichtbaarheid en effectiviteit in de aanpak van jeugdcriminaliteit. Het stadsdeel is en blijft de liaison van de justitiële keten met het preventieve veld (onderwijs, zorg, vrije tijd en wonen). Belangrijk is dat in het kader van het Veiligheidshuis de nazorg, zoals uitgevoerd door bijvoorbeeld de reclassering, goed geregeld is.

Een belangrijk aandachtspunt is sturen op doelmatigheid. Dat betekent dat interventies om risicogedrag te voorkomen niet meer gestapeld worden. Niet alleen die interventies die het stadsdeel subsidieert, maar ook die door de stad, stadsregio of het Rijk gefinancierd worden. Dat kan leiden tot heroverwegingen van interventies. Het stadsdeel zet interventies alleen nog in als blijkt dat de jongere er behoefte aan heeft en meewerkt. Zo niet, dan stopt het stadsdeel met interveniëren. Desnoods worden 'dwang en drang' ingezet met behulp van stedelijke middelen, bijvoorbeeld in de gezinsaanpak. Er komt een scherpere scheiding tussen jeugd die iets wil (en steun nodig heeft om dat te bereiken) en jeugd die gecorrigeerd moet worden, al dan niet in gezinsverband. Iedereen die wil, kan rekenen op een kans. Voor jeugd die steun nodig heeft om werk, onderwijs of zorg te vinden zet het stadsdeel zich in op toeleiding naar passend aanbod.

Doelmatigheid betekent ook dat iedere partner kan worden aangesproken op zijn of haar verantwoordelijkheid: het tiener- en jongerenwerk op preventie, politie en OM op criminele jeugd, straathoekwerk voor de moeilijk bereikbare groepen en het stadsdeel voor de regie op de aanpak van jeugdoverlast. Het jongerenwerk vervult nu nog taken op het gebied van soms zware overlast en zorgproblematiek bij jeugd. Deze functievermenging werkt niet goed en werkt ook ondoelmatigheid in de hand. Het stadsdeel ontwerpt een methodiek om grenzen duidelijk te stellen over 'wie doet wat' en dit wordt met de partners in een overeenkomst over de rolverdeling vastgelegd. De interventies die het stadsdeel subsidieert worden beoordeeld op effectiviteit en efficiency.

De doorstroom van jeugd naar overlastgevend of criminele activiteiten moet worden doorbroken. Dit betekent dat het stadsdeel niet eindeloos doorgaat met inzetten van tiener- en jongerenwerk, of 'leuke' projecten voor jongeren die volharden in onacceptabel gedrag. Tienerwerk blijft wel signaleren. Jongeren die overlastgevend of crimineel gedrag blijven vertonen, zullen geconfronteerd worden met grenzen. Bij die confrontatie worden de ouders nadrukkelijk betrokken. Hiervoor worden gespecialiseerde toezichthouders en gezinsbezoekers ingezet. Die vervangen ook de buurtveiligheidsteams die per medio 2010 ophouden te bestaan. Als jongeren ook na deze confrontatie niet tonen hun leven te willen verbeteren, zullen ze onvermijdelijk belanden in justitiële trajecten. Er is altijd een weg terug, maar deze jongeren (en hun ouders) zullen zelf moeten aantonen de investering in hulp en begeleiding waard te zijn. In deze fase kan ambulante straatwerk van cruciaal belang zijn. Dit vraagt om informatiegestuurde regie door het stadsdeel. Voorwaarde daarvoor is een goed monitoringstelsel waarmee jongeren individueel en als groep gevolgd kunnen worden.

Indicatoren:

- Afname aantal leden van risicjongeren (nulmeting in 2011, interne gegevens stadsdeel)
- Afname aantal delicten leden van risicjongeren (nulmeting in 2011, interne gegevens stadsdeel)

4.2.3 Maatschappelijk effect: kinderen en jongeren doen mee in de samenleving en ontwikkelen hun talenten.

Het stadsdeel stelt kinderen en jongeren in staat om mee te doen in de samenleving. Kinderen en jongeren moeten hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen tijdens en na school, in de buurt en in de stad. Bij kinderen tot en met 12 jaar gebeurt dit in de leefomgeving van het kind: de (brede) school en de wijk. Jongeren van 12 tot en met 23 jaar maken daarnaast ook gebruik van stedelijke voorzieningen. Talentontwikkeling moet zo goed mogelijk aansluiten op de schooltijden, zodat ouders werk en zorg goed kunnen combineren. Kinderen en jongeren kunnen eerst kennismaken met hun talenten, dan verder bekwamen en zelfs excelleren. Begeleiding is professioneel en deskundig.

Het stadsdeel ziet graag dat jongeren zich ontwikkelen tot actieve betrokken burgers. Het stadsdeel investeert dan ook in nieuwe methodieken en werkwijzen van jeugd- en burgerparticipatie.

Het stadsdeel gaat 800.000 euro bezuinigen op buurthuiswerk en jongerenwerk. Het stadsdeel zal hiertoe locaties sluiten. Dit betekent dat het tiener- en jongerenwerk decentrale, kleinschalige locaties zal opzoeken, samenwerkt met primair- en voortgezet onderwijs, maar vooral de straat op zal gaan en gebruik maakt van de vele sport- en speelplekken in het stadsdeel.

Het stadsdeel maakt onderscheid tussen kinderen in de basisschoolleeftijd en tieners en jongeren. Daar zit natuurlijk een overlap tussen, afhankelijk van de ontwikkeling van een kind. Voor 12-minners is er een onderscheid tussen het kleinschalige aanbod in de buurt en brede talentontwikkeling (BTO) dat zich met name focust op sport & gezondheid en kunst & cultuur. Hier spelen de (commerciële) kinderopvang en naschoolse opvangorganisaties ook een belangrijke rol: zij bieden binnen de opvang activiteiten aan waarbij kinderen hun talenten ontwikkelen. Ook voor 12-plussers zijn sport & gezondheid en kunst & cultuur de belangrijkste pijlers op het gebied van talentontwikkeling, zodat ook hier een doorgaande leerlijn gewaarborgd is. De stevige infrastructuur van Zuid, zoals de vele musea, kunstinstellingen en sportorganisaties en -faciliteiten spelen een belangrijke rol: zij bieden een groot aanbod activiteiten.

Doelstelling: kinderen en jongeren tot en met 23 jaar uit Zuid ontwikkelen hun talenten (Brede Talent Ontwikkeling),

Wat is Brede Talentontwikkeling:

Brede Talentontwikkeling is ontstaan vanwege landelijke maatregelen. Enerzijds was er de wens van het kabinet om de arbeidsparticipatie van vrouwen te vergroten. Anderzijds levert het een goede basis voor kinderen - de noodzakelijke pedagogische infrastructuur - om hen optimale ontwikkelingskansen te bieden. Tot slot worden scholen verplicht voor- en naschoolse opvang te bieden. Om dit te kunnen bereiken is de beleidsnota 'Jong Amsterdam 2006-2010' opgesteld en uitgevoerd en wordt het vervolg 'Jong Amsterdam 2' ontwikkeld.

In het kader van Brede Talentontwikkeling worden activiteiten aangeboden zoals roeiles, theaterles en het maken van een film. Zo leren kinderen en jongeren bepaalde vaardigheden, ze ontdekken waar ze goed in zijn en daardoor ontwikkelen ze zichzelf.

Analyse:

Om kinderen de mogelijkheid te bieden te participeren in de maatschappij moet een goede basis gelegd worden op de basisschool en moeten alle kinderen ontwikkelingskansen geboden worden. Om ouders de mogelijkheid te bieden zichzelf verder te ontwikkelen, werk en zorg te kunnen combineren of sociale functies te vervullen, is wettelijk bepaald dat basisscholen voorzien in een dagvullend aanbod van voor-, tussen- en naschoolse opvang. Het tiener- en jongerenwerk signaleert richting zorg- en hulpverlening en straathoekwerk als jongeren problemen hebben.

Stad en stadsdelen ontwikkelen 'Jong Amsterdam 2 2010-2014'. De stadsdelen zijn verantwoordelijk voor het vaststellen van gezamenlijke uitvoeringsafspraken die hieruit voortvloeien. De schoolbesturen en stadsdelen zijn verantwoordelijk voor het vastleggen van de afspraken en ambities per schoollocatie. Een van de onderdelen hieruit is Brede Talentontwikkeling (BTO). Om kinderen en jongeren ontwikkelingskansen te kunnen bieden is het pakket Brede Talentontwikkeling ontwikkeld. Dit stelt nieuwe eisen aan het tiener- en jongerenwerk.

Jongeren zijn burgers. Voor hen is participeren in buurtontwikkelingen of bij inspraaktrajecten echter geen vanzelfsprekendheid. Tieners en jongeren vragen om een andere benadering, en uiten zich daarbij op hun geheel eigen wijze. Bij overheid en instellingen vraagt het serieus nemen van jeugdparticipatie om een cultuuromslag, zowel in denken als in werken. Voor tieners en jongeren is gehoord worden een stimulans tot goed burgerschap.

Opgave:

Een brede school is een van de plekken waar brede talentontwikkeling plaatsvindt. Er is dit jaar stedelijk een conceptkader Brede School ontwikkeld dat in samenwerking met de stadsdelen verder uitgewerkt wordt in een keurmerk voor brede scholen.

Het stadsdeel biedt in het kader van brede talentontwikkeling activiteiten aan op het gebied van sport & gezondheid en kunst & cultuur. Deze activiteiten passen binnen de doorgaande leerlijn van kinderen en jongeren en sluiten aan op aanbod van professionele sport- en kunstinstituten. Er wordt naar gestreefd dat alle kinderen uit het stadsdeel minimaal één keer per week meedoen aan kwalitatief goede naschoolse activiteiten en het ontdekte talent verder kunnen ontwikkelen. Belangrijk hierbij is dat de activiteiten aansluiten op de schooltijden.

Het stadsdeel maakt het activiteitenaanbod van organisaties en clubs uit stadsdeel Zuid bekend.

Het tiener- en jongerenwerk moet beter aansluiten bij de vraag van jongeren en wordt grondig herzien. Onder de noemer 'Jongerenwerk Nieuwe Stijl' wordt de nieuwe rol door stad en stadsdelen uitgewerkt in een gezamenlijk beleidskader. Er komt een basispakket voor de doelgroep 10 tot 24 jaar waarin producten met bijbehorende prestatieafspraken en kwaliteitseisen worden benoemd. Het beleidskader wordt uitgewerkt in de tweede helft van 2010 door stad en stadsdelen en zal begin 2011 ter besluitvorming worden voorgelegd.

Het stadsdeel laat participatie- en tevredenheidsonderzoeken uitvoeren om te bezien of zij met het aanbod voldoet aan de vraag van ouders en wat ze vinden van de kwaliteit van het aanbod.

In de opdrachtverlening worden uitgangspunten en reikwijdte van activiteiten rondom jeugdparticipatie en jong burgerschap nader uitgewerkt. Het stadsdeel stimuleert ook zelf dat tieners en jongeren vorm geven aan hun eigen wensen, mee denken over maatschappelijke knelpunten en hiervoor eigen oplossingen vinden. Het stadsdeel betreft tieners en jongeren bij (her)inrichting van de openbare ruimte, de planning van nieuwe jeugdvoorzieningen of bij de besluitvorming over jeugdbeleid. Hierbij investeert het stadsdeel in de ontwikkeling van nieuwe methodieken en werkwijzen van jeugd- en burgerparticipatie.

Het tiener- en jongerenwerk ontwikkelt zich tot deskundig partner op gebied van jeugdparticipatie en jong burgerschap. Zij organiseert aansprekende en uitdagende activiteiten, gericht op ontwikkelingen in de eigen buurt of wijk.

Indicatoren:

- Minimaal één keer week deelname aan het aanbod (bron: participatieonderzoek)
- Tevredenheidsonderzoek: meten van kwaliteit aanbod en aansluiting van activiteiten op schooltijden (nulmeting);
- Tevredenheid over aanbod speelvoorzieningen voor kinderen van gezinnen met kinderen is een 6,7 (rapportcijfer).
- Het percentage tieners en jongeren met een stadspas die deelnemen aan activiteiten stijgt elk jaar tot en met 2014;
- Nulmeting tevredenheid en deelname bij tieners en jongeren;
Vanaf begin 2011 is de aanbodsinventarisatie gereed, vanaf 2011-2014 zijn er sturingsmogelijkheden 'soorten' activiteiten.

4.3 Sportstimulering

4.3.1 Maatschappelijk effect: alle bewoners van stadsdeel Zuid een leven lang actief (sportstimulering)

Wat is sportstimulering:

Actieve bewoners van stadsdeel Zuid hebben plezier in sport, en bewegen voldoende in hun dagelijkse leven. Hierdoor blijven bewoners gezond, leren ze buurtgenoten kennen, en doen ze mee in de maatschappij. Het streven is dat alle bewoners van Zuid de mogelijkheid hebben om te kunnen sporten en bewegen. Wanneer bewoners kennis hebben gemaakt met sport bestaat er de mogelijkheid om zich verder te bekwamen en te excelleren.

Analyse:

Stadsdeel Zuid onderschrijft de doelstellingen van het stedelijk ontwikkelde Sportplan 2009 - 2012. Het sportplan voorziet in een inhoudelijke koers voor de stad Amsterdam. In het Sportplan staat de onderlinge verbinding en versterking van verschillende beleidsterreinen centraal (sport, welzijn, jeugd, zorg, onderwijs, ruimtelijke ordening en economie). De verbinding tussen deze beleidsterreinen komt tot uiting in de vijf speerpunten van het Sportplan.

Uit bovenstaande speerpunten blijkt dat - ook voor Stadsdeel Zuid - sport meer is dan alleen een doel op zich. Sport kan tevens in diverse maatschappelijke behoeften voorzien. Met name op het gebied van gezondheidsbevordering kan en zal sport een belangrijke bijdrage leveren. Zaken als het tegengaan van obesitas en het bevorderen van bewegen en gezond eten zijn punten die door middel van breedtesport goed aangepakt kunnen worden.

Stadsdeel Zuid heeft een topscore wat betreft de gezondheid van kinderen en volwassenen ten opzichte van de stad. Obesitas komt in Zuid gemiddeld bij 5,8 procent van de inwoners boven de 16 voor, terwijl dit stedelijk 10 procent is. Ook op het gebied van voldoende sporten scoort stadsdeel Zuid aanzienlijk beter dan de centrale stad; 91 procent tegen 74 procent voor de jeugd en 67 procent tegen 58 procent bij volwassenen. Het is onze ambitie om deze leidende positie vast te houden en waar mogelijk uit te bouwen.

De Amsterdamse sportverenigingen staan onder druk omdat minder volwassenen kiezen voor sportbeoefening in verenigingsverband, terwijl het aantal kinderen dat lid wil worden toeneemt. Daarnaast wordt er steeds meer van sportverenigingen gevraagd: naast het organiseren van sportbeoefening moeten zij een bredere maatschappelijk actieve rol op zich nemen. Dit vraagt om een professionaliseringsslag waartoe niet iedere vereniging in staat is.

Tevens kan geconcludeerd worden dat sport en bewegen niet alleen plaatsvinden op de daarvoor geëigende plekken (sporthal, zwembad), maar dat sport en bewegen steeds meer hun plek opeisen in de openbare ruimte. Het stadsdeel stimuleert dat er zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van de mooie openbare voorzieningen die Zuid rijk is.

In 2009 en 2010 waren voor de stadsdelen aanvullende (sportplan)middelen beschikbaar vanuit de centrale stad. Het is de verwachting dat deze incidentele middelen vanaf 2011 niet meer beschikbaar zijn. Dit heeft een negatief effect op het behalen van de ambities uit het sportplan. De structurele cofinanciering op diverse sportstimuleringsprogramma's voor de jeugd zoals Jippie, Topscore en de inzet van combinatiefunctionarissen blijven gehandhaafd.

Sinds 2006 wordt er landelijk gewerkt aan de Olympische ambitie om Nederland klaar te maken voor een bid op de Olympische Spelen in 2028. In 2008 is de Olympische coalitie opgericht met als doel het Olympisch gebied te promoten. De coalitiewil het EK Atletiek in 2016 naar Amsterdam halen. Amsterdam profileert de Sport-as en het Olympisch Gebied om evenementen aan te trekken.

Opgave:

Naast het onderschrijven van de doelstellingen uit het stedelijk sportplan legt Stadsdeel Zuid de nadruk op sportstimulering voor jeugd, ouderen en mensen met een fysieke beperking. Voor deze groepen geldt dat ingezet wordt daar waar het hoogste rendement kan worden behaald. Met name met betrekking tot gezondheidsbevordering, zelfstandigheid en maatschappelijke participatie, waaronder talentontwikkeling zoals omschreven in doelstelling participatie. Het uitgangspunt is echter wel dat voor iedereen hetzelfde basisaanbod beschikbaar is. Bovendien heeft het niet de voorkeur om gescheiden activiteiten te organiseren.

Stadsdeel Zuid ondersteunt de promotie van het Olympisch gebied en de ontwikkeling van de Sport-as. Ook maakt ze onderdeel uit van de Olympische coalitie. Stadsdeel Zuid wordt steeds meer gevraagd om evenementen in het gebied in goede banen te leiden (afgeven van vergunningen, afstemming met de buurt en aansluiting bij sportstimuleringsprogramma's). Het stadsdeel heeft hierin een regisserende rol. Zij geeft de welzijnsinstellingen de opdracht om het sportstimuleringsaanbod meer aan te laten sluiten bij aansprekende sportevenementen binnen het stadsdeel.

Bij uitvoering van de sportstimuleringsactiviteiten uit het sportbeleid van Zuid is het streven dat meer mensen zelfstandig sportief bewegen en zoveel mogelijk doorstromen naar lokaal sportaanbod. Dit betekent dat ingezet wordt op kennismakingsaanbod (talentontdekking) en op het matchen van vraag en aanbod. Daarnaast wordt de samenwerking tussen de gesubsidieerde welzijnsaanbieders en andere (sport)organisaties (zowel commercieel als non-profit) gestimuleerd. Waar lacunes in het aanbod bestaan kan het stadsdeel gerichte initiatieven nemen, via subsidiëring van activiteiten of door inzet van de sportconsulent op het gebied van ontwikkeling, ondersteuning en advies.

Om de opgave te realiseren is het belangrijk dat er voldoende sportaccommodaties beschikbaar zijn. De huidige accommodaties in het stadsdeel staan echter onder druk, er is veel achterstallig onderhoud en er is een taakstelling. Om het huidige activiteitsniveau te kunnen handhaven en de toekomstige groei te kunnen faciliteren zal er dus efficiënter met de accommodaties omgegaan moeten worden. Er worden twee mogelijkheden onderzocht om de taakstelling te realiseren. Allereerst het harmoniseren van de tarieven van sportaccommodaties (inclusief zwembaden) waarbij de stadspashouders ontzien worden. Daarnaast wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om de sportaccommodaties op afstand te zetten.

Stadsdeel Zuid vindt het belangrijk dat alle kinderen kunnen zwemmen en biedt schoolzwemmen aan alle basisonderwijsinstellingen aan.

Het stadsdeel gaat bepalen en vervolgens communiceren wat zij van sportverenigingen verwacht en hoe ze sportverenigingen kan en gaat ondersteunen om haar wensen te verwezenlijken. Verenigingen die een bredere actieve rol in de samenleving willen oppakken en daarmee dus maatschappelijk actief zijn krijgen met voorrang ondersteuning. Onder maatschappelijk actief wordt verstaan: activiteiten voor niet-leden en of specifieke doelgroepen, deelname aan sportstimuleringsprogramma's, schoolsportactiviteiten, structurele aandacht voor duurzaamheid en milieu, van en door de wijk,

accommodatie beschikbaar stellen aan derden, maatschappelijke stages opzetten, ruimte bieden voor re-integratieprojecten en naschoolse opvang.

Het stadsdeel benut haar communicatiemiddelen, in samenwerking met de verenigingen, om inwoners van Zuid naar de verenigingen te leiden, vrijwilligers te stimuleren om verenigingen te ondersteunen, sportevents als ook de openbare ruimten te promoten.

Het stadsdeel heeft aandacht voor anders georganiseerde en ongebonden sport. Dit betekent dat zij hier bij de herinrichting van openbare ruimte rekening mee houdt. Hierbij is het met name wijkoverstijgend kijken naar faciliteiten en daarbij rekening houden met verschillende leeftijdsgroepen belangrijk.

Het stadsdeel zet haar middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in. Er zal gekozen worden voor de activiteiten die het meest bijdragen aan het behalen van de ambities. Om deze keuze te maken wordt gebruikt gemaakt van onder andere klanttevredenheidsonderzoek en het nog te implementeren leerlingvolgsysteem.

Indicatoren:

- Geen toename van overgewicht en obesitas;
- Een stedelijke topscore (geen afname) in het percentage sportende kinderen in Zuid per 2014 (nulmeting is 91 procent, RSO-norm¹);
- 4 procent meer sportende en bewegende volwassenen & ouderen per 2014 (nulmeting is 67 procent RSO-norm, en 67 procent, Beweegnorm²);
- Een stijging van 20 naar 30 procent maatschappelijke actieve sportverenigingen in 2014 (nulmeting is 20 procent, DSP-groep³ onderzoek).

¹ = minimaal 12 keer per jaar sporten

² = 30 minuten bewegen, voor jeugd 2x 30 minuten per dag

³ = onafhankelijk onderzoeksbureau

Risico's:

De taakstelling op de sportaccommodaties kan invloed hebben op de sportstimulering wanneer er besloten wordt accommodaties af te stoten en/of tarieven te verhogen.

5. Financiën

Het huidige tijdsgewricht kenmerkt zich door een economische crisis. De daaruit voortvloeiende korting op het gemeentefonds met gevolgen voor het stadsdeelfonds én een nieuwe kabinetsperiode waarin forse bezuinigingen doorgevoerd gaan worden, stellen de stad Amsterdam en de stadsdelen voor grote financiële en maatschappelijke opgaven. De bezuinigingsopgaven dwingen tot scherpe keuzes, ook in het sociaal domein. Om tot verantwoorde keuzes te komen werkt het stadsdeel goed samen met de partners in het stadsdeel die door hun aanwezigheid in de buurten goed op de hoogte zijn van de opgaven en mogelijkheden van bewoners en ondernemers. Een vruchtbare samenwerking biedt de mogelijkheid om mensen en middelen op een zodanige manier te combineren dat doelen worden gerealiseerd.

Eind 2009 werd in het voormalige Stadsdeel Oud-Zuid besloten tot een eerste bezuinigingsronde in het sociaal domein. Zie nota 'Heroverweging Sociaal Domein', september 2009. Een deel van de bezuinigingen is gerealiseerd in 2010. De bezuinigingen die gerealiseerd worden in 2011 betreft een bezuiniging op het Wmo-beleid van 702.154 euro en op het jeugdbeleid van 89.881 euro. In totaal dus een bezuiniging van 792.035 euro in 2011.

Vervolgens heeft het Stadsdeel Zuid in juni 2010 besloten tot een aantal additionele bezuinigingsopgaven in het sociaal domein, zie 'Perspectiefnota 2011-2014', juni 2010.

Buurthuiswerk/jongerenwerk	€ 800.000
Wijkopbouwcentra	€ 600.000
Subsidie bewonersinitiatieven/kleine buurtbeheerbudgetten	€ 60.000
Bibliotheekwerk	€ 300.000
Dienstencentrum Rijnstraat	€ 100.000
Afbouw diversiteitsbeleid	€ 100.000
En op aanpalende beleidsterreinen:	
Wijksteunpunt wonen	€ 240.000
Sportaccommodaties	€ 400.000

Deze besparingen worden deels al geëffectueerd vanaf 2011, zie in onderstaand financieel overzicht de kolom '2011, Heroverweging Zuid' en worden deels op zijn vroegst vanaf 2012 gerealiseerd, zie kolom '2012-2014, Heroverweging Zuid'.

Daarnaast heeft Stadsdeel Zuid besloten dat de incidentele middelen vanaf 2011 komen te vervallen. Zie kolom '2010, Incidentele middelen'. Het betreft 900.007 euro voor het Wmo-beleid, 402.704 euro voor het jeugdbeleid en 75.000 euro voor sportstimulering. In totaal dus een bezuiniging van 1.377.711 euro in 2011.

Naast de bezuinigingen van het stadsdeel zijn additionele bezuinigingen te verwachten vanuit het rijk en de stad Amsterdam, de zogenaamde doeluitkeringen. Op het moment van schrijven maken de stad Amsterdam en de stadsdelen een analyse hoe de aangekondigde bezuinigingen te realiseren. Dit gebeurt in samenhang met de heroverweging van taken en bevoegdheden. Stadsdeel Zuid ziet er op toe dat de overdracht van taken en bevoegdheden gepaard gaat met de overdracht van de bijbehorende financiële en personele middelen. Wijzigingen in de doeluitkeringen hebben gevolgen voor de, in dit beleidskader, geformuleerde opgaven. Zodra de doeluitkeringen bekend zijn, worden deze verwerkt. Het betreft 2.118.483 euro voor het Wmo-beleid, 2.768.122 euro voor het jeugdbeleid en 195.645 euro voor sportstimulering. In totaal een onzeker bedrag van 5.082.250 euro.

Halverwege deze bestuursperiode, in 2012, wordt geëvalueerd welke ontwikkelingen van invloed zijn op de beoogde doelstellingen (midterm review). Additionele bezuinigingen kunnen daar mogelijk uit voortvloeien.

Leeswijzer tabel:

In de 1e kolom:

Het beleidsterrein, de beoogde maatschappelijke effecten en doelstellingen.

Met betrekking tot 2010:

- In de 2e kolom 'Incidenteel Zuid':
De incidentele middelen die Stadsdeel Oud-Zuid en Stadsdeel Zuideramstel aan de doelstellingen had toegekend, welke komen te vervallen in 2011.
- In de 3^e kolom 'Begroting':
In de begroting 2010 is opgenomen de incidentele middelen uit Zuid als ook de heroverwegingen van Oud-Zuid die al gerealiseerd dienen te worden in 2010. Het laatste betreft een bezuiniging van 358.719 euro minus toegekende prioriteiten van 175.000 euro, wat saldeert in een bezuiniging in 2010 van 183.719 euro.

Vervolgens voor 2011:

- In de 4^e kolom 'Heroverweging Oud-Zuid':
De bezuiniging waartoe Stadsdeel Oud-Zuid eind 2009 heeft besloten en het daaruit voortvloeiende te bezuinigen bedrag in 2011.
- In de 5^e kolom 'Heroverweging Zuid':
De bezuinigingen waartoe Stadsdeel Zuid in juni 2010 heeft besloten en die gerealiseerd gaan worden in 2011, zie Perspectiefnota Zuid 2010-2014 als ook Plan van aanpak Heroverwegingen Zuid 2010-2014.
- In de 6^e kolom 'Structureel Zuid':
Dit betreft de structurele middelen van het stadsdeel 2011 waar de heroverweging Oud-Zuid al in verwerkt is (dus minus kolom 4). Het gedeelte van de heroverweging Zuid die in 2011 al wordt gerealiseerd (160.000 euro, kolom 5) is hier nog niet in verwerkt. Het accres van 2,34 procent is al op de structurele middelen toegepast.
- In de 7^e kolom 'Onzeker of deze doeluitkering wordt toegekend':
De doeluitkeringen van de stad Amsterdam (en het Rijk via de stad Amsterdam) die in 2010 zijn toegekend, maar die op moment van schrijven ter discussie staan. Deze kunnen stijgen, gelijk blijven, maar zeker ook dalen. De consequenties moeten nog verwerkt worden in dit beleidskader. In de voetnoten van het financiële overzicht staat een toelichting op iedere doeluitkering.

In de 8^e kolom 2012-2014, 'Heroverweging Zuid':

Dit betreft het totaal aan bezuinigingen voortkomend uit de nog niet in voorgaande periode gerealiseerde heroverwegingen Oud-Zuid en Zuid.

Wmo	2010		2011				2012
	Incidenteel Zuid	Excl. her-overweging OZ	Her-overweging OZ	Her-overweging Zuid	Structureel Zuid	Onzeker of deze doeluitkering wordt toegekend	Her-overweging Zuid
Burgers weten de weg te vinden naar het Wmo- en aanbod (loket Zorg en Samenleven)	€ 0	€ 168.652	€ 0	€ 0	€ 164.706	€ 0	
Burgers participeren in sociale netwerken en leveren bijdrage aan het welzijn van anderen in het stadsdeel	€ 223.752	€ 3.723.700	€ 521.806	€ 60.000	€ 2.798.981	€ 112.096	€ 1.421.861
Met stimuleren van mensen om vrijwilligerswerk te doen in het stadsdeel	€ 135.752	€ 443.150	€ 0	€ 60.000	€ 300.205	€ 0	
Met activeren van bewoners om op eigen kracht initiatieven voor de buurt te ontplooiën (opbouwwerk)	€ 88.000	€ 1.304.602	€ 0		€ 1.188.134	€ 0	€ 60.000
Verbinden van buurtbewoners (buurthuiswerk)	€ 0	€ 1.836.944	€ 521.806	€ 0	€ 1.284.364	€ 0	€ 800.000
Mantelzorgers kunnen de zorg voor zichzelf en een ander combineren	€ 0	€ 112.096	€ 0	€ 0	€ 0	€ 112.096	
Burgers worden betrokken bij de Wmo-ontwikkeling en uitvoering (burgerparticipatie)	€ 0	€ 26.908	€ 0	€ 0	€ 26.278	€ 0	
Vermeden van polarisatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Mensen met een sociaaleconomische- of achterstand doen actief mee aan de samenleving in de vorm van werk of zinvolle dagbesteding	€ 90.000	€ 1.421.861	€ 0	€ 0	€ 587.964	€ 729.809	€ 1.421.861
Mensen dichterbij financiële zelfstandigheid brengen om te voorkomen dat ze in de schulden raken, vroegtijdig te hulpvragen en te ondersteunen (armoedebeleid)	€ 0	€ 723.478	€ 0	€ 0	€ 342.266	€ 373.011	
Mensen participeren in de samenleving. Mensengerechtigden kunnen in een activeringstraject ondersteund worden en vrijwillige inburgeraars worden begeleid in inburgeringstraject	€ 90.000	€ 698.383	€ 0	€ 0	€ 245.698	€ 356.798	€ 1.421.861

Verduidelijking doeluitkeringen centrale stad 2011 per subdoel:

o 2.4 € 112.096 ondersteunen mantelzorg loket Z&S: stedelijke heroverweging nog niet bekend

o 3.1 € 373.011 Schuldhulpverlening: op basis van prestatiefinanciering. Cofinanciering DWI. Stijgt in 2010 en verwachting is dat deze op loopt naar € 942 in Zuid in 2011. Een gedeelte van de stijging wordt gefinancierd door DWI. Het te verwachten beslag op de algemene middelen van Zuid neemt toe met € 100.000

o 3.2 € 356.798: betreft structureel € 255.579 voor uitvoering Wet Inburgering. Dit bedrag is in 2011 afhankelijk van de doelgroepafspraken.

naast was in 2010 € 61.219 eenmalig toegekend voor de start van inburgering en € 40.000 eenmalig voor Wij Amsterdammers (dus niet beschikbaar in 2011).

Wmo	2010		2011			
	Incidenteel Zuid	Begroting	Heroverweging OZ	Heroverweging Zuid	Structureel Zuid	Onzeker of deze doeluitkering wordt toegekend
met een fysieke en/of mentale beperking kunnen zelfstandig wonen, zich verplaatsen in de omgeving en meedoen in de samenleving	€ 146.752	€ 5.797.708	€ 180.348	€ 0	€ 4.747.346	€ 609.512
richt aanbod op gebied van wonen, zorg en dienstverlening in de aangewezen woonservicewijken	€ 65.000	€ 621.851	€ 50.348	€ 0	€ 40.196	€ 465.344
met een fysieke en/of mentale beperking kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen	€ 41.641	€ 2.756.827	€ 130.000	€ 0	€ 2.383.898	€ 144.168
met psychische, psychosociale en/of financiële problemen kunnen meedoen om te kunnen (blijven) meedoen aan de samenleving (andere dienstverlening)	€ 40.111	€ 2.419.030	€ 0	€ 0	€ 2.323.252	€ 0
ervaren een sociaal veilige omgeving waarbij overlast van anderen tot een minimum beperkt wordt	€ 296.665	€ 531.124	€ 0	€ 0	€ 42.598	€ 333.678
slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen hebben hulpverleners handvatten om dit te herkennen, signaleren en af te handelen	€ 143.827	€ 143.827	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
met meervoudige en/of complexe problemen, of mensen in nood ondersteund, zodat zij niet (opnieuw) dak- of thuisloos worden en overlast veroorzaken	€ 10.000	€ 387.297	€ 0	€ 0	€ 42.598	€ 333.678
versterken van de leefsituatie voor onder andere chronische zieke mensen en mensen met een psychiatrische problematiek door het terugdringen van overlast en criminaliteit tot een minimum	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
aanpak van de nadelige gevolgen die bewoners ondervinden van de AWBZ via welzijnsinstellingen	€ 142.838	€ 476.226	€ 0	€ 0	€ 0	€ 333.388
aanpak van de nadelige gevolgen die bewoners ondervinden van de AWBZ via welzijnsinstellingen	€ 0	€ 2.564.140	€ 0	€ 0	€ 2.504.139	€ 0
aanpak van de nadelige gevolgen die bewoners ondervinden van de AWBZ via welzijnsinstellingen	€ 0	€ 2.564.140	€ 0	€ 0	€ 2.504.139	€ 0
aanpak van misstanden in de prostitutiebranche	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	€ 900.007	€ 14.683.411	€ 702.154	€ 60.000	€ 10.845.734	€ 2.118.483

doeluitkeringen centrale stad 2011 per subdoel:

65.344 Stimuleringsregeling Woonservicewijken wordt in 2010 geëvalueerd en over het vervolg krijgen de stadsdelen bericht

44.168 Bijdrage aan eettafels/ aantallen maaltijden wordt in 2010 geëvalueerd en over het vervolg krijgen stadsdelen bericht

33.678 Projectbijdrage Maatschappelijke Steunsystemen is eenmalig en voor 2011 onzeker

3.388 is nieuwe doeluitkering wegens Rijksbezuinigingen AWBZ-pakketmaatregel diensten aan mensen met een beperking. Onzeker voor 2011

7.3 Wijksteunpunt wonen	2010		2011				2012
	Incidenteel Zuid	Begroting	Heroverweging OZ	Heroverweging Zuid	Structureel Zuid	Onzeker of deze doeluitkering wordt toegekend	Heroverweging Zuid
SW				-			€ 2.000.000
al							€ 2.000.000

Jeugd	2010		2011			
	Incidenteel Zuid	Begroting	Heroverweging OZ	Heroverweging Zuid	Structureel Zuid	Onzekerheid de doeluitkering wordt toegelaten
Met een startkwalificatie van school	€ 243.759	€ 7.144.665	€ 20.987	€ 0	€ 5.197.570	€ 1.550.000
Kinderen maken een goede start (VVE)	€ 0	€ 2.150.898	€ 0	€ 0	€ 742.839	€ 1.390.260
Kinderen maken een goede start (PSZ)	€ 45.000	€ 1.023.728	€ 0	€ 0	€ 955.826	
Kinderen gaan naar kwalitatief goede scholen	€ 110.644	€ 3.509.728	€ 20.987	€ 0	€ 3.299.050	
Jongeren halen minimaal een startkwalificatie	€ 88.115	€ 460.311	€ 0	€ 0	€ 199.855	€ 160.000
Randvoorwaarden aanwezig voor ouders en kinderen zelfstandig te zijn	€ 0	€ 3.383.190	€ 0	€ 0	€ 2.186.295	€ 1.140.000
Ouders en kinderen hebben goede opvoed- en leefomstandigheden	€ 0	€ 2.619.874	€ 0	€ 0	€ 1.644.068	€ 930.000
De jeugd krijgt de kans om mee te doen in de maatschappij en wordt gecorrigeerd op onacceptabel gedrag	€ 0	€ 763.316	€ 0	€ 0	€ 542.227	€ 200.000
Kinderen en jongeren tot en met 23 jaar doen mee in hun leven en ontwikkelen hun talenten	€ 158.945	€ 3.489.673	€ 68.894	€ 0	€ 3.121.247	€ 600.000
Totaal	€ 402.704	€ 14.017.528	€ 89.881	€ 0	€ 10.505.111	€ 2.760.000

toelichting doeluitkeringen centrale stad 2011 per subdoel:

subdoel 1.1 € 1.390.260 Voor- en Vroegschoolse Educatie: in 2011 afhankelijk van doelgroepafspraken

subdoel 1.3 € 167.552: in 2011 is Lokale Trajectbegeleiding € 98.600 en Mentoraten € 42.875 afhankelijk van afspraken. Leerplicht € 26.077 vervalt wegens afname van leerlingen

subdoel 2.1 € 936.413 Brede Doeluitkering Centra Jeugd en Gezin (Ouder Kind Centra) in 2011 wellicht lager vanwege grotere stadsdelen (o.a. halvering van de doeluitkering)

subdoel 2.2 € 208.097 Jeugd en Veiligheid in 2011 afhankelijk van doelgroepafspraken

subdoel 3 € 65.800 Brede talentontwikkeling: onzeker voor 2011. N.B. doeluitkering Aboutaleb gelden waren eenmalig 2010 (vervallen 2011)

Onderwijshuisvesting (aanpalend beleidsterrein)	2010		2011			
	Incidenteel Zuid	Begroting	Heroverweging OZ	Heroverweging Zuid	Structureel Zuid	Onzekerheid de doeluitkering wordt toegelaten
Onderwijshuisvesting				-		
Totaal						

Sportstimulering	2010		2011			
	Incidenteel Zuid	Begroting	Heroverweging OZ	Heroverweging Zuid	Structureel Zuid	Onzeker of deze doeluitkering wordt toegekend
Ouderen zijn actief en ontdekken hun talenten binnen sport	€ 0	€ 595.680	€ 0	€ 0	€ 522.569	€ 60.59
Volwassenen, met name ouderen bewegen voldoende	€ 0	€ 296.087	€ 0	€ 0	€ 246.376	€ 43.80
Sportaanbieders leveren een actieve bijdrage aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken	€ 0	€ 44.950	€ 0	€ 0	€ 36.134	€ 7.95
Openbare ruimte is sportief ingericht	€ 0	€ 114.500	€ 0	€ 0	€ 98.637	€ 13.50
Olympische inspiratie Amsterdam	€ 30.000	€ 30.000	€ 0	€ 0	€ 0	€
Totaal	€ 45.000	€ 135.297	€ 0	€ 0	€ 20.020	€ 69.79
Totaal	€ 75.000	€ 1.216.514	€ 0	€ 0	€ 923.736	€ 195.64

toelichting doeluitkeringen centrale stad 2011 per subdoel:

Sportstimulering € 195.645 zijn eenmalig toegekende sportplanmiddelen 2009/ 2010. Het bedrag van op jaarbasis € 117.000 vervalt voor 2011.

Sportaccommodaties (aanpalend beleidsterrein)	2010		2011			
	Incidenteel Zuid	Begroting	Heroverweging OZ	Heroverweging Zuid	Structureel Zuid	Onzeker of deze doeluitkering wordt toegekend
Sportaccommodaties				€ 100.000		
Totaal				€ 100.000		

6. Communicatie

Informereren en adviseren van inwoners om ze zelf beter de weg laten vinden is een kerntaak. Dat vraagt niet alleen een incidentele communicatie-inzet, maar is een intentie van het stadsdeel om structureel communicatiever op te treden. Het stadsdeel zal communicatie op verschillende manieren steviger gaan inzetten om die kerntaak te realiseren. Uiteraard sluit het stadsdeel in het kader van '1 Amsterdam, 7 stadsdelen' waar mogelijk aan op initiatieven vanuit de centrale stad.

Om ook die betrokkenheid waar te maken zal het stadsdeel in de communicatie van nu het beleid en straks de uitvoering moeten durven praktiseren wat het preekt. Daarvoor zijn verschillende instrumenten denkbaar, maar die gaan allemaal uit van een pro-actief stadsdeel dat naar de mensen toegaat om niet alleen te zenden maar ook om te ontvangen. In het komen tot een doelmatige uitvoering van het beleid in de wijken, burgerparticipatie en consultatie ziet het stadsdeel instrumenten bij uitstek om op verschillende momenten de interactie met verschillende partijen en bewoners aan te gaan.

Kernboodschap (algemeen)

Het nieuwe beleid gaat uit van de mogelijkheden van de inwoners. Het stadsdeel gaat ervan uit dat de burger het nodige zelf kan, met ondersteuning van zijn/haar sociale netwerk. Het stadsdeel zal wel ondersteunen maar niet teveel overnemen. Het stadsdeel wil mensen bij elkaar brengen en ze in staat stellen iets voor de samenleving te betekenen, maar zonder ze hun verantwoordelijkheid te ontnemen.

Plan van aanpak

Dit communicatiehoofdstuk gaat specifiek in op de communicatie rond het beleidskader. We zeggen er uitdrukkelijk bij dat straks bij de uitvoering van dit beleid communicatiedeelplannen wordt opgesteld die zich meer toeleggen op de uitvoering, veranderingen en consequenties van dit beleid. In dit stadium van beleidsvorming is de communicatie rond het beleidsplan vooral toegespitst op de consultatie van DMO, DWI, bewoners, ondernemers en het maatschappelijk middenveld.

Uitgangspunten communicatie

Het stadsdeel wil graag weten wat de uiteindelijke uitvoerders vinden van dit beleidsplan. De doelstelling van communicatie is dan ook sterk gericht op consulteren van de bewoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen en het toelichten en bespreken van de richting aan de professionele partners die direct de consequenties gaan ondervinden van het nieuwe beleid. De reactie van DMO, DWI, de bewoners, de ondernemers en het maatschappelijk middenveld zal worden meegenomen in de nota van beantwoording.

Planning:

- In augustus is het concept beleidsplan vastgesteld door het dagelijks bestuur.
- Daarna ligt het stuk 6 weken ter inzage. Dit omdat het voornemen tot vaststelling van nieuw beleid inspraakgevoelig is. Hierbij kunnen belanghebbenden schriftelijk reageren op het voorgenomen beleid. Naast publicatie (in het stadsblad en op www.zuid.amsterdam.nl) zal het stadsdeel alle betrokken instellingen schriftelijk op de hoogte stellen dat het beleidsstuk voor inspraak vrij gegeven wordt.
- Tijdens deze 6 weken (bij voorkeur eind september) zal er een brede consultatie plaatsvinden (DMO, DWI, bewoners, ondernemers en het maatschappelijk middenveld).
- Na afloop van het inspraaktraject wordt er een nota van beantwoording geschreven waarin gemotiveerd wordt wat wel en niet wordt overgenomen van de inspraakreacties in het beleidsplan. Hierin worden ook de uitkomsten van de consultatieronde meegenomen.
- Deze nota van beantwoording moet samen met het document medio oktober opnieuw worden vastgesteld door het DB en worden opgestuurd aan de insprekers.
- Begin november wordt het stuk besproken in de commissie Samenleven.
- Op 25 november worden aan de raad het beleidskader Sociaal Domein ter vaststelling aangeboden, samen met het vaststellen van de begroting 2011.

Bijlage: Woordenlijst

Aanbodcoördinatie. Onder aanbodcoördinatie verstaan we het geheel van activiteiten om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Het gaat daarbij om het voeren van regie over hulpverleningstrajecten voor cliënten met complexe problematiek waarbij meerdere partijen betrokken zijn en een regulier hulpverleningsaanbod ontoereikend is.

Achter de voordeur: Term die gebruikt wordt om aan te duiden dat gemeente en hulpverlening bij burgers over de vloer komt om problemen te inventariseren en aan te pakken. Deze aanpak vindt steeds meer opgang vooral bij cliënten met complexe problematiek die zelf niet om zorg vragen.

Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld. Er komt één advies-en steunpunt voor huiselijk geweld (ASHG) als stedelijk expertisecentrum in Amsterdam aan de Weesperzijde 116. Bij deze stedelijke expert wordt de verantwoordelijkheid belegd voor het bevorderen van de professionaliteit bij beroepskrachten in de keten en deze expert stelt zijn diensten beschikbaar aan iedereen die ondersteuning wenst of nodig heeft als het gaat om expertise van Huiselijk Geweld. In dit ene nieuwe steunpunt worden de vijf functies ondergebracht;

1. Expertfunctie
2. Frontofficefunctie
3. Preventie en Voorlichtingsfunctie
4. Netwerkfunctie
5. Registratiefunctie

De taken van de huidige zes steunpunten worden dus opgeknipt.

AOV: Aanvullend Openbaar Vervoer voor mensen die minder mobiel zijn en geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Er zijn verschillende soorten aanvullend openbaar vervoer: Beschermd vervoer, Deur tot deur, samenreizend vervoer, persoonlijk Deur tot deur Plus vervoer, en Kamer tot kamer vervoer

Armoedebelid. Onder armoedebelid vallen preventieve en curatieve maatregelen die het stadsdeel onderneemt om armoede tegen te gaan. Hieronder vallen schuldhulpverlening, vroeg erop af en de voedselbank. Schulphulpverlening biedt mensen met schulden een traject met als doel om ze schuldenvrij te maken. Met Vroeg erop af worden mensen met een beginnende huurachterstand door maatschappelijk werk actief benaderd om schuldenproblematiek tijdig te signaleren en waar mogelijk op te lossen. De voedselbank levert voedingspakketten en doorverwijzing aan bewoners die dit nodig hebben en die onder een armoedegrens vallen.

AWBZ. Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten.

AWBZ-pakketmaatregel. De maatregel is in het leven geroepen om de bezuiniging van de AWBZ op de functies ondersteuning en begeleiding voor specifieke groepen gemeentelijk per 1 januari 2010 op te vangen in de Wmo. De effecten zijn vooral voelbaar voor cliënten in de dagverzorging/dagopvang (ouderen met regieproblemen, zeer oude ouderen, cliënten met een psychiatrische grondslag, allochtone doelgroepen, cliënten met een niet aangeboren hersenletsel) met weinig uren aan individuele begeleiding en personen in de directe omgeving van cliënten (zoals mantelzorgers en ouders van kinderen met gedragsproblemen).

Basispakket collectieve welzijnsvoorzieningen: Er wordt een basispakket collectieve welzijnsvoorzieningen ontwikkeld, dat bestaat uit 7 aanbodclusters, t.w. 1. organiseren en/of faciliteren van netwerken voor onderlinge steun, 2. organiseren en/of faciliteren van inloop, 3. organiseren en/of faciliteren van talentontwikkeling, (thematische) ontmoeting en dagbesteding, 4. organiseren en/of faciliteren van beweeg- en gezondheidsactiviteiten, 5. ruimtebieding, 6. ondersteunen en stimuleren van vrijwillige inzet, 7. ondersteunen en stimuleren van bewonersinitiatieven voor sociale cohesie en leefbaarheid.

Basispakket Individuele welzijnsdiensten. Basispakket Individuele welzijnsdiensten is een samenhangend pakket van voorzieningen en dienstverlening. Het bestaat uit sociale alarmering, maaltijdvoorziening (thuismaaltijden en wijkrestaurants), thuisadministratie, klussenhulp, cliëntondersteuning, telefooncirkel en boodschappendienst.

Breed Sociaal Loket. Het Breed Sociaal Loket is het loket voor mensen die moeite hebben om zelf hun weg te vinden in het complexe ondersteuningsaanbod van de Wmo. Er is direct contact met de klant en men is gericht op het ophalen en verhelderen van de vraag, het geven van informatie en advies, (warm) doorverwijzen naar achterliggende voorzieningen, ondersteuning bij aanvragen en kleine dienstverlening. .

Bibliotheekwerk. Het stadsdeel biedt haar bewoners een laagdrempelige plek in de buurt waar literaire en educatieve voorzieningen geboden worden, zodat mensen in staat worden gesteld kennis op te doen via boeken, tijdschriften en overige (nieuwe) media.

Buurthuiswerk biedt alle bewoners van een buurt een laagdrempelige gelegenheid elkaar te ontmoeten door een aanbod van diverse activiteiten die aansluiten bij de behoefte van de verschillende buurtbewoners. Alle activiteiten zijn gericht op het verbinden van bewoners uit de buurt. Hierdoor wordt sociaal isolement en vereenzaming voorkomen of doorbroken en ontstaan netwerken waar men indien nodig op terug kan vallen.

Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ): Organisatie die op verzoek van de landelijke overheid en gemeenten indicaties stelt voor AWBZ-en Wmvoorzieningen.

Eergerelateerd geweld: Elke vorm van geestelijk of lichamelijk geweld die wordt gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een (dreiging van) schending van de eer van een man of vrouw en daarmee van zijn of haar familie, waarvan de buitenwereld op de hoogte is of dreigt te raken.

Eigen Kracht Conferentie (EKC): Regieversterkende methode afkomstig uit Nieuw-Zeeland. In een EKC neemt een cliënt zelf besluiten en maakt een integraal plan. De betrokkene en zijn of haar familie, vrienden en bekenden brengen hun krachten bij elkaar, overleggen samen en maken een toekomstplan. Ook professionals kunnen aanwezig zijn en hun kennis inzetten en hun mogelijkheden toelichten. Een onafhankelijk coördinator assisteert bij het voorbereiden van de conferentie en zorgt dat de bijeenkomst op de door de cliënt gewenste manier van de cliënt gehouden wordt.

Huiselijk geweld: Huiselijk geweld is geweld dat in de privésfeer plaatsvindt. Geweld duidt op "aantasting van de persoonlijke integriteit", waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen geestelijk en lichamelijk (waaronder seksueel) geweld. Huiselijk verwijst niet zozeer naar de plaats waar het geweld zich voordoet, maar naar de persoonlijke relatie tussen pleger en slachtoffer. In tegenstelling tot willekeurig, anoniem geweld is er bij huiselijk geweld sprake van een persoonlijke band tussen het slachtoffer en bijvoorbeeld (ex) partners, gezinsleden, familieleden, huisvrienden en begeleiders.

Ketenzorg: Alle zorginspanningen die nodig zijn voor het beantwoorden van een zorgvraag van een patiënt vormen samen de ketenzorg. De zorg wordt verleend door verschillende zorgverleners die allemaal, als schakels in een keten, onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden en volledig op elkaar zijn ingespeeld. Een keten is een samenwerkingsverband tussen partijen die zowel zelfstandig als afhankelijk van elkaar functioneren. Bij de ordening en afstemming van de activiteiten staat de cliënt altijd centraal.

Loket Zorg en Samenleven: Bij het Loket Zorg en Samenleven kunnen burgers terecht met alle vragen over bijvoorbeeld voorzieningen in de Wmo, inkomensondersteuning, gezondheid en huisvesting. Ook biedt het loket ruimte voor vragen voor ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers. Waar nodig kunnen mensen in de loketten in gesprek met adviseurs die de vraag of het probleem helpen analyseren. Op deze wijze worden mensen gericht en effectief doorgeleid naar voorzieningen. Het doel is om vraag en aanbieder(s) bij elkaar te brengen. Als het even kan wordt vanuit het loket direct het aanbod georganiseerd. Het loket maakt ook het werk voor aanbieders/voorzieningen makkelijker. Zij krijgen gericht vragen en kunnen het loket inschakelen als zij zelf niet in staat zijn om een burger goed te helpen.

Maaltijdvoorziening: Systeem van aan huis bezorgde maaltijden voor mensen die door ouderendom of beperkingen niet zelf hun maaltijd kunnen bereiden. De maaltijden kunnen zowel warm als vriesvers worden geleverd.

Maatschappelijke dienstverlening. Maatschappelijk werk biedt ondersteuning aan cliënten met complexe maatschappelijke problematiek met als doel om deze zelfstandig(er) te maken in hun eigen leefomgeving. Dit loopt van hulp bij acute crisissituaties tot en met meer algemene ondersteuning en doorverwijzing naar voorzieningen.

Sociaal-raadsliedenwerk is gericht op cliënten met juridische vragen en geeft onder andere advies bij dreigend ontslag, werkloosheid en kan helpen bij vragen over woon-, zorg- en huurtoeslagen. Sociaal raadsliedenwerk werkt nauw samen met schuldhulpverlening.

Maatschappelijke opvang. Onder maatschappelijke opvang wordt in dit kader de uitbreiding van opvangvoorzieningen voor dak- en thuislozen verstaan

Maatschappelijk steunsysteem. Onder een maatschappelijk steunsysteem verstaan we een georganiseerd netwerk van personen, diensten en voorzieningen. Kwetsbare mensen en hun eventuele mantelzorgers maken zelf deel uit van dit netwerk. Het netwerk ondersteunt hen op vele manieren om in de samenleving te participeren. Het betreft diensten op het gebied van zorg en welzijn, en het gaat om zowel formele als informele zorg.

Mantelzorger. Een mantelzorger is iemand die zorg geeft aan een hulpbehoevende in zijn of haar naaste omgeving. Mantelzorg kent veel verschijningsvormen. Onderscheid wordt gemaakt in intensieve mantelzorg (denk aan verzorging in laatste levensfase), langdurige mantelzorg (denk aan verzorging van kinderen met een beperking of chronisch zieken) en een combinatie van langdurige en intensieve mantelzorg (bijvoorbeeld de zorg voor meervoudig gehandicapte kinderen en ernstig chronisch zieken).

Mantelzorgondersteuning. In 2009 is het basispakket mantelzorgondersteuning door de stad en stadsdelen vastgesteld. Dit pakket heeft als doel meer en betere informatie aan mantelzorgers te geven over ondersteuningsmogelijkheden, de vergroting van het aantal koppelingen tussen mantelzorgers en vrijwillige respitzorgers, en het leveren van de emotionele, educatieve en materiële steun waaraan mantelzorgers in het stadsdeel behoefte hebben. Respitzorg wil zeggen dat de zorg voor een naaste tijdelijk wordt overgenomen door een professional of vrijwilligers zodat de mantelzorger even aandacht kan besteden aan zichzelf.

Meldpunt Zorg en Overlast: Meldpunten voor zorg en overlast waar burgers en hulpverleners terecht kunnen wanneer zij kampen met langdurige of terugkerende overlast of zich zorgen maken over een buurtbewoner die zorg nodig heeft, bijvoorbeeld vanwege psychische problemen, sociaal isolement en/of verslaving. Achter het meldpunt functioneert een samenwerkingsverband van het stadsdeel, GGD, politie, GGZ-instellingen, maatschappelijk werk, verslavingszorg en thuiszorg, zodat na een melding ook de noodzakelijke interventies kunnen worden ingezet.

OGGz-clieënten: Mensen met problemen op verschillende levensterreinen, zoals psychische gezondheid, verslaving en sociale problematiek, die zelf niet of onvoldoende om zorg vragen, zich daardoor slecht kunnen handhaven en in het publieke domein terechtkomen: op straat, in de opvang of bij de politie.

Opbouwwerk. Opbouwwerk stimuleert en ondersteunt mensen en groepen vrijwilligers uit een wijk om samen met andere bewoners initiatieven en activiteiten te organiseren gericht op de opbouw van de directe leefomgeving. Bewoners worden zo medeverantwoordelijk voor hun buurtgenoten, de wijk en het stadsdeel. Op deze wijze wordt een positieve bijdrage geleverd aan het versterken van, gemeenschapszin en eigen initiatief van bewoners.

Ouder-en Kind Centrum (OKC): Centra voor jeugdgezondheidszorg, opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering, verloskunde en kraamzorg.

Participatie: het meedoen aan de samenleving.

Participatiecentrum. Er worden stadsbreed participatiecentra ingericht. De precieze invulling van participatiecentra is nog niet bekend, wel het doel: mensen die niet actief zijn activeren en mensen die wel actief zijn verder stimuleren om actief deel te nemen aan de samenleving. Het voorstel wordt in het najaar van 2010 verwacht.

Polarisatie. Polarisatie wordt gedefinieerd als de verscherping van tegenstellingen tussen verschillende groepen burgers. Bezien vanuit het oogpunt van veiligheid gaat het om een verscherping die kan resulteren in spanningen tussen deze groepen en toename van de segregatie langs etnische en religieuze lijnen.

Prostitutiebeleid. Binnen deze keten is bijzondere aandacht voor misstanden zoals mensenhandel en illegale prostitutie. Er is een coördinatiegroep prostitutiebeleid waar het stadsdeel deel aan neemt vanwege de in het stadsdeel aanwezige prostitutiebedrijven. In een later stadium vloeien uit deze ketenaanpak afspraken voort in het kader van ondermeer handhaving en vergunningverlening en signalering die stadsbreed moeten worden uitgevoerd.

Regie voeren/aanbodcoördinatie: Het stadsdeel voert de regie op verschillende niveaus. In de ontwikkelfase van nieuw beleid brengt het stadsdeel, als regisseur, partijen bij elkaar om te komen tot het wenselijke samenwerkingsverband en benodigde afspraken. Ook in de uitvoering van beleid blijft het stadsdeel monitoren en partners tot samenwerking bewegen om resultaten te behalen. In de uitvoeringsfase voert het stadsdeel regie over hulpverleningstrajecten voor cliënten met complexe problematiek waarbij meerdere partijen betrokken zijn en een regulier hulpverleningsaanbod ontoereikend is. Als ook in overlastsituaties waarbij meerdere partners samenwerken om de overlast op te lossen. De inspanningen om het geheel aan activiteiten, om vraag en aanbod, goed bij elkaar te brengen noemen we aanbodcoördinatie.

Sociaal Domein: Term gebruikt voor alle sectoren die te maken hebben met de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering.

Stadsdeeltafel: is een overlegstructuur. (1) stap in het proces (van vraag naar passend aanbod) waarbij op gestandaardiseerde wijze met aanbieders overleg plaatsvindt en concrete afspraken over klanten worden gemaakt; (2) manier van werken; het geheel van activiteiten om te zorgen dat afspraken worden gemaakt en nagekomen; (3) middel om, wanneer het reguliere aanbod ontoereikend is, de integraliteit van het hulpverleningsaanbod aan jeugd, gezinnen en volwassenen te borgen

Vrijwillige inburgeraar. Vrijwillige inburgeraars zijn mensen die op grond van de Wet Inburgering niet verplicht zijn om in te burgeren maar wel de wens hebben.

Vrijwilligersondersteuning. Ondersteuning aan vrijwilligers kent het volgende globale onderscheid:

- 1) werven, matchen, ondersteunen en faciliteren van individuele vrijwilligers;
- 2) het ondersteunen en faciliteren van groepen vrijwilligers;
- 3) het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties.

Wet maatschappelijk ondersteuning: Wet die aan gemeenten de verantwoordelijkheid geeft om voorzieningen te bieden gericht op zelfstandig wonen en meedoen aan de samenleving.

Woonservicepact: Samenwerkingsverband tussen alle intermediaire organisaties die te maken hebben met wonen, zorg en welzijn en vanuit een gedeelde visie samenwerken: de gemeente, woningcorporaties, huurdersverenigingen, welzijnsinstellingen, zorginstellingen, patiënten- en consumentenverenigingen en het zorgkantoor. Gezamenlijk zijn zij verantwoordelijk onder andere voor de ontwikkeling van woonservicewijken.

Woonservicewijk. Een woonservicewijk is een bestaande wijk, waar een verhoogd zorg-welzijnsaanbod aanwezig zodat bewoners met- én zonder zorgvraag zelfstandig en naar eigen tevredenheid kunnen wonen. Het aanbod van zorg en welzijn is vraaggericht en de partners in de wijk werken samen en stemmen hun aanbod goed op elkaar af.